

Näringsliv

24

Förslag till statens budget för 2012

Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Näringsliv.....	11
2.1	Omfattning.....	11
2.2	Utgiftsutveckling	11
2.3	Skatteutgifter.....	12
3	Näringspolitik.....	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
3.3	Skatteutgifter.....	15
3.4	Mål	19
3.5	Resultatredovisning	20
3.5.1	Entreprenörskap och företagande.....	20
3.5.2	Innovation och förnyelse.....	32
3.5.3	Ramvillkor för företag och konkurrens.....	39
3.6	Vissa frågor angående förvaltningen av statliga ägda företag.....	54
3.6.1	Försäljning av aktier i företag med statligt ägande	54
3.6.2	Genomgång av statligt ägda bolag.....	55
3.6.3	Nya statligt ägda bolag	57
3.6.4	Riskkapital via statliga aktörer	57
3.7	Politikens inriktning	58
3.8	Budgetförslag	69
3.8.1	1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader.....	69
3.8.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	70
3.8.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	71
3.8.4	1:4 Tillväxtverket	71
3.8.5	1:5 Näringslivsutveckling m.m.....	72
3.8.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	73
3.8.7	1:7 Turistfrämjande.....	74
3.8.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	74
3.8.9	1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning.....	75
3.8.10	1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.....	76

3.8.11	1:11 Patentbesvärsrätten	77
3.8.12	1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	77
3.8.13	1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	78
3.8.14	1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	78
3.8.15	1:15 Konkurrensverket	79
3.8.16	1:16 Konkurrensforskning	79
3.8.17	1:17 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	80
3.8.18	1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	81
3.8.19	1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag	81
3.8.20	1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	82
3.8.21	1:21 Finansiering av rättegångskostnader	83
3.8.22	1:22 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.	84
3.9	Övrig statlig verksamhet	84
3.9.1	Bolagsverket	84
3.9.2	Patent- och registreringsverket	85
3.9.3	Patentombudsnamnden	85
3.9.4	Revisorsnamnden	85
4	Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	87
4.1	Omfattning	87
4.2	Utgiftsutveckling	88
4.3	Mål	88
4.4	Resultatredovisning	88
4.4.1	Handels- och investeringsfrämjande	88
4.4.2	EU:s inre marknad	95
4.4.3	Internationell handelspolitik	97
4.5	Politikens inriktning	99
4.6	Budgetförslag	107
4.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	107
4.6.2	2:2 Kommerskollegium	108
4.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet	108
4.6.4	2:4 Investeringsfrämjande	110
4.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	110
4.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen	111
4.6.7	Exportkreditnamnden	112
4.6.8	Låneram för kreditgaranti för Aktiebolaget Svensk Exportkredit ...	113

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv	11
2.2 Härledning av ramnivån 2012–2015. Utgiftsområde 24 Näringsliv	12
2.3 Ramnivå 2012 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	12
2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv, netto	12
3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik	14
3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken, netto	15
3.3 Anslagsutveckling.....	69
3.4 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	70
3.5 Anslagsutveckling.....	70
3.6 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	70
3.7 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	71
3.8 Anslagsutveckling.....	71
3.9 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	71
3.10 Anslagsutveckling.....	71
3.11 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:4 Tillväxtverket	72
3.12 Anslagsutveckling.....	72
3.13 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	73
3.14 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:5 Näringslivsutveckling m.m.	73
3.15 Anslagsutveckling.....	73
3.16 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	74
3.17 Anslagsutveckling.....	74
3.18 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:7 Turistfrämjande	74
3.19 Anslagsutveckling.....	74
3.20 Offentlighetsrättslig verksamhet.....	75
3.21 Uppdragsverksamhet.....	75
3.22 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	75
3.23 Anslagsutveckling.....	75
3.24 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	76
3.25 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning.....	76
3.26 Anslagsutveckling.....	76
3.27 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	77
3.28 Anslagsutveckling.....	77
3.29 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:11 Patentbesvärslagen	77
3.30 Anslagsutveckling.....	77

3.31 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer.....	78
3.32 Anslagsutveckling.....	78
3.33 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet.....	78
3.34 Anslagsutveckling.....	78
3.35 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	79
3.36 Anslagsutveckling.....	79
3.37 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:15 Konkurrensverket.....	79
3.38 Anslagsutveckling.....	79
3.39 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:16 Konkurrensforskning.....	80
3.40 Anslagsutveckling.....	80
3.41 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:17 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen.....	80
3.42 Anslagsutveckling.....	81
3.43 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.....	81
3.44 Anslagsutveckling.....	81
3.45 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	82
3.46 Anslagsutveckling.....	82
3.47 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	83
3.48 Anslagsutveckling.....	83
3.49 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:21 Finansiering av rättegångskostnader.....	84
3.50 Anslagsutveckling.....	84
3.51 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:22 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.....	84
3.52 Offentligrättslig verksamhet.....	84
3.53 Uppdragsverksamhet.....	85
3.54 Offentligrättslig verksamhet.....	85
3.55 Uppdragsverksamhet.....	85
3.56 Offentligrättslig verksamhet.....	85
3.57 Uppdragsverksamhet.....	85
4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.....	88
4.2 Anslagsutveckling.....	107
4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m.....	107
4.4 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi m.m.....	107
4.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	108
4.6 Anslagsutveckling.....	108
4.7 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:2 Kommerskollegium.....	108
4.8 Anslagsutveckling.....	108
4.9 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	109
4.10 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:3 Exportfrämjande verksamhet.....	110
4.11 Anslagsutveckling.....	110
4.12 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:4 Investeringsfrämjande.....	110
4.13 Anslagsutveckling.....	110

4.14 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	111
4.15 Anslagsutveckling.....	111
4.16 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	112
4.17 Uppdragsverksamhet.....	112

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att avveckla Preaktio AB genom likvidation (avsnitt 3.6.1),
2. bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:2 *Verket för innovations-system: Forskning och utveckling* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 500 000 000 kronor 2013–2017 (avsnitt 3.8.2),
3. bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 650 000 000 kronor 2013–2015 (avsnitt 3.8.5),
4. bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2013–2015 (avsnitt 3.8.9),
5. bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om kapitaltillskott på högst 1 000 000 000 kronor till Ersättningsmark i Sverige AB (avsnitt 3.8.19),
6. bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2013–2014 (avsnitt 4.6.3),
7. bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av 500 000 000 000 kronor för exportkreditgarantier (avsnitt 4.6.7),
8. bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av 10 000 000 000 kronor för investeringsgarantier (avsnitt 4.6.7),
9. bemyndigar regeringen att under 2012 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning. (avsnitt 4.6.7)
10. bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om lån till Aktiebolaget Svensk Exportkredit intill ett belopp av 100 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8),
11. bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om en kreditgaranti till Aktiebolaget Svensk Exportkredit intill ett belopp av 250 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8),
12. för budgetåret 2012 anvisar anslagen under utgiftsområde 24 *Näringsliv* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	Ramanslag	169 341
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	Ramanslag	2 018 458
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	Ramanslag	472 941
1:4 Tillväxtverket	Ramanslag	367 312
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	Ramanslag	649 022
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	Ramanslag	79 621
1:7 Turistfrämjande	Ramanslag	140 035
1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	Ramanslag	217 194
1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	Ramanslag	5 746
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	Ramanslag	8 571
1:11 Patentbesvärsrätten	Ramanslag	18 547
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	Ramanslag	7 952
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	Ramanslag	4 244
1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	Ramanslag	8 327
1:15 Konkurrensverket	Ramanslag	132 754
1:16 Konkurrensforskning	Ramanslag	13 516
1:17 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	Ramanslag	26 510
1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	Ramanslag	41 550
1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag	Ramanslag	1 001 000
1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	Ramanslag	17 780
1:21 Finansiering av rättegångskostnader	Ramanslag	18 000
1:22 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m m.	Ramanslag	135 000
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	Ramanslag	22 997
2:2 Kommerskollegium	Ramanslag	80 651
2:3 Exportfrämjande verksamhet	Ramanslag	245 889
2:4 Investeringsfrämjande	Ramanslag	56 920
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	Ramanslag	21 317
2:6 Bidrag till standardiseringen	Ramanslag	30 719
Summa		6 011 914

2 Näringsliv

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Budget 2011 ¹	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Näringspolitik	7 182	4 345	4 281	5 553	4 487	4 539	4 136
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	410	429	440	458	461	464	389
Äldreanslag	886	702	707	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	8 478	5 475	5 428	6 012	4 948	5 003	4 525

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Regeringen föreslår att 6 012 miljoner kronor anvisas till utgiftsområde 24 Näringsliv för 2012. Den högre anslagsnivån jämfört med 2011 förklaras huvudsakligen av de medel som föreslås tillföras anslaget 1:19 *Kapitalinsatser i statliga bolag* inom området Näringspolitik i denna proposition. En annan större förändring som påverkar anslagsnivån är överföringen av de ändamål och verksamheter som avser Rymdstyrelsen, från utgiftsområde 24 Näringsliv till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, och som beslutades i samband med 2011 års ekonomiska vårproposition (prop. 2010/11:100, bet. 2010/11:FiU20, rskr. 2010/11:319).

För 2013 beräknas anslagsnivån till 4 948 miljoner kronor, för 2014 till 5 003 miljoner kronor och för 2015 till 4 525 miljoner kronor.

I tabell 2.2 redovisas förändringen av anslagsnivån för perioden 2012–2015 jämfört med statens budget för 2011 fördelat på olika komponenter. Den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen för förvaltningsändamål som görs för att kompensera myndigheterna för pris- och löneökningar utgör en del av den föreslagna anslagsförändringen.

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2012–2015.
Utgiftsområde 24 Näringsliv**

Miljoner kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	5 449	5 449	5 449	5 449
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	44	108	175	267
Beslut	1 132	2	-5	-568
Överföring till/från andra utgiftsområden	-614	-615	-617	-624
Övrigt	0	4	1	1
Ny ramnivå	6 012	4 948	5 003	4 525

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets ram för 2012 realekonomiskt fördelad på transfereringar, verksamhetskostnader samt investeringar.

**Tabell 2.3 Ramnivå 2012 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 24 Näringsliv**

Miljoner kronor	
	2012
Transfereringar ¹	3 165
Verksamhetskostnader ²	2 836
Investeringar ³	11
Summa ramnivå	6 012

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2010 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas normalt i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelser från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och som en skattesanktion om det rör sig om ett ”överuttag” av skatt. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar budgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2011 (skr. 2010/11:108).

Av tabell 2.4 framgår de nettoberäknade skatteutgifterna som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

**Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv,
netto**

Miljoner kronor		
	Prognos 2011	Prognos 2012
Näringspolitik	18 920	20 360
Utrikeshandel, handels- och investerings- främjande	0	0
Totalt för utgiftsområdet	18 920	20 360

3 Näringspolitik

3.1 Omfattning

Inom näringspolitiken ryms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företagen, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling inom bl.a. metrologi, stöd till svenska standardiseringsorganisationen samt ansvar för säkerhetsfrågor inom elområdet.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patentbesvärsrätten (PBR), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsämnden, Bolagsverket, Konkurrensverket, Elsäkerhetsverket och Revisorsnämnden.

Rymdstyrelsen, som tidigare redovisats under näringspolitiken, flyttas fr.o.m. 2012 till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Statligt ägda bolag och stiftelser m.m. som berörs i det följande är Almi Företagspartner AB (Almi), VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE – Research Institutes of Sweden, Innovationsbron AB samt Sveriges Standardiseringsråd (SSR), Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Svensk Industriedesign (SVID).

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik
Miljoner kronor

	Utfall 2010	Budget 2011 ¹	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
<i>Näringspolitik</i>							
1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	138	143	144	169	157	160	165
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 877	1 938	1 912	2 018	2 049	2 078	2 121
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	468	468	468	473	482	492	505
1:4 Tillväxtverket	367	359	355	367	373	372	306
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	567	638	600	649	590	588	257
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	80	79	77	80	80	83	85
1:7 Turistfrämjande	150	140	140	140	90	91	92
1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	173	180	180	217	222	226	232
1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6	6
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	9	9	8	9	14	14	14
1:11 Patentbesvärslätten	18	18	17	19	19	19	20
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	10	11	10	8	8	8	8
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	4	4	4	4	4	4	5
1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	5	8	8	8	8	8	8
1:15 Konkurrensverket	124	128	125	133	131	134	137
1:16 Konkurrensforskning	13	14	14	14	14	14	14
1:17 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	20	20	20	27	25	25	25
1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	34	43	59	42	42	42	22
1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag	3 063	1	1	1 001	1	1	1
1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	6	18	16	18	18	18	18
1:21 Finansiering av rättegångskostnader	0	10	5	18	18	18	18
1:22 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.	50	110	110	135	136	137	77
Summa Näringspolitik	7 182	4 345	4 281	5 553	4 487	4 539	4 136
<i>Äldreanslag</i>							
2011 1:15 Rymdverksamhet	668	258	268	0	0	0	0
2011 1:25 Avgifter till internationella organisationer	0	443	433	0	0	0	0
2011 1:26 Bolagsverket	0	1	1	0	0	0	0
2010 1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	204	0	0	0	0	0	0
2010 1:26 Utvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket	14	0	5	0	0	0	0
2009 1:4 Verket för Näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader	0	0	0	0	0	0	0
2009 1:6 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader	0	0	0	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	886	702	707	0	0	0	0
Summa område Näringspolitik	8 068	5 047	4 988	5 553	4 487	4 539	4 136

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

För 2011 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 4 988 miljoner kronor, vilket är något mindre jämfört med tilldelade medel.

Regeringens förslag till anslag 2012 för näringspolitiken innebär att 5 553 miljoner kronor anvisas. Den högre anslagsnivån jämfört med 2011 förklaras huvudsakligen av de medel som föreslås tillföras anslaget 1:19 *Kapitalinsatser i statliga bolag* i denna proposition. En annan större förändring som påverkar anslagsnivån är överföringen av de ändamål och verksamheter som avser Rymdstyrelsen, från utgiftsområde 24 Näringsliv till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, och som beslutades i samband med 2011 års ekonomiska vårproposition (prop. 2010/11:100, bet. 2010/11:FiU20, rskr. 2010/11:319).

För 2013 beräknas anslagsnivån till 4 487 miljoner kronor, för 2014 till 4 539 miljoner kronor och för 2015 till 4 136 miljoner kronor.

3.3 Skatteutgifter

Skatteutgifterna inom utgiftsområde 24 Näringsliv samt en definition av begreppet redovisas i avsnitt 2.3. I tabell 3.2 nedan följer en redovisning av de nettoberäknade skatteutgifter som kan hänföras till näringspolitikens område. I anslutning till tabellen ges en kortfattad beskrivning av respektive skatteutgift.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2011	Prognos 2012
Löneunderlaget i fåmansaktiebolag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.	20	30
Sjöinkomstavgifter	150	150
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	200	210
Utgjämning av småföretagares inkomst	-	-
Kapitalvinst på näringsfastigheter	2 360	2 550
Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	-	-
Rabatter och liknande från ekonomiska föreningar	-	-
Utdelning och kapitalvinst på aktier i onoterade bolag	620	650
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade aktier	4 230	4 500
Utdelning av aktier	-	-

Utdelning och kapitalvinst på andelar i öakta bostadsrättsföreningar	20	30
Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare	250	270
Inga socialavgifter för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare	90	100
Nedsatta socialavgifter för anställda som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare	1 770	1 840
Inga socialavgifter för anställda som är födda 1937 eller tidigare	220	220
Transport i skidliftar	170	190
Rumsuthyrning	1 940	2 080
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin	840	870
Nedsatt energiskatt på el som används inom industrin	13 050	13 730
Befrielse från energiskatt på el vid deltagande i program för energieffektivisering inom industrin	150	150
Nedsatt energiskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet	70	70
Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter	890	910
Nedsatt koldioxidskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet	120	120
Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin	10	10
Skattereduktion för sjöinkomst	80	80
Fastighetsskatt på lokaler	-4 470	-4 540
Fastighetsskatt på industri- och elproduktionsenheter	-3 860	-3 860
Totalt för näringspolitik	18 920	20 360

"-" betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras.

Löneunderlaget i fåmansaktiebolag

Enligt 57 kap. 11 § jämfört med 16–19 §§ inkomstskattelagen tillkommer vid tillämpning enligt den så kallade huvudregeln ett utdelningsutrymme baserat på företagets lönesumma, utöver den schablonavkastning som baseras på den s.k. klyvningsräntan och aktiernas anskaffningsvärde. Detta gäller endast om det s.k. lönekravet är uppfyllt, dock inte vid tillämpning av förenklingsregeln.

En skatteutgift uppkommer i den mån huvudregeln tillämpas och lönekravet är uppfyllt, såvida det lönebaserade utrymmet resulterar i att avkastning på arbete beskattas i inkomstlaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt och består i

skillnaden mellan dubbelbeskattad tjänste- och dubbelbeskattad kapitalinkomst.

Kapitalvinst på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 21–23 a §§ inkomstskattelagen ska kapitalvinst på kvalificerade andelar som överstiger gränsbeloppet tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Under beskattningsåret och föregående fem beskattningsår ska dock högst 100 inkomstbasbelopp beskattas som tjänsteinkomst. Ytterligare kapitalvinst beskattas som kapitalinkomst. Den del av kapitalvinsten som överstiger gränsbeloppet (dvs. utdelningsutrymmet för kapitalbeskattning) men som på grund av 100-basbeloppsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift som avser skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i skillnaden i skattesats mellan tjänste- och kapitalinkomst.

Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.

Underskott av aktiv näringsverksamhet får dras av som allmänt avdrag under vissa förutsättningar (maximalt under 5 års tid med högst 100 000 kronor per år; restriktionerna gäller dock inte litterär, konstnärlig eller liknande verksamhet) (64 kap. 2–4 §§ inkomstskattelagen). Normen är annars att underskottet får sparas och kvittas mot senare överskott i den aktiva näringsverksamheten. Den tidigare lagda kvittningen är en skattecredit. Skatteutgiften utgörs av räntan på skattekrediten och avser inkomst av tjänst.

Sjöinkomstavdrag

Skattskyldiga som har haft sjöinkomst under hela beskattningsåret ges sjöinkomstavdrag som uppgår till 36 000 kronor om fartyget till övervägande del går i fjärrfart och 35 000 kronor om det går i närfart (64 kap. 2 § inkomstskattelagen). Om man inte har arbetat ombord hela året ges avdrag för varje dag som sjöinkomst uppstår. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

Vissa förmåner och ersättningar till utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner kan under vissa förutsättningar undantas från beskattning (11 kap. 22 och 23 §§ inkomstskattelagen). För skattebefrielse krävs beslut av Forskarskattenämnden (11 kap. 23 a § inkomstskattelagen). Bland annat undantas 25 procent av lönen och vissa ersättningar för utgifter, t.ex. avgifter för barns skolgång i grund- och gymnasieskola, från beskattning. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Utjämning av småföretagares inkomst

Inkomstutjämning åtgärder i små företag, t.ex. avsättningar till skogskonto (21 kap. inkomstskattelagen) och periodiseringsfond (30 kap. inkomstskattelagen) samt överavskrivningar (18 kap. inkomstskattelagen), leder till en skatteutgift när åtgärderna medför att ägarens marginalsatt blir olika vid avsättning och uttag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Kapitalvinst på näringsfastigheter

Kapitalvinst på enskildas näringsfastigheter beskattas som kapitalinkomst (13 kap. 6 § inkomstskattelagen). Skatteutgiften avser att en större del av näringsinkomsten beskattas som kapitalinkomst än vad som är normenligt. För denna del kan skatteutgiften beräknas ur skillnaden mellan skattesatsen för näringsinkomst (inklusive särskild löneskatt) och kapitalinkomstskattesatsen.

Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal

I vissa fall kan en skattskyldig få avräkning för den skatt som skulle ha utgått i det andra avtalslandet även om sådan skatt inte har erlagts. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Koncernbidragsdispens

Regeringen kan i vissa fall medge att avdrag får göras för lämnade bidrag trots att reglerna för koncernbidrag inte är uppfyllda (35 kap. 8 § inkomstskattelagen). Detta förutsätter dels att avdraget redovisas öppet, dels att den verksamhet som bedrivs av berörda företag ska vara av samhällsekonomiskt intresse. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Rabatter och liknande från ekonomiska föreningar

Ekonomiska föreningar får, enligt 39 kap. 22 § inkomstskattelagen, göra avdrag för rabatter, utdelningar m.m. trots att dessa inte är skattepliktiga hos mottagaren. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Utdelning och kapitalvinst på aktier i onoterade bolag

Enligt 42 kap. 15 a § inkomstskattelagen beskattas kapitalinkomster för delägare i onoterade bolag med skattesatsen 25 procent istället för 30 procent, vilket är normen för kapitalinkomster. Den lägre skattesatsen ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade aktier

För den del av utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar som understiger gränobeloppet tas fr.o.m. inkomståret 2006 endast 2/3 upp till beskattning enligt 57 kap. 20 och 21 §§ inkomstskattelagen. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 20 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning av aktier

Beskattning av aktieutdelning i form av aktier skjuts i det fall ett antal villkor är uppfyllda upp

till dess att mottagaren säljer aktierna, se den s.k. lex Asea, 42 kap. 16 § inkomstskattelagen. Räntan på denna skattekredit är en skatteutgift. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföreningar

Andelar i oäkta bostadsrättsföreningar omfattas av lättnadsreglerna till och med utgången av år 2011. Lättnadsreglerna motsvarar de regler i 43 kap. inkomstskattelagen som gällde för utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag före inkomståret 2006. Lättnadsreglerna medför en skattelättnad. 70 procent av statslåneräntan multiplicerat med ett speciellt definierat underlag (i princip omkostnadsbeloppet för bostadsrätten) undantas från beskattning i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Ersättning skiljemannauppdrag

Ersättning för skiljemannauppdrag ingår inte i underlaget för socialavgifter om parterna är av utländsk nationalitet enligt 2 kap. 20 § socialavgiftslagen (2000:980). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För egenföretagare som vid utgången av taxeringsåret har fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet, ska enbart ålderspensionsavgiften betalas (3 kap. 15 § socialavgiftslagen). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Inga socialavgifter för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare

För egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet, ska inga socialavgifter betalas (övergångsbestämmelse 5 i socialavgiftslagen). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatta socialavgifter för anställda som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För anställda som vid årets ingång har fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet ska enbart ålderspensionsavgiften betalas (2 kap. 27 § socialavgiftslagen). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Inga socialavgifter för anställda som är födda 1937 eller tidigare

För anställda som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet, ska inga socialavgifter betalas (övergångsbestämmelse 5 i socialavgiftslagen). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Transport i skidliftar

Av 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200) ML följer att mervärdesskatten för transport i skidlift är nedsatt till 6 procent. Transport i skidlift räknas som antingen idrottstjänst eller personbefordran. Transport i skidlift sker normalt med syfte att nyttja nedfarterna i skidanläggningen och därmed som utnyttjande av idrottsanläggning. I de fall den som köper en transport i skidlift inte utnyttjar nedfarterna i anläggningen, t.ex. då liftanläggningen är öppen sommartid, kan transportmomentet anses vara det dominerande, och transporten faller därför under kategorin personbefordran. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Rumsuthyrning

Enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen är skattesatsen för rumsuthyrning nedsatt till 12 procent. Nedsättningen gäller rumsuthyrning inom ramen för hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin

För industrin inom och utanför EU:s system för handel med utsläppsätter gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 lagen (1994:1776) om skatt på energi energiskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full energiskatt på bränsle.

Nedsatt energiskatt på el som används inom industrin

I 11 kap. 3 § lagen om skatt på energi anges energiskattesatserna på el. El som används i tillverkningsprocesser inom industrisektorn beskattas med 0,5 öre/kWh. Normen utgörs av normalskattesatsen på el, vilket motsvarar 28,3 öre/kWh.

Befrielse från energiskatt på el vid deltagande i program för energieffektivisering inom industrin

För energiintensiva industriföretag, som deltar i program för energieffektivisering gäller befrielse från energiskatten på el (11 kap. 9 § 6 och 7 lagen om skatt på energi). Detta innebär en ytterligare skattenedsättning från den tidigare nedsatta skattesatsen för el inom industrisektorn på 0,5 öre/kWh. Den ytterligare skatteutgiften uppgår till 0,5 öre/kWh.

Nedsatt energiskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi gäller energiskattebefrielse med 84 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Beskattningen följer den beskattning som gäller för uppvärmningsbränsle inom industrin. Det innebär att den procentuella nedsättningen av skatten på diesel ger en skattenivå som motsvarar energiskatten för uppvärmningsolja inom industrin. Beräkningen av skatteutgiften utgår från skattesatsen på diesel i miljöklass 1.

Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter

För industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 b lagen om skatt på energi koldioxidskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full koldioxidskattesats, dvs. motsvarande 105 öre/kg koldioxid. Riksdagen har även beslutat att koldioxidskattebefrielsen sänkts till 40 procent från och med 2015.

Nedsatt koldioxidskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi gäller koldioxidskattebefrielse med 70 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att skattebefrielsen sänks till 40 procent från och med 2015.

Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin

Enligt 9 kap. 9 § lagen om skatt på energi medges energiintensiva industriföretag nedsättning av koldioxidskatten, utöver den generella nedsättningen, om koldioxidskatten överstiger 1,2 procent av det enskilda företagens försäljningsvärde. För det överskjutande beloppet sätts skatten ned till 24 procent. EU:s minimiskattesatser måste dock alltid respekteras. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att slopa den särskilda nedsättningsregeln från och med 2015. Skatteutgiften upphör därmed.

Skattereduktion för sjöinkomst

Skattskyldiga med sjöinkomst under hela beskattningsåret har enligt 67 kap. 3 § inkomstskattelagen rätt till skattereduktion med 14 000 kronor per år om fartyget till

övervägande del gått i fjärrfart och med 9 000 kronor per år om det gått i närfart. Om den skatteskyldige haft sjöinkomst under endast en del av året, ska reduktion medges för varje dag som sjöinkomst innehas.

Fastighetsskatt på lokaler

Enligt 3 § lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt ska statlig fastighetsskatt betalas för lokaler i hyreshus. Fastighetsskatten på lokaler är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

Fastighetsskatt på industri- och elproduktionsenheter

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt ska statlig fastighetsskatt betalas på industri- och elproduktionsenheter. Fastighetsskatten på industri- och elproduktionsenheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

3.4 Mål

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet.

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

3.5 Resultatredovisning

3.5.1 Entreprenörskap och företagande

Regeringen arbetar för att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande. Under utgiftsområde 24 Näringsliv sker det bl.a. genom generella insatser för att förenkla för företagens kapitalförsörjning, information och rådgivning samt olika riktade åtgärder. I resultatredovisningen för detta område ingår även geologisk verksamhet under Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Entreprenörskapsinsatser genomförs också i stor utsträckning inom ramen för det regionala tillväxtarbetet. För resultatet av dessa, se avsnitt 2.5.1 under utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Arbetet med att förenkla för företagen ska bidra till att skapa fler jobb och ökad välfärd. Den statliga kapitalförsörjningen genom Almi Företagspartner AB¹ (Almi) och Stiftelsen Industrifonden (Industrifonden) syftar till att, tillsammans med bl.a. Innovationsbron AB (se avsnitt 3.5.2), bidra till en god kapitalförsörjning för företag i alla delar av Sverige. Informations- och rådgivningsinsatserna sker bl.a. via Almi och Tillväxtverket. De riktade åtgärderna omfattar bl.a. kvinnors företagande, företagande inom kulturella och kreativa näringar, unga innovatörer, entreprenörskap inom vård och omsorg, entreprenörskap på högskolor och universitet samt arbete med turistfrågor och turiststatistik.

Resultat²

Regeringen redovisar resultat av arbetet med att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande via insatser under utgiftsområde 24 Näringsliv då särskild information finns tillgänglig, t.ex. i form av uppföljningar och utvärderingar. För vissa insatser är det ännu för

tidigt att redovisa resultat. Regeringen avser att återkomma med redovisningar av resultat från dessa insatser. En redovisning av den allmänna ekonomiska utvecklingen återfinns i Förslag till statens budget för 2012, finansplan och skattefrågor.

Förenkla för företagen

I regeringens skrivelse Regelförenklingsarbetet 2006–2010 (skr. 2009/10:226) beskriver regeringen de viktigaste initiativen i det kommande arbetet 2011–2014 med att förenkla för företagen. Att förenkla vardagen för Sveriges entreprenörer och företag kommer även under denna mandatperiod att vara en av regeringens viktigaste insatser för att skapa fler jobb och ökad välfärd. Men det innebär även ett kvalitets- och effektivitetsarbete i fråga om statlig regelgivning och styrning. Attityder och förhållningssätt liksom en medvetenhet och förståelse för företagens villkor och verklighet är av grundläggande betydelse i det förändringsarbete som regelförenkling utgör.

Det finns fortfarande en stor potential att skapa en märkbar positiv förändring i företagens vardag genom samordning och översyn av regler och tillämpningen av dessa. Ett sådant arbete måste ha som utgångspunkt den vardag som företagen lever i och de processer de måste följa för att efterleva regler.

Handlingsplan för regelförenklingsarbetet 2006–2010

Under perioden 2006–2010 har samtliga departement samt mellan 39 och 53 myndigheter haft regeringens uppdrag att dels ta fram underlag till regeringens löpande handlingsplan dels ta fram underlag för en slutredovisning av det regelförenklingsarbete som bedrivits under mandatperioden 2006–2010 (se närmare skrivelse 2009/10:226). Arbetet har varit administrativt krävande men skapat en medvetenhet hos regelgivarna om hur regler påverkar företag. I sin rapport "Better Regulation in Europe SWEDEN 2010" understryker emellertid OECD vikten av att arbetet med att se över existerande lagstiftning är en ständigt pågående process.

Vid utgången av 2009 återstod drygt 560 åtgärder. Vissa av dessa bedömdes kunna genomföras på kort sikt, medan andra måste

¹ Almi Företagspartner AB är moderbolag i en koncern med 17 regionala dotterbolag samt bolagen Almi Invest AB och IFS Rådgivning AB.

² Verket för näringslivsutveckling (Nutek) avvecklades den 31 mars 2009. Den 1 april 2009 inrättades Tillväxtverket. I avsnittet nedan refereras genomgående till Tillväxtverket i de fall Tillväxtverket har övertagit ett uppdrag el. dyl. som regeringen ursprungligen har beslutat till Nutek.

Under vissa avsnitt redovisas 2009 års siffror inom parentes för att öka möjligheten till jämförelser.

analyseras vidare, utredas och eventuellt remitteras före ett slutligt ställningstagande och eventuellt beslut om genomförande.

Företagens administrativa kostnader beräknas minska

Uppdatering av mätningar har genomförts 2008, 2009 och genom prognos 2010, vilket innebär att mätningar har skett av alla förändringar i regelverken fram till 31 december 2009 räknat från nollbasmätningen (2006 års mätningar).

Av den prognos regeringen lät ta fram våren 2010 och som omfattar ändringar i lagar, förordningar, myndighetsföreskrifter samt allmänna råd och där de administrativa kostnaderna kunnat kvantifieras per den 15 februari 2010 framgår att de administrativa kostnaderna beräknas minska med 7,3 procent, drygt 7 miljarder kronor.

I denna beräkning ingår dock även ändringar som Tillväxtverket i sin prognos inte haft möjlighet att ta hänsyn till då de tillkommit efter den 15 februari 2010. De resultat som framkommit genom prognosen ska tolkas försiktigt eftersom samtliga författningsändringar under 2010 inte omfattas av prognosen.

200 informationskrav står för merparten av kostnaderna

I mätningarna av de administrativa kostnaderna ingår 4 600 informationskrav fördelade på elva departement och 43 myndigheter. Ur databasen Malin³, där resultatet av samtliga genomförda mätningar finns samlade kan utläsas att 200 informationskrav står för cirka 92 procent av företagens administrativa kostnader och är i huvudsak hänförliga till åtta departement och 20 myndigheter.

Bättre konsekvensutredningar

Regelrådet överlämnade den 31 januari 2010 sin årliga rapport till Regeringskansliet (Näringsdepartementet).⁴ Av rapporten framgår att det är viktigt i arbetet med konsekvensutredningar att dessa görs tidigt i regelgivningen. De flesta avstyrkandena av förslag till regel, har, liksom föregående år, berott på att Regelrådet på grund av bristfälliga

konsekvensutredningar inte kunnat avgöra om den från administrativ synpunkt lämpligaste lösningen valts. Av rapporten går att utläsa att det inte skett någon större förbättring i kvalitén på konsekvensutredningar jämfört med 2009. En av orsakerna till detta kan, enligt Regelrådet, vara att rådet breddat och fördjupat sin granskning. Vidare kan det vara så att många remisser med godtagbara konsekvensutredningar behandlats som s.k. kanslisvar.

I sina rekommendationer till regelgivarna gör Regelrådet den reflektionen att konkreta krav i utredningsdirektiv ökar förutsättningen för att det kommande betänkandet innehåller en konsekvensutredning av hög kvalitet.

Under perioden 1 januari–31 december 2010 har det kommit in 421 remisser med författningsförslag till Regelrådet. Av dessa har rådet yttrat sig i 171 ärenden. I cirka 56 procent av dessa har Regelrådet avstyrkt förslagen. Konsekvensutredningarna har i cirka 44 procent av dessa inte ansetts vara fullständiga. Regelrådet avgav kanslisvar i 59 procent av ärendena 2010 att jämföra med 46 procent 2009.

Åtgärder på regional och lokal nivå

På uppdrag av regeringen har Länsstyrelsen i Kronobergs län och Tillväxtverket lämnat förslag till insatser för att få ett ökat genomslag för förenklingsarbetet även på regional och lokal nivå.⁵

För att länsstyrelsernas arbete med att förenkla för företagen ska genomföras på ett mer systematiskt sätt pekar Länsstyrelsen i Kronobergs län på behovet av informations- och kompetenshöjande insatser för att generellt öka kunskapen hos medarbetarna om arbetet med att förenkla för företagen. Vidare föreslås specifikt riktade och verksamhetsanpassade åtgärder för särskilt utvalda prioriterade verksamhetsområden inom länsstyrelserna.

Tillväxtverket föreslår bl.a. att följande åtgärder ska genomföras i närtid: inrättandet av ett sektorsövergripande förenklingsforum, fortsatta utbildningsinsatser i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och att i samråd med näringslivet välja ut och analysera områden där det är särskilt angeläget

³ Databasen Malin administreras av Tillväxtverket.

⁴ Diarienummer N2011/2876/ENT.

⁵ N2010/3641/MK och N2010/8069/ENT.

att korta och tydliggöra handläggningstiden för företag.

Kapitalförsörjning

Tillgång till kapital är en grundläggande förutsättning för start och expansion av företag. Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna ska bidra till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning.

Minskat behov av marknadskompletterande lån

Almi ska främja utvecklingen av små och medelstora företag. Målet för Almis verksamhet är att fler livskraftiga företag startas och utvecklas och att fler företag ökar sin konkurrenskraft och tillväxt samt att fler innovativa idéer kommersialiseras framgångsrikt. Under 2010 startades 1 928 företag med hjälp av finansiering från Almi. Ytterligare 550 företag fick både rådgivning och finansiering, se mer om rådgivning nedan.

Både 2008 och 2009 ökade utlåningen från Almi kraftigt.⁶ Jämfört med de mycket höga siffrorna för 2009 har utlåningen minskat under 2010, från 3 231 miljoner kronor till 2 112 miljoner kronor, men den är fortfarande högre än innan den globala finanskrisen. Almis utlåning har genererat ytterligare 7 710 miljoner kronor i lån från banker och andra finansörer under 2010.

Antalet företag som ägs eller leds av kvinnor som beviljas lån har fortsatt att öka. Den totala andelen uppgick till 33 procent 2010.⁷ Likaså ökade andelen låntagare med utländsk bakgrund. Denna grupp utgjorde 21 procent 2010.

Den årliga uppföljningen av tillväxteffekter i Almis kundföretag visar att för de företag som blev kunder under 2006 har omsättningen ökat

med 23 procent under perioden 2005–2009. I en jämförbar kontrollgrupp var omsättningsökningen 22 procent. Liksom tidigare år har Almis kundföretag haft en bättre sysselsättningsökning, 34 procent jämfört med kontrollgruppens 20 procent. Bland nya företag som har vänt sig till Almi är överlevnadsgraden 53 procent, jämfört med kontrollgruppens 49 procent.

Statens avkastningskrav på Almi, att över tiden hålla lånefonden nominellt intakt, har uppnåtts.

Ökad efterfrågan på regionalt riskkapital

Antalet investeringar inom ramen för verksamheten vid Almi Invest AB ökade under 2010 jämfört med föregående år. Totalt har 49 (21) investeringar om totalt 326 (140) miljoner kronor genomförts under året, varav Almi Invest står för cirka 136 (49) miljoner kronor. Almi Invest AB, som består av sju regionalt baserade riskkapitalfonder, etablerade verksamhet under 2009, se även avsnitt 2.5.1 under utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Investeringar för utveckling och expansion

Industrifondens verksamhet riktar sig till små och medelstora företag som vill växa. Industrifonden tillhandahåller kapital, kompetens och nätverk.

Under verksamhetsåret 2010/11 har fonden tecknat 42 avtal om investeringar i företag, främst i form av aktier, om totalt cirka 409 (199) miljoner kronor, varav cirka 245 (33) miljoner kronor avser följdinvesteringar.

Verksamhetsåret resulterade i en vinst på cirka 737 (156) miljoner kronor. Det beror främst på avyttringar av ett antal av fondens engagemang.

Det bokförda värdet av fondens engagemang i form av ägande i företag uppgick vid verksamhetsårets slut till 1 354 (1 450) miljoner kronor fördelat på 89 (96) bolag. På balansdagen uppgick eget kapital till 3 770 (3 033) miljoner kronor.

Information och rådgivning

För många små och medelstora företag är tillgången till rådgivning, nätverk och mötesplatser m.m. av stor betydelse för utvecklingen i företaget. Den rådgivning som staten tillhandahåller bör vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv, ta

⁶ För att hantera effekterna av den globala finanskrisen beslutade riksdagen i november 2008 om ett kapitaltillskott omfattande två miljarder kronor, utökade lånemöjligheter till hela segmentet små och medelstora företag samt möjlighet att finansiera en större andel av kapitalbehovet (prop. 2008/09:73, bet. 2008/09:FiU17, rskr. 2008/09:47).

⁷ Lånebeloppen för företag som ägs eller leds av kvinnor är i genomsnitt lägre än för företag som leds av män. Det beror bl.a. på att kvinnor, i högre utsträckning än män, startar och driver vissa typer tjänsteföretag som ofta har lägre kapitalbehov än andra företag.

hänsyn till regionala förutsättningar samt utgå från företagens efterfrågan.

Rådgivning för nya och växande företag

Totalt har 14 472 kunder till Almi mottagit rådgivning under 2010 och nästan 22 000 personer har deltagit i seminarier. Bland kunderna har andelen män uppgått till 59 procent och andelen kvinnor till 41 procent. Andelen kunder med utländsk bakgrund var 29 procent. Cirka 25 procent av den totala rådgivningstiden har utförts av externa konsulter. Inräknat mentorinsatser har cirka 50 procent av rådgivningstiden utförts av externa konsulter.

Under året startades 2 807 företag med hjälp av rådgivning från Almi. Ytterligare 550 företag fick både rådgivning och finansiering.

Mentorprogram bidrar till företagsutveckling

Under 2007–2009 har Almi, tillsammans med NyföretagarCentrum, genomfört mentorinsatser inom ramen för programmet ”Mentor Eget Företag”. Insatserna har följts upp av en extern utvärderare. Av utvärderingen framgår att insatserna i huvudsak har varit framgångsrika. Utvärderaren drar slutsatsen att mentorskapet bl.a. har bidragit till att påverka adepterna i deras förmåga att driva ett företag eller möjligheter att växa i rollen som företagare. Vidare rekommenderar utvärderaren att fortsätta mentorinsatser bör genomföras. Dock med vissa ändringar bl.a. avseende urval samt med mer utvecklade mål.

För 2010 har regeringen beviljat Almi 14 miljoner kronor från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* för att vidareutveckla och genomföra ett rikstäckande mentorprogram.⁸ Programmet ska bygga på ”Mentor Eget Företag”, där insatserna genomförs av Almi (befintliga företagare) och NyföretagarCentrum (blivande företagare). Vidare ska riktade insatser till olika målgrupper utvecklas. De senare innefattar kvinnor, internationalisering, kulturella och kreativa näringar, unga innovatörer samt välfärdssektorn.

Under 2010 har Almi startat 1 132 mentorpar och NyföretagarCentrum har startat 425

stycken. Bland adepterna har andelen kvinnor varit högre än andelen män. Det beror i viss utsträckning på den särskilda förstärkningen av programmet för att öka andelen kvinnor. Av mentorerna är en större andel män. Över åren har dock andelen kvinnor som är mentorer ökat. Andelen utrikes födda adepter har också ökat.

Uppföljningen av programmet visar att en mycket stor andel av adepterna anser att möten med en mentor bidrar till att utveckla företaget. En mycket stor andel är nöjda med sitt deltagande i programmet och hela 92 procent kan tänka sig att rekommendera programmet till en kollega eller annan företagare. Även uppföljningen riktad till mentorerna visar att programmet bl.a. bedöms ge snabbare företagsutveckling, ökad förmåga att driva företag och utveckla kontakter.

Synliggörande av kvinnors representation i styrelser

I december 2008 lämnade regeringen bidrag till Almi om 5 miljoner kronor från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* för att samordna och genomföra ett nationellt styrelseprogram för kvinnor, Styrelsekraft.

Insatserna har dels genomförts i form av ett särskilt mentorprogram, dels har de deltagande kvinnorna tilldelats utbildningsstipendier på 10 000 kronor per person att använda för en valfri styrelseutbildning. Dessutom har ett antal nätverks- och erfarenhetsträffar genomförts.

Sammantaget deltog 198 kvinnor. Uppföljningen av insatserna visar att mentorinsatserna i hög utsträckning gett möjlighet att avhandla frågor som är viktiga i ett styrelsesammanhang. En stor andel av deltagarna anger också att styrelseutbildningen har gett ökade kunskaper i styrelsearbete.

Totalt anger 47 procent att de har tillfrågats om styrelseuppdrag under projektets gång och 42 procent har tillfrågats om ett nytt arbete eller nya arbetsuppgifter.

Information för företagande

Tillväxtverket genomför informationsinsatser för att förenkla processen att starta och driva företag. Myndigheten samverkar med flera andra myndigheter om utveckling av informations- och vägledningstjänster till blivande och nya företagare. Informations- och vägledningsinsatserna bedrivs bl.a. i form av ”starta företag-dagar”, informationstjänsten Startlinjen och webbportalen *verksam.se*.

⁸ Regeringen har också angett att 3 miljoner kronor kan användas av det driftsbidrag till Almi som kanaliseras av Tillväxtverket via anslaget 1:4 *Tillväxtverket*.

Startlinjens syfte är att ge information och vägledning till nya företagare. Under 2010 har 5 038 samtal och 884 e-postfrågor hanterats, vilket är en ökning jämfört med 2009. Likt föregående år är könsfördelningen mellan användarna jämn. ”Starta företag-dagarna” har haft cirka 7 000 deltagare, varav cirka 40 procent är män och 60 procent är kvinnor. Webbportalen *verksamt.se* har utvecklats gemensamt av Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket. Under 2010 har portalen haft cirka 520 000 unika besökare.

Vidare samordnar Tillväxtverket nätverket Enterprise Europe Network (EEN) i Sverige, som bl.a. har till uppgift att informera och ge råd till företag om EU och europamarknaden, samt underlätta företagssamarbete. Sammanlagt har 1 355 företag erbjudits rådgivning under 2010, drygt 300 svenska företag har deltagit i olika ”matchmaking events” för företagssamarbete och 64 avtal om företagssamarbete har tecknats.

Tillväxtverket stödjer också rådgivningsinsatser inom flera olika program och verksamheter. Dessa utgörs bl.a. av riktade åtgärder för kooperativ utveckling, kvinnors företagande och produktutveckling. Resultat av insatserna för kvinnors företagande redovisas under rubriken ”riktade åtgärder” nedan.

Förbättrad offentlig service genom nystartskontor

Regeringen har uppdragit åt Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket att etablera tjänsten Nystartskontor. Tjänsten avser individuellt anpassad vägledning och stöd inför start och drift av företag. Utöver kostnader för personal etc. inom ordinarie förvaltningsanslag vid de deltagande myndigheterna, cirka 4 miljoner kronor, har regeringen avsatt totalt 34 miljoner kronor från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* för etablerandet av tjänsten.

Etableringen av tjänsten Nystartskontoret har dels skett i nio s.k. pilotkommuner, dels vid gemensamma servicekontor mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket.

Tjänsten har hittills införts på 112 servicekontor och vid 109 serviceplatser.⁹ När

samtliga servicekontor är etablerade beräknar myndigheterna att cirka 170 000 kunder per år kommer besöka servicekontoren för att få information och vägledning kring att starta och driva företag.

De deltagande myndigheterna anger att tjänsten bl.a. har förbättrat servicen till kunderna, ökat möjligheten att nå sina respektive verksamhetsmål, att myndigheternas utvecklingsarbete inom området ”start av näringsverksamhet” har påskyndats samt att kompetensen hos berörda handläggare har fördjupats avseende start och drift av företag. Kundundersökningar visar på hög kundnöjdhet.

Genom tjänsten Nystartskontoret i de deltagande kommunerna har man haft 35 833 personliga kontakter med målgruppen. Totalt har 2 694 personer deltagit i individuella vägledningssamtal, varav 560 personer rapporteras ha startat företag. Vidare har 2 879 personer hänvisats vidare för information och rådgivning via bl.a. Almi och NyföretagarCentrum.

Främjande av kooperativ utveckling

I syfte att främja kooperativ utveckling och att säkerställa kooperativa utvecklingscentrums verksamhet i hela landet har Tillväxtverket medfinansierat Coompanion med 34 miljoner kronor 2010. Under året har Coompanion lämnat rådgivning till 1 173 grupper och till 4 875 personer. Totalt har 6 517 personer fått utbildning och 568 nya företag har startats. En mycket hög andel är nöjda med den rådgivning som har finansierats via det statliga bidraget.

Riktade åtgärder

Merparten av de riktade åtgärder som regeringen har initierat för att främja entreprenörskap och företagande ligger inom ramen för Tillväxtverkets ansvarsområde. Nedan redogörs för ett antal av dessa åtgärder där resultat finns tillgängligt, t.ex. i form av uppföljningar och utvärderingar.

Program för personer med utländsk bakgrund

I samband med budgetpropositionen för 2008 beslutade riksdagen att öka anslaget 1:5

⁹ Servicekontor är etablerade av Försäkringskassan och Skatteverket. På många platser ligger dessa i samma lokaler som Arbetsförmedlingen. På ett hundratal mindre orter, vid s.k. serviceplatser, kan

Arbetsförmedlingen erbjuda enklare informationsservice från Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan. På ytterligare cirka sexton orter erbjuder kommunen motsvarande information.

*Näringslivsutveckling m.m.*¹⁰ med totalt 60 miljoner kronor 2008–2010. Medlen skulle användas för att underlätta för personer med utländsk bakgrund att starta och driva företag. Dessa medel har regeringen tilldelat Tillväxtverket, totalt 20 miljoner kronor per år, för att genomföra ett program för företagare med utländsk bakgrund.

Programmet har genomförts med inriktning på:

- Attityder och kunskaper inom det finansiella systemet.
- Nätverk och mötesplatser som stöd för utveckling.
- Kvalificerad rådgivning för etablerade företag.
- Kunskap om företag som drivs av personer med utländsk bakgrund.

Enligt en extern utvärderare har programmet sammantaget varit lyckat, både avseende genomförande och resultat. I korthet har mottagarna av insatser för attityder och kunskaper inom det finansiella systemet t.ex. uppgett att de kunskapshöjande insatserna i hög utsträckning har varit relevanta och användbara. Uppföljningen indikerar vidare bl.a. att deltagandet i nätverk och mötesplatser har varit till nytta för de inblandades verksamheter. Mottagarna av kvalificerad rådgivning anger t.ex. att rådgivningen har gett dem ökad kunskap och förutsättningar att utveckla företaget. Utvärderaren drar slutsatsen att kunskapsinsatserna gett förväntat resultat.

Enligt Tillväxtverket är en effektutvärdering planerad att genomföras två år efter avslutat program.

Förbättrade förutsättningar för kvinnors företagande

I samband med budgetpropositionen för 2010 beslutade riksdagen att öka anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* med 100 miljoner kronor 2010. Detta för att möjliggöra en förlängning av den treåriga insats om 100 miljoner kronor per år för kvinnors företagande som genomfördes 2007–2009.

I januari 2010 gav regeringen Tillväxtverket i uppdrag att fortsätta genomförandet av ett

program för kvinnors företagande samt insatser i form av ambassadörer för kvinnors företagande.

Uppföljningen för 2010 visar att programmet har fortsatt att ligga väl till i förhållande till utfalls- och resultatmålen. Bland annat visar uppföljningen för affärs- och innovationsutvecklingsinsatserna att de i mycket hög utsträckning har stärkt kvinnor som redan driver företag i deras företagande samt att de som vill starta eller ta över ett företag har fått ökade kunskaper inom området.

Den externa utvärderare som följer upp insatserna konstaterar att de har bidragit till att fler kvinnor kan tänka sig att starta företag och att företag som drivs av kvinnor utvecklas och växer. Vidare gör utvärderaren bedömningen att insatserna har bidragit till ökad kunskap och kompetens om kvinnors företagande.

Under 2010 träffade ambassadörerna för kvinnors företagande cirka 34 000 personer för att bidra till ökade kunskaper om vad företagande innebär och inspirera kvinnor att se företagande som ett möjligt val och ett sätt att förverkliga sina idéer. Uppföljningen av insatsen visar att den ligger mycket bra till vad gäller resultatmålen kopplat till målgruppen, bl.a. vad gäller hur mottagarna bedömer den information de har fått.

Svensk-norskt samarbete för ökad handel

Programmet svensk-norskt näringslivssamarbete har drivits av Tillväxtverket och dess norska motsvarighet Innovasjon Norge åren 2005–2010. Målet har varit att stimulera samarbetet mellan svenska och norska små och medelstora företag, samt att främja handel mellan länderna. Totalt har cirka 60 miljoner kronor avsatts från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.*

Programmet har medfinansierat 72 projekt. Sammantaget har 389 företag deltagit i dessa projektaktiviteter. Av utvärderingen av programmet framgår att det har bidragit till utveckling och kommersialisering av konkurrenskraftiga varor och tjänster, men när det gäller handelsutbytet anser utvärderaren att det är svårt att mäta några direkta effekter av programmet. De deltagande företagen anger att projektet har bidragit till nya affärsrelationer och nya nätverk. Sammantaget anser företagen att deltagandet har varit till nytta för företaget. Utvärderaren konstaterar dock att de sammanlagda sysselsättningseffekterna har varit försumbara.

¹⁰ Dåvarande beteckning 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.*

Program för leverantörsföretag inom fordonsindustrin

I juni 2006 gav regeringen Tillväxtverket i uppdrag att utforma och genomföra ett program för leverantörsföretag i fordonsindustrin 2006–2010.¹¹ Enligt beslutet skulle det statliga åtagandet i programmet högst uppgå till 76 miljoner kronor under programperioden. Utgifterna skulle belasta anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.*¹² Minst hälften av den totala omfattningen av programmet ska finansieras av näringslivet.

Programmet har hittills omfattat insatser i form av tekniktöd för produkt- och processutveckling, kompetensutveckling hos företagare och företagsledningar samt strategiskt utvecklingsstöd.

En kvalitativ extern uppföljning visar på att insatserna har bidragit till att utveckla produkter som sedan har nått marknaden, vilket har bidragit till stärkt konkurrenskraft och marknadsposition. Programmet bedöms också bl.a. ha bidragit till ett mer utvecklat marknads- och strategiarbete i företagen, vilket bidrar till ökad konkurrenskraft. Övergripande anses projekten leda till och/eller ha möjlighet att bidra till programmets resultatmål, men ytterligare uppföljning och utvärdering behövs för att det ska gå att dra mer utvecklade slutsatser om programmets resultat.

I samband med propositionen Vår tilläggsbudget för 2010 och budgetpropositionen för 2011 har riksdagen beslutat att öka anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* med 15 miljoner kronor per år 2010–2012 för förstärkta respektive fortsatta insatser inom programmet.

Turistfrågor och turiststatistik

Under året har Tillväxtverket tillsammans med VisitSweden AB initierat ett nationellt samordningsarbete med flera myndigheter inom områden som transporter, infrastruktur, kultur och natur. Samordningen syftar till att stärka förutsättningarna för svensk turistnäring och därmed skapa långsiktigt konkurrenskraftiga och hållbara upplevelser för internationell turism.

Ett utvecklingscenter för turistnäringen har etablerats under 2010. Under året har VisitSweden AB marknadsfört Sverige internationellt. Detta arbete bedöms vara en bidragande orsak till ökningen av utländska övernattningar med 4 procent. År 2010 är det bästa året någonsin för antalet utländska övernattningar. Bolagets omsättning har under 2010 ökat från 197 miljoner kronor till 264 miljoner kronor.

För 2010 uppgick turismens exportintäkter till 87 miljarder kronor. Detta är mer än traditionella varuområden som järn och stål, personbilar samt trävaror. Turistnäringens andel av BNP uppgick samtidigt till 2,9 procent enligt statistik från Tillväxtverket. Näringen sysselsatte samma år 162 100 årsverken, vilket var en ökning med 1,4 procent mot föregående år (totalt cirka 24 procent sedan 2000).

Geologisk verksamhet

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har regeringens uppdrag att bedriva behovsstyrd insamling av geologisk information och svara för frågor om Sveriges geologiska beskaffenhet och mineralhantering. Myndighetens geologiska dokumentering utgör ett komplement till insamlingsverksamheten.

Myndigheten har under 2010 försett samhället med geologisk information för infrastrukturplanering, naturresurshushållning, miljöövervakning och hantering av ras, skred och andra georisker. Resultaten har lagrats i SGU:s databaser och gjorts tillgängliga i rapporter, publikationer och kartor.

Myndigheten har sedan 2007 bedrivit projektet Geodigitalia. Projektet innebär digitalisering av delar av den prospekteringsintressanta information som finns arkiverad vid myndighetens mineralinformationskontor.

Myndigheten har också bedrivit uppdragsverksamhet inom kategorierna myndighetssamverkan, sakkunnighetsuppdrag, tillgodoseende av specifika behov av geologisk information samt internationella uppdrag. Uppdragsverksamheten omsatte 37 miljoner kronor 2010. Myndighetssamverkan är den klart dominerande kategorin inom uppdragsverksamheten.

¹¹ I samband med att Tillväxtverket inrättades fördes ansvaret för genomförandet av programmet dit.

¹² Dåvarande beteckning var 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.*

Analys och slutsatser

Liksom tidigare menar regeringen att ett dynamiskt näringsliv, inom vilket nya företag startas och befintliga företag växer i alla delar av landet, är viktigt för produktivitetstillväxten och därmed för Sveriges konkurrenskraft. Dynamiken bidrar bl.a. till förnyelse och ökad konkurrens. Det innebär t.ex. nedläggning av mindre konkurrenskraftiga företag samt tillkomst av nya företag och arbetstillfällen. Nya företag bidrar även till att främja innovationer och till ökad produktivitet bland etablerade företag.

Under 2010 uppgick antalet nystartade företag till 66 681 stycken, vilket är en ökning med 12 procent jämfört med 2009. Av dessa startades 32 procent av kvinnor. Andelen företag som startades av kvinnor och män gemensamt uppgick till 7 procent. Cirka 20 procent av de nya företagen startades av personer med utländsk bakgrund, en ökning med tre procentenheter jämfört med 2009.

Antalet företag som växer tenderar att öka över tid. Näringslivet blir alltmer kunskapsintensivt. Till exempel har sysselsättningen i de kunskapsintensiva tjänstenäringarna ökat med knappt 83 000 sedan 2006, vilket innebär en ökning med cirka 13 procent.

För att stimulera entreprenörskap och nyföretagande och förenkla för företagen genomförs ett flertal åtgärder. Till exempel insatser för att främja positiva attityder till entreprenörskap samt insatser i form av information, rådgivning och riktade åtgärder till vissa grupper i syfte att öka kompetensen hos blivande och befintliga företagare. Regeringen vill betona sambandet mellan att förenkla för företagen, tillväxt i ekonomin och ökad sysselsättning. Förenklingsarbetet bidrar till fler jobb och växande företag. Därigenom är det ett viktigt medel för att nå regeringens övergripande mål att bryta utanförskapet.

Förenkla för företagen

Stor potential med minskade kostnader

Den alltmer globaliserade ekonomin har lett till stora strukturförändringar inom den svenska ekonomin. Småföretag verksamma inom den växande tjänstesektorn blir allt viktigare för

sysselsättning och tillväxt. Av det totala antalet företag utgör cirka 99 procent småföretag med 0–49 anställda. Dessa företag sysselsätter närmare 1,6 miljoner människor. Cirka 74 procent av småföretagen är enmansföretag.¹³ Samtidigt är den administrativa kostnaden för just dessa företag förhållandevis hög. Mot denna bakgrund är det viktigt att regler utformas på ett enkelt och ändamålsenligt sätt så att företagen kan ägna tid och resurser till att driva och utveckla verksamheten.

Det är inte bara de direkta kostnaderna som påverkar företagen. De indirekta samhällsekonomiska kostnaderna i form av konkurrensbegränsning, tillväxthinder och inflexibilitet hos företagen att anpassa sig till marknadens krav, som följer av en hög regelbörda, är ansevärdare och sannolikt mer betydelsefulla än de direkta kostnader som företagen har för att efterleva regler.¹⁴ Regeringen gör bedömningen att ytterligare kunskap krävs om reglers effekter för företag för att arbetet med att förenkla för företagen ska bli effektivt och inte skapa tröskeeffekter eller tillväxthinder.

Fokusering på det som ger störst förändringar i företagets vardag

En viktig del i att skapa en märkbar positiv förändring i företagets vardag är att identifiera och om möjligt förändra de regler som skapar problem för företagen. Därför genomför Tillväxtverket ett pilotprojekt i syfte att skapa förståelse för vilka underliggande faktorer som krävs för att företagen ska uppleva en positiv märkbar förändring i sin vardag. Vidare pågår det ett arbete inom Regeringskansliet med att klargöra förenklingspotentialen i de 200 informationskrav som står för cirka 92 procent av företagets administrativa kostnader. Regeringen gör bedömningen att ovanstående insatser kommer ge viktigt underlag för att på ett mer resurseffektivt sätt gå vidare i arbetet för att skapa märkbara förändringar.

Regeringen vill särskilt poängtera vikten av samråd och dialog med företag och näringslivsorganisationer för att fokusera

¹³ SCB, Företagsregistret 2009.

¹⁴ Tillväxtanalys, Regelbörda och ekonomisk utveckling – en forskningsöversikt (2010:07) och Regelbördans ekonomiska effekter – en teoretisk och empirisk analys Dnr 2010/017.

förenklingsarbetet. För att åstadkomma märkbara förändringar förutsätts i allmänhet ett nära samspel med de som berörs av en regel. Förenklingsåtgärder som genomförs eller planeras bör, på områden där det är möjligt, vara efterfrågade av företagen. Samråden med näringslivet är en viktig beståndsdel i arbetet med att förenkla för företagen. Regeringen avser därför att vidareutveckla formerna för detta.

Åtgärder för större genomslag på regional och lokal nivå

För att uppnå regeringens övergripande mål för regelförenklingsarbetet att skapa en märkbar positiv förändring i företagets vardag är det viktigt att arbetet med att förenkla för företagen får ökat genomslag även på regional och lokal nivå.

Regeringen delar i huvudsak de bedömningar som Länsstyrelsen i Kronobergs län samt Tillväxtverket gör avseende vilka insatser som bör genomföras. Därför har regeringen gett Tillväxtverket i uppdrag att under en fyraårsperiod genomföra insatser för att främja arbetet med att förenkla för företagen på lokal nivå.¹⁵ Länsstyrelsen i Kronobergs län har fått i uppdrag att driva och samordna länsstyrelsernas arbete med att förenkla för företagen samt att, tillsammans med övriga länsstyrelser, genomföra insatser 2011–2014 för att, inom ramen för länsstyrelsernas verksamhet, främja arbetet på regional nivå.¹⁶

Kontinuerlig utveckling av arbetet med att följa kostnader och skapa enklare regler

Den breda ansatsen i arbetet med att ta fram underlag till regeringens handlingsplan för regelförenklingsarbetet har bidragit till att öka medvetenheten hos regelgivarna om hur regler påverkar företag och att regler kostar pengar. Regeringen bedömer att det är av största vikt att denna medvetenhet bibehålls och ökar. Utbyte av erfarenheter och att goda exempel lyfts fram och diskuteras är en viktig del av detta. Därför avser regeringen att fortsätta att sprida kunskap och information om arbetet med att förenkla för företagen.

I rapporten ”Regulatory Management in Selected EU Member States: Background report

on Sweden” konstaterar OECD bl.a. att det har skett betydande framsteg i det svenska regelförenklingsarbetet under senare år, särskilt i fråga om verktyg och infrastruktur i regelförenklingsarbetet. Slutrapporten innehåller ett antal rekommendationer för det framtida arbetet med regelreformer och hur arbetet med dessa frågor kan stärkas mellan EU, statlig, regional och lokal nivå. Regeringen anser att granskningen av Sverige är ett välkommet inspel i vidareutvecklandet av agendan med att förenkla för företagen, bl.a. avseende konsekvensutredningar på EU-förslag, arbetet med att förenkla för företagen på lokal och regional nivå, och stödfunktioner i arbete med konsekvensutredningar m.m.

Hittills har regeringen årligen uppdaterat mätningarna av företagets administrativa kostnader. Mätningarna har genomförts med bl.a. intervjuer med företag och redovisat det faktiska utfallet av en förenklad regel, dvs. angett de företag som faktiskt tillämpar den enklare regeln. Mätningarna säger inget om den potential en förenklad regel har, dvs. hur mycket kostnaden minskar om samtliga företag som kan, faktiskt tillämpar den enklare regeln.

En årlig uppdatering av mätningen medför betydande kostnader. Regeringen har därför valt att avstå från årliga uppdateringar för perioden 2010–2011. En uppdatering av de administrativa kostnaderna kommer istället att ske under första hälften av 2013. Den kommer att avse 2010–2012. Dessutom pågår det ett arbete inom Regeringskansliet med att undersöka om det finns alternativa sätt att följa företagets administrativa kostnader.

Utgångspunkten för arbetet med att upprätta konsekvensutredningar återfinns i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Arbetet med konsekvensutredningar har fr.o.m. juni 2008 genom olika styrdokument gjorts enhetligt vad gäller kommittéer¹⁷, Regeringskansliet¹⁸ och förvaltningsmyndigheter under regeringen¹⁹. En konsekvensutredning ska upprättas och samma krav på innehåll och kvaliteten i en konsekvensutredning gäller för alla regelgivare.

¹⁷ Kommittéförordningen (1998:1474).

¹⁸ Statssekreterarskrivelse med riktlinjer för arbetet med konsekvensutredningar i Regeringskansliet (N2008/5953/MK).

¹⁹ Förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

¹⁵ N2011/4050/ENT

¹⁶ N2011/4051/ENT

Genom detta arbetssätt uppnås synergieffekter, transparens och likformighet. Regeringen gör bedömningen att arbetet med konsekvensutredningar måste utvecklas ytterligare för att de beslut och politiska prioriteringar som görs ska bygga på ett så bra beslutsunderlag som möjligt. Större fokus bör läggas vid att uppdragen till kommittéerna innehåller tydliga skrivningar om konsekvensutredningar och vad dessa bör innehålla.

Bättre förenklingsförslag på EU-nivå

Regelförenklning var en högt prioriterad fråga under det svenska ordförandeskapet i EU 2009 och är så även fortsättningsvis. De insatser som Sverige gjorde under ordförandeskapet har visat sig vara en god grund att stå på i det vidare regelförenklingsarbetet på EU-nivå.

Sverige deltar bl.a. i en högnivågrupp som följer upp Europeiska kommissionens arbete med smart lagstiftning.²⁰ Arbetet i högnivågruppen fokuserar bl.a. på att förbättra formerna för samråd, efterhandsutvärderingar samt att konsekvensutredningar ska göras avseende de tillägg som görs av rådet och Europaparlamentet. Sverige har även lämnat bidrag till arbetet med att ta fram en rapport som visar på goda implementeringar av EU-lagstiftningen som den rådgivande högnivågruppen med representanter från näringslivet ("Stoibergruppen") tar fram.

Regeringen menar att det är viktigt för Sverige att även fortsättningsvis verka för en utveckling av regelförenklingsarbetet inom EU, bl.a. för att nå en ökad fokusering på de viktigaste sakfrågorna utifrån ett företagarperspektiv.

Kapitalförsörjning

Marknadskompletterande finansiering fyller sitt syfte

Ett viktigt insatsområde är marknadskompletterande finansieringsinsatser till små och medelstora företag. Många gånger krävs extern finansiering i samband med företagsstart. Detsamma

gäller i skeden av utveckling och expansion. Som konstaterades i samband med redovisningen av resultat ovan ska marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna bidra till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning.

De senaste åren har Almis verksamhet på ett tydligt sätt visat hur de statliga marknadskompletterande insatserna kan spela en viktig roll, t.ex. i tider av finansiell instabilitet. Den mycket kraftigt ökade utlåningen via Almi under 2009 berodde i hög utsträckning på situationen inom banksektorn, där bankerna inte kunde möta efterfrågan på krediter bland landets nya samt små och medelstora företag. Då situationen i banksektorn stabiliseras sjunker också behovet av utlåning via Almi.

Regeringen gör vidare bedömningen att det nybildade bolaget Inlandsinnovation AB kommer att bidra till att stärka företagande i den del av landet där behovet av marknadskompletterande finansieringsinsatser är som störst.

Regeringen har tidigare informerat riksdagen om arbetet med att se över de statliga kapitalförsörjningsinsatserna. För en närmare beskrivning av regeringens ambitioner i den fortsatta utvecklingen på området, se kapitel 3.6.4 samt kapitel 3.7 nedan.

Information och rådgivning

Utvecklad statlig information och rådgivning

Regeringen har sedan tidigare konstaterat att företagets konkurrenskraft i stor utsträckning är beroende av förmågan att tillgodogöra sig och tillämpa ny kunskap. Behovet av kunskap spänner över en rad områden och för många små och medelstora företag är bl.a. tillgången till rådgivning, nätverk och mötesplatser av stor betydelse för utvecklingen i företaget. Kunskapsbehoven kan variera beroende på vilket utvecklingsskede ett företag befinner sig i. Generellt kan behovet, precis som när det gäller finansiering, sägas vara särskilt stort vid start och i skeden av utveckling, t.ex. i samband med expansion.

De statligt finansierade informations- och rådgivningsinsatserna till entreprenörer och företagare har en stor bredd. De omfattar allt från ren myndighetsservice till skapande av

²⁰ KOM(2010) 543 Meddelande från kommissionen till

Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén Smart lagstiftning i Europeiska unionen.

mötesplatser och mentorskapsaktiviteter för företagare.

Rådgivningen som staten tillhandahåller bör vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv, ta hänsyn till regionala förutsättningar samt utgå från företagets efterfrågan. En förändring av rådgivningsverksamheten hos Almi har påbörjats. Förändringen innebär att Almi ska upphandla rådgivare i större utsträckning och vidareutveckla verksamheter där rådgivning sker från företagare till företagare, t.ex. mentorskapsinsatser. Utgångspunkten för denna inriktning är bl.a. att stimulera den privata rådgivningsmarknaden samt möjliggöra mer specialiserad och skraddarsydd rådgivning till kunderna för att bättre motsvara företagets behov.

Utvecklad myndighetsservice

Regeringen bedriver också ett arbete för att utveckla, samordna och förstärka den myndighetsservice som blivande och befintliga företagare erbjuds. Ett exempel på hur detta kan genomföras är tjänsten *verksamt.se*. Regeringen gör bedömningen att ett ökat utnyttjande av e-tjänster bidrar till att bättre tillgodose företagarnas behov. Som ett led i detta har regeringen givit Bolagsverket i uppdrag att vara utvecklingsansvarig myndighet för e-tjänster inom området "företag och företagande". I sammanhanget bör det noteras att Bolagsverket är en central aktör för att processen med att starta och driva företag ska fungera. Regeringen gör bedömningen att registreringsverksamheten vid Bolagsverket fungerar väl och att det ambitiösa utvecklingsarbete som bedrivs vid verket bidrar till att anpassa tjänsterna till företagarnas behov.

För mer information om utvecklingen av e-förvaltning, se utgiftsområde 22 Kommunikationer, politiken för informationssamhället.

Riktade åtgärder

Riktade åtgärder bidrar till utveckling

Som ett komplement till de generella insatserna för kapitalförsörjning, information och rådgivning genomför regeringen ett antal riktade åtgärder för att ta tillvara hela den potential som finns för ökat företagande och i utveckling i befintliga företag i alla delar av landet.

Sedan 2007 genomför regeringen bl.a. omfattande insatser för att stärka kvinnors företagande. Som konstaterades i resultatredovisningen bidrar dessa insatser till ökat företagande bland kvinnor. De har också bidragit till ökad kunskap och kompetens om kvinnors företagande.

Det finns även anledning att notera behovet av att särskilt anpassa de statliga insatserna till de behov som finns hos företagare med utländsk bakgrund. Regeringen konstaterar att de särskilda insatser som har genomförts för att underlätta för personer med utländsk bakgrund att starta och driva företag bedöms ha varit lyckade.

I sammanhanget vill regeringen lägga fokus på vikten av att alla aktörer som verkar med statliga medel inom kapitalförsörjning, information och rådgivning ska tillvarata de särskilda behov som t.ex. finns hos unga samt hos personer med utländsk bakgrund, såväl kvinnor som män. För den senare målgruppen vill regeringen särskilt lyfta fram den lyckade integrationen av IFS Rådgivning AB i Almis verksamhet.²¹ Regeringen gör bedömningen att detta bidrar till att ytterligare stärka möjligheterna för personer med utländsk bakgrund att få vägledning.

De senaste åren har det svenska fordonsklustret varit utsatt för ett stort omvandlingstryck. Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att stödja utvecklingen och konkurrenskraften i klustret. En del i detta har varit förstärkningen och förlängningen av programmet för leverantörsföretag i fordonsindustrin. Programmet bedöms bl.a. ha bidragit till ett mer utvecklat marknads- och strategiarbete i de deltagande företagen. Programmet är ett exempel på hur staten, i särskilda fall och under en begränsad tidsperiod, kan bidra till att stötta omvandling och utveckling i en bransch.

Turistfrågor och turiststatistik

Fortsatt tillväxt i turistnäringen

Staten genomför en rad insatser för att bidra till en långsiktigt konkurrenskraftig och hållbar

²¹ IFS Rådgivning AB ägs till 51 procent av Almi Företagspartner AB och till 49 procent av stiftelsen IFS Rådgivningscentrum.

turistnäring. Turistnäringen är en basnäring som bidrar med över 162 000 helårsarbeten och därmed skapar tillväxt både i storstadsregionerna och på landsbygden. Turistnäringen är arbetskraftsintensiv vilket innebär att ökad omsättning snabbt genererar nya arbetstillfällen. Dessa jobb går ofta till ungdomar, invandrare och till grupper med svagare position på arbetsmarknaden.

Det strategiska samarbete som har startat under 2010 mellan olika myndigheter och näringen samt etableringen av ett utvecklingscenter för turistnäringen, syftar till att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för nya turistiska produkter och tjänster av högsta kvalitet som motsvarar den ökade efterfrågan som finns från utländska turister.

VisitSweden AB:s internationella marknadsföringsarbete har för sjunde året i rad bidragit till rekord i antal utländska övernattningar. Den statliga anslagsförstärkningen på 50 miljoner kronor per år för 2010–2012 bedöms hittills ha varit framgångsrik. Förstärkningen har, utöver att bidra till ett rekordår för turistnäringen, inneburit en kraftig ökning av näringslivets medfinansiering av verksamheten med hela 26 procent. Detta indikerar en markant ökad efterfrågan på bolagets tjänster.

Resultatet av de insatser som bedrivits av VisitSweden AB för 2010 visar att efterfrågan från turistnäringen på bolagets insatser fortsätter att öka och att VisitSweden AB är att ses som en viktig nod i utvecklingen av svensk turistnäring.

Geologisk verksamhet

Geologisk information bidrar till ökad tillväxt i hela landet

Regeringens bedömning är att kvalitetssäkrad geologisk information är nödvändig för att tillgodose samhällets behov av planeringsunderlag. Beslut som rör planerings- och miljömålsarbeten, infrastruktursatsningar liksom intresset för malmprospektering i Sverige medför ett behov av den här typen av information.

Sveriges geologiska undersöknings (SGU) mätningar av grundvattennivåer och kemisk sammansättning ger en bra bild av grundvattnets kvalitet och status i Sverige. Kartläggningen av berggrund och bergkvalitet ger ett bra underlag

för planering av materialförsörjning. SGU:s kartering av prospekteringsintressanta områden har bidragit till att skapa förutsättningar för ett hållbart nyttjande av landets mineralresurser. Idag har Sverige 17 gruvor och intresset för att starta nya gruvor är stort. Det finns flera objekt där innehavarna har ansökt och beviljats bearbetningskoncession. Även nedlagda gruvor som är på väg att åter tas i bruk, såsom Dannemora i Östhammars kommun, har kunnat göra med hjälp av den information som funnits tillgänglig hos SGU.

Ett digitalt arkiv av prospekteringsintressant information innebär en enklare åtkomst till data, större användningsmöjligheter och ökad säkerhet med avseende på förutsättningarna att bevara materialet för framtida användning. Ökade krav ställs idag av företag och deras finansärer på tillgång till modern och effektiv geologisk information. SGU:s materiel är mycket efterfrågat av gruv- och prospekteringsindustrin.

Tillkännagivanden

För anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* har riksdagen gjort ett tillkännagivande till regeringen beträffande Tillväxtverkets fördelning av medel (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:NU1, rskr. 2009/10:146). Med anledning av detta vill regeringen framhålla att en stor del av Tillväxtverkets program genom anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* genomförs så att insatserna mot målgruppen sker genom externa aktörer. Det är regeringens mening att det ligger i linje med god hushållning med statens resurser att statliga medel, där så är aktuellt, fördelas för ett specifikt ändamål, till den aktör som är bäst lämpad att genomföra insatsen för den berörda målgruppen.

Riksdagen har vidare uppmanat regeringen att se till att en långsiktig lösning när det gäller huvudmannaskap och basfinansiering för Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) kommer till stånd (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:NU1, rskr. 2009/10:146). Med anledning av detta beviljade regeringen SIQ 2 miljoner kronor i bidrag för verksamheten 2010.²² Som villkor för

²² N2010/3756/ENT.

bidraget har regeringen bl.a. angivit att en verksamhetsrapport samt en ekonomisk redovisning ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 mars 2011. Efter särskild anmodan den 5 maj 2011 har SIQ inkommit med en verksamhetsrapport samt en ekonomisk redovisning den 18 maj 2011.

Utöver vad som har anförts ovan avseende god hushållning med statens medel är det vidare regeringens ståndpunkt att de verksamheter eller insatser som finansieras med bidrag från regeringen ska redovisas. Det gäller såväl den verksamhet som har bedrivits med hjälp av bidraget som en ekonomisk redovisning av denna verksamhet.

Den 28 april 2011 beslutade regeringen att Tillväxtverket ska ansvara för att utse ledamöter till styrelsen för SIQ samt övriga åtaganden som det tidigare Nutek haft med anledning av SIQ:s stadgar.²³ Den 1 september 2011 beviljade regeringen SIQ 2 miljoner kronor i bidrag per år för verksamheten 2011–2013.²⁴ I syfte att få beslutsunderlag om en eventuell långsiktig finansiering för SIQ avser regeringen att låta utvärdera den verksamhet vid SIQ som har finansierats med medel från regeringen.

3.5.2 Innovation och förnyelse

Regeringen arbetar för att stärka innovationskraften. Denna påverkas av insatser inom ett flertal utgiftsområden. Under utgiftsområde 24 Näringsliv sker arbetet bl.a. genom insatser för forskning och innovation, kommersialisering och miljöteknik. Arbetet sker dels genom riktade insatser, t.ex. miljöteknik, och dels genom myndigheter och bolag såsom Verket för innovationssystem (Vinnova), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentbesvärsrätten (PBR), Patentombudsämnden (PN), Innovationsbron AB, RISE Holding AB.

Resultat

Strategiska utvecklingsprogram för svensk industri

Vinnova och ett flertal andra myndigheter har under året fortsatt arbetet med att genomföra ett tjugotal strategiska utvecklingsprogram tillsammans med berörd industri. År 2010 avslutades utvecklingsprogrammen. Resultaten kommer att tydliggöras under kommande år.

Behovsmotiverad forskning och innovationssystem

Vinnova har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem.

Under 2010 lämnade Vinnova totalt bidrag om 2 117 miljoner kronor. 27 nya utlysningar har genomförts under året. Den medfinansiering myndigheten kräver har i genomsnitt resulterat i att de medel Vinnova satsat växlats upp till mer än det dubbla. En jämförelse av uppskattad arbetstid och andra kostnader visar att kostnaderna per utlysning ligger på en något lägre nivå 2010 än 2009.

En effektanalys av forskningsprogram inom material från förnyelsebara råvaror visar att programmen har lett till nya produkter och nya företag. Försäljning av produkterna uppgår till minst 50 miljoner kronor per år och är ökande.

En effektanalys av Vinnovas satsning på starka forsknings- och innovationsmiljöer, bl.a. inom verkstad och fordon samt sjukvård och medicinteknik, visar att satsningen har resulterat i förbättrade och mer konkurrenskraftiga material, processer, produkter och tjänster, bättre beslutsunderlag vid kritiska vägval samt nya arbetssätt i FoU-frågor. Av de utexaminerade doktorerna från fem studerade centra verkar i dag 78 procent inom svenskt näringsliv. De fem studerade FoI-systemen har tillsammans resulterat i 15 avknopningsföretag som 2009 tillsammans omsatte 160 miljoner kronor och hade 130 anställda.

Vad gäller Vinnovas stöd till små och medelstora företag (SMF) visar en studie att de företag som fått stöd uppvisar en snabbare tillväxt och att även mindre stödbelopp kan få en positiv utväxling genom att hjälpa företag att

²³ N2010/2575/ENT.

²⁴ N2011/5124/ENT.

komma över tidiga finansiella hinder och ge dem en möjlighet att utvecklas och stimulera till ett tidigt affärstänkande. En undersökning av programmet Vinn Nu, som ger mindre startbelopp till nystartade företag, i form av en tävling om bästa affärsidé, visar att företag som deltagit i programmet ökar sin omsättning och anställda flera gånger om redan på ett par års sikt. För utlysningen 2003 till exempel hade de företag som fick finansiering i programmet en sammanlagd omsättning på 15,8 miljoner kronor och sammanlagt 52 anställda. År 2009 hade samma företag en omsättning på 237,8 miljoner kronor och 201 anställda.

Vinnova har också till uppgift att stimulera internationellt samarbete som stärker svensk forskning och innovation samt bidrar till nytta för Sverige. Vinnova satsade cirka 48,6 miljoner kronor inom det strategiska området globala länkar under 2010. Vinnova har under året förnyat ett samarbetsavtal med Department of Science i Indien, vilket resulterat i tre programsatsningar och andra utbyten. Samarbete har initierats med aktörer i Brasilien och kontakter har etablerats med aktörer i Sydkorea. Även inom närområdet sker en rad samarbeten, dels inom Norden och dels inom Östersjöområdet.

Vinnova har genomfört en årlig informationsturné rörande EU:s sjunde ramprogram för forskning och teknisk utveckling. Under turnén har nio lärosäten på sex orter besökts och cirka 725 personer från universitet och högskolor, näringsliv samt offentliga organisationer deltagit. Informationsverksamheten bedrivs som ett led i Vinnovas regeringsuppdrag att stimulera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling. Fram till oktober 2010, motsvarade det svenska deltagandet 3,9 procent av samtliga beviljade medel inom EU:s ramprogram vilket betyder att 622 miljoner euro kontrakterats. Sveriges bidrag till den totala budgeten är 2,3 procent, vilket innebär att ramprogrammet ger ett positivt nettobidrag till den svenska forskningens finansiering.

Strategiska kompetensmedel vid forskningsinstitut

Industriforskningsinstitutet under RISE Holding AB ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt

i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse.

Staten finansierade RISE-gruppen i form av strategiska kompetensmedel med 468 miljoner kronor 2010, vilket direkt genererade 1,3 miljarder kronor i näringslivsintäkter. I praktiken så är uppväxlingen betydligt större om man ser till de effekter i form av nya produkter, processer, tjänster, affärsmodeller och industriell nytta som är resultaten från verksamheten.

Institutssektorn växer och mer än 50 procent av den svenska institutssektorn ingår numera i RISE. De strategiska kompetensmedlen bidrar till att stärka institutens roll. Näringslivsintäkter utgör numera 56 procent av intäkterna. De dominerande branscherna är skog, livsmedel och stålindustri. För att öka samverkan med små och medelstora företag har ett gemensamt RISE-projekt inrättats. RISE-gruppen har nu cirka 4 000 SMF som kunder.

RISE-institutet är samlat den sjätte största deltagaren i Sverige i EU:s ramprogram för FoU. Totalt kommer 23 procent av intäkterna från internationella projekt.

Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)

Regeringen avsätter årligen medel till IVA. IVA är ett oberoende nätverk av beslutsfattare från näringsliv, universitet och högskolor samt förvaltning.

Resultatet inom projektet "Innovation för tillväxt", som IVA bedriver tillsammans med Vinnova och Tillväxtverket, är att det har samlat aktörer regionalt och nationellt till dialog om betydelsen av goda förutsättningar för innovation för företag och samhället i övrigt. Projektet har starkt bidragit till att lyfta innovationsfrågorna på den politiska agendan nationellt och på den regionala nivån. Olika förslag och strategiska idéer har diskuterats, och utmynnat i olika beslut, åtgärder och processer från regeringen, från myndigheter, från intresseorganisationer och från regionala aktörer.

Projektet "Transport 2030" har resulterat i ett stort deltagande av ett brett spektrum av transportsystemets intressenter. Projektet har bidragit till en samsyn bland aktörerna inom strategiska utvecklingsfrågor för sektorn.

Geovetenskaplig forskning

SGU stöder årligen forskningsprojekt vid universitet och högskolor kring samhällsviktiga frågeställningar inom tillämpad geovetenskaplig forskning och riktad geovetenskaplig

grundforskning. Under 2010 har 6 nya ansökningar och 10 fortsättningsprojekt beviljats forskningsmedel på sammanlagt 5,59 miljoner kronor.

Inom myndigheten bedrivs också tillämpad forskning och metodutveckling som bedöms utifrån SGU:s övriga mål och uppgifter. Under 2010 beviljades 19 projekt interna forskningsmedel på totalt 2,8 miljoner kronor.

SGU har genom ett antal interna FoU-projekt gjort fördjupade studier av den sedimentära berggrunden i Skåne och även av den kambriska sandstenen i södra Östersjön. Under 2010 har SGU avslutat malmgeologiska interna och externa forskningsprojekt i Grängesberg, Dannemora såväl som i Garpenberg. Delar av projekten pågår fortfarande. Resultaten av SGU:s FoU-insatser har varit viktiga för ett flertal processer i Sverige (se analysdelen).

Tre av SGU:s egna medarbetare har under året adjungerats som professorer vid universitet och högskolor.

Kommersialisering

Innovationsbron AB arbetar med att kommersialisera kunskapsintensiva idéer oavsett om dessa är forskningsbaserade eller erfarenhetsbaserade.

Innovationsbron AB delar upp sin verksamhet på två huvudområden, såddfinansiering och inkubation.

Inom såddfinansieringen har bolaget gjort 79 ägarkapitalinvesteringar, varav 47 miljoner kronor avsett 35 nyinvesteringar och 30 miljoner kronor följdinvesteringar. Bolaget har också ökat fokus på att stärka sin finansiella ställning genom att avyttra innehav: 25 försäljningar har givit Innovationsbron AB ett kapitaltillskott på 35 miljoner kronor. När det gäller insatser inom direkt ägarkapital är 6 procent av mottagarna kvinnor. Inom verifiering, som också är en viktig del av såddfinansieringsverksamheten, är 23 procent av mottagarna kvinnor.

Den andra verksamhetsgrenen är utvecklingen av inkubatorer. Antalet anställda i företag som sitter eller har suttit i inkubatorer uppgick vid utgången av 2009 till cirka 3 600 personer. Samma år omsatte dessa företag knappt 2,5 miljarder kronor. Hösten 2010 lanserades ett utvecklat inkubatorprogram, BIG Sweden, som sätter ytterligare fokus på inkubatorernas

affärsutvecklingsprocesser och stärkta möjligheter att sprida väl fungerande arbetsformer.

Även Almi Företagspartner AB (Almi, se kapitel 3.5.1) arbetar med innovationsfrämjande verksamhet genom finansiering och rådgivning till både enskilda innovatörer och företag, såväl nystartade som etablerade. Almi har som ambition att öka kundgruppen befintliga företag där det kan finnas behov av t.ex. produktutveckling, miljöanpassning eller modernare design för att stärka företagets konkurrenskraft.

Av Almis utlåning går cirka 350 miljoner kronor till företag för utveckling av nya produkter eller tjänster, varav cirka 80 miljoner kronor till innovationsprojekt. Utlåningen till innovatörer fortsätter dock att minska, från 62 miljoner kronor 2009 till 49 miljoner kronor 2010. Utöver lån har också 14 miljoner kronor i förstudiemedel tilldelats 1 835 innovatörsprojekt för en första utvärdering av idéns kommersialiserbarhet. Drygt 3 700 av Almis rådgivningskunder 2010 har tagit del av rådgivning om innovation, vilket innebär att innovationsrådgivningen uppgick till drygt en fjärdedel av all rådgivning som erbjöds av Almi. Under 2010 har 563 (567) av kundernas idéer kommersialiserats.

Inom ramen för de särskilda insatserna för kvinnors företagande har regeringen även för 2010 förstärkt Almis innovationsfinansiering med 7 miljoner kronor. Andelen kvinnor som fått del av Almis innovationsfinansiering uppgick 2010 till 30 (29) procent.

Immaterialrätt

Patent- och registreringsverket (PRV) är en avgiftsfinansierad myndighet och ekonomiskt mål för verksamheten är full kostnadstäckning.

Nivån på antalet inkomna nationella patentansökningar har legat stabilt på cirka 2 650 ansökningar per år under snart en tvåårsperiod. Tendensen är att andelen sökanden med enstaka ansökningar har ökat, medan de större företagen, som oftare söker ett flertal patent, vänder sig globalt. Beviljade nationella patentansökningar 2010 var 1 379 (2009 1 248).

Verksamhetens underskott uppgår till 12,8 miljoner kronor, vilket är en stor resultatförbättring jämfört med föregående år,

som visade ett underskott på 102 miljoner kronor. Resultatförbättringen beror både på ökade intäkter och sänkta kostnader. Kostnadssänkningen är framför allt en effekt av föregående års omstruktureringsarbete, vilket medförde att medelantalet anställda minskade med tio procent.

Under 2010 har PRV utarbetat en strategisk plan för perioden 2011–2013 där fokus i hög utsträckning är lagd på information om och tillgängliggörande av industriellt rättsskydd. PRV arbetar kontinuerligt med att informera och berätta om immaterialrättens betydelse. Det görs bland annat genom ett konsekvent PR-arbete, via den egna webbsidan, genom dialog i sociala medier, i det månatliga nyhetsbrevet, på mässor, vid företagsbesök och i samarbete med olika vidareförmedlare på många olika platser i Sverige, ofta i seminarieform.

En ny myndighet, Patentombudsämnden (PN), inrättades den 1 september 2010. Nämnden ansvarar för auktorisation och tillsyn av svenska patentombud. Bolagsverket utför administrativa och handläggande uppgifter åt nämnden. Inför bildandet av nämnden har Bolagsverket skapat ett register för auktoriserade patentombud. Vid bildandet av PN planerades att cirka 500 patentombud skulle ansöka om auktorisation det första verksamhetsåret. Under de fyra månader som nämnden bedrivit sin verksamhet har 85 patentombud auktoriserats.

Patentbesvärsträtten (PBR) är en fristående specialdomstol som efter överklagande prövar bl.a. PRV:s beslut i ärenden om patent, varumärken och mönster samt namn och utgivningsbevis. PBR:s genomsnittliga handläggningstid minskade något under 2010 men den ligger fortfarande över det i regleringsbrevet uppställda målet om ett år.

PBR:s tekniska ledamöter har särskilda förordnanden att som tekniskt sakkunniga ledamöter tjänstgöra vid Stockholm tingsrätt och Svea hovrätt vid dessa domstolars handläggning av patentmål. Utlåningen av tekniska ledamöter till de allmänna domstolarna 2010 ökade något i förhållande till föregående år. Det större engagemanget i personår räknat, i förening med det högre kostnadsläget jämfört med tidigare år, medförde att kostnaderna för utlåningen ökade.

Miljödriven näringslivsutveckling

Flera myndigheter har bedrivit arbete med genomförande av uppdrag inom miljöteknikområdet inom ramen för de medel, 150 miljoner kronor per år, som avsatts för särskilda miljötekniksatsningar under åren 2008–2010. Resultaten kommer att kunna tydliggöras närmare längre fram. Ytterligare 100 miljoner kronor har avsatts per år 2011–2014 och under början av 2011 har myndigheter fått nya eller fortsatta uppdrag att arbeta med och utveckla miljöteknikområdet.

Sveriges miljöteknikråd (Swentec), vars uppdrag sträckte sig till 31 december 2010, har under 2010 bedrivit fortsatt arbete med analys av den svenska miljötekniksektorn och har i sin slutrapport redovisat ett antal förslag till fortsatta insatser för främjande och utveckling av svensk miljöteknik.

Tillväxtverkets program ”Miljödrivna marknader” har under 2010 totalt haft 15 miljoner kronor till sitt förfogande. De beslutade projekten representerar en stark marknadskoppling vilket varit framgångsrikt för programmets resultat. Sammanlagt har 1 155 företag nåtts direkt eller indirekt av programmets stöd, varav 64 procent är privata aktörer.

Regeringens satsning på att utveckla det internationella samarbetet på miljöteknikområdet har lett till ett flertal avtal med länder viktiga för utvecklingen av svensk miljöteknik, såsom Kina, Indien, USA, Ryssland, Sydafrika och Brasilien. Miljötekniksektorns andel av den totala svenska varuexporten ökade under 2010. Miljöteknikexporten till Kina var 93 procent större för helåret 2009 än för helåret 2007. Första halvåret 2010 låg exporten kvar på 2009 års nivå. I december 2010 beslutade regeringen om utvidgning av den särskilda internationella miljötekniksamordningen till att utöver Kina även omfatta Indien och Ryssland.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) har fått regeringens uppdrag att analysera förutsättningar för miljödriven näringslivsutveckling. En slutrapport av uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i februari 2012. I en delrapport inom Tillväxtanalys uppdrag redovisade myndigheten i april 2011 en litteraturoversikt med inriktning på forskning

avseende de områden inom vilka regeringen har riktade främjandeinsatser.

Analys och slutsatser

Strategiska utvecklingsprogram för svensk industri

Industrin har visat ett stort intresse för att utveckla FoU-samarbetet med staten, vilket bl.a. uttrycks genom industrins intresse att tillsammans med staten finansiera gemensamma forskningsprogram.

Behovsmotiverad forskning och innovationssystem

Effektanalyser på Vinnovas program genomförs av externa konsulter mot betalning från Vinnova. Analyserna görs för att värdera och förstå långsiktiga och övergripande effekter på samhällsekonomi och innovationssystem som följer av investeringar i forskning, utveckling och innovation. Under 2010 har Vinnova gjort två effektanalyser och 14 utvärderingar.

Vinnova har dessutom gjort en genomgång och analys av tidigare effektanalyser för att dra lärdom av tidigare satsningar av såväl Vinnova som dess föregångare. Denna genomgång visar att Vinnova är en betydligt mindre forsknings- och innovationsaktör än sina föregångare Styrelsen för teknisk utveckling (STU) och Verket för näringslivsutveckling (Nutek), vilket medför att Vinnova i än högre grad måste fokusera sina medel där de kan göra störst nytta, där potentialen för innovation är stor och där insatserna leder till ökad konkurrenskraft. Vinnova spelar också en viktig roll i att få aktörer att samverka och fungera som katalysator för innovationsprocesser.

Effektanalysen av forskningsprogram inom material från förnyelsebara råvaror visar att programmen haft stor effekt på kunskapsspridning, nätverkande och uppbyggnad av forskningsmiljöer. Som nämndes i resultatdelen har programmen lett till nya produkter och nya företag. Sammanfattningsvis bedöms programmen i effektanalysen ha gett tillbaka minst lika mycket som de kostat, samtidigt som svenskt näringslivs långsiktiga konkurrenskraft har stärkts.

Effektanalysen av starka forsknings- och innovationsmiljöer (se resultatdelen) konstaterar effekter inom hela triple helix, som består av akademi, näringsliv och offentlig verksamhet. Regeringen bedömer att satsningen har varit lyckad, då den bland annat har lett till förbättrade och mer konkurrenskraftiga material, processer, produkter och tjänster.

I ”Svart på vitt – om jämställdhet i akademien” (SOU 2011:1) konstateras att kvinnor ofta missgynnas när det gäller tilldelning av medel inom excellenssatsningar. Rapporten konstaterar dock att på Vinnova hade kvinnor 2009 en något högre beviljandeandel än män. Vinnova ser ut att ha lyckats väl i sina jämställdhetsambitioner, trots att de huvudsakligen arbetar inom teknikområdet, det område som har den lägsta andelen kvinnor. Slutsatsen är att de har arbetat fram en jämställdhetsprofil på sin verksamhet som ser ut att ha givit viss effekt.

Vinnovas internationella arbete bidrar till att skapa viktiga nätverk och samarbeten för svenska företag och forskare, som i sin tur lett till att såväl stora som mindre företag har etablerat kontakter samt fått konkreta affärsmöjligheter med internationella partners.

En positiv effekt av Vinnovas stöd och satsningar på små och medelstora företag, inklusive programmet Vinn Nu, är att de SMF som fått stöd eller deltagit i program uppvisar en snabbare tillväxt.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att Vinnovas arbete bidrar till att utveckla effektiva och starka innovationssystem som är viktiga för utvecklingen av Sveriges konkurrenskraft.

Strategiska kompetensmedel vid forskningsinstitut

Industriforskningsinstitutet är en forsknings- och innovationsaktör som har en stor betydelse för Sveriges utveckling och framgång.

Institutet har länge arbetat strategiskt med näringslivet. De har ingått partnerskap och skrivit ramavtal med viktiga industriella företag.

För att klara av en ökad efterfrågan från näringslivet planerar ett flertal av instituten för en expansion. Redan nu är en av de största utmaningarna att klara av kompetensförsörjningen.

Institutet har möjlighet att använda de strategiska medlen till att medfinansiera deltagande i EU:s ramprogram. Denna möjlighet

har utnyttjats av alla instituten, vilket har lett till att de är framgångsrika i EU:s ramprogram.

Regeringen bedömer att instituten bidrar till förnyelse och ökad konkurrenskraft för industrin.

Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)

Det har 2010 skett ett förstärkt utbyte mellan Regeringskansliet och IVA. Bland annat bidrog IVA i arbetet med regeringens strategi för ökad tjänsteinnovation.

Regeringen bedömer att projektet "Innovation för tillväxt" har ökat kunskapen om och uppmärksamheten på förutsättningarna för innovation i Sverige.

Projektet "Transport 2030" bidrar till en bild av hur framtidens transportsystem kan skapas och en förstärkning av samarbetet och samsynen mellan olika aktörer kring strategiska utvecklingsfrågor.

Det är regeringens bedömning att IVA:s verksamhet, genom bland annat seminarier, projekt och svar på remisser, bidrar med viktiga underlag för utveckling av politiken för tillväxt, innovation och forskning. IVA:s nätverk möjliggör kunskapsutbyten och dialog med breda kontaktytor mot nationell och internationell forskning, näringsliv och förvaltning i viktiga samhällsfrågor.

Geovetenskaplig forskning

Utifrån resultat i interna FoU-projekt och resultat från externa FoU-studier finansierade av SGU (se resultatdelen) har bl.a. geotermiprojekten i Köpenhamn och Malmö samt Citytunneln i Malmö kunnat få modernt geologiskt underlag i samband med förstudier och projekteringsarbeten. I vissa fall har även kunskap framtagen inom FoU-verksamheten varit till stöd i samband med geologiska tvister i större infrastrukturprojekt som Citytunneln och Hallandsåstunneln. Resultaten från ett internt FoU-projekt om den kambriska sandstenen i södra Östersjön har haft stor betydelse för en rapport om möjliga lagringsområden för koldioxid i djupa akvifärer. Pågående och avslutade malmgeologiska interna och externa forskningsprojekt i Grängesberg, Dannemora såväl som i Garpenberg har signifikant bidragit till bättre förståelse av malmprovinsen Bergslagen. Viktig geologisk information från dessa projekt kan användas i uppbyggnaden av konceptuella modeller för områdena, som i sin tur är väsentliga för prospektering av djupt

liggande malmer och för framtida försörjning av råmaterial.

Att tre av myndighetens medarbetare blivit adjungerade som professorer vid universitet och högskola stärker på ett tydligt och bra sätt kontakterna mellan myndigheten och lärosätena.

Det är regeringens bedömning att SGU:s stöd till universitet och högskolor har en positiv betydelse för den geovetenskapliga forskningen. Utvecklandet och användandet av nya kunskaper och metoder inom geologin tillfredställer på ett bra sätt samhällets behov och verkar för en hållbar utveckling.

Kommersialisering

Utveckling av nya eller växande kunskapsbaserade företag är av grundläggande betydelse för Sveriges konkurrenskraft. Innovationsbron AB bedöms ha bidragit till att uppfylla detta under året, med god balans mellan olika insatser rörande såddfinansiering, affärsutveckling inklusive inkubatorer och verifiering. Innovationsbron AB har tydligt uttryckt vikten av att fortsätta verka lokalt, regionalt och nationellt för att uppfylla ovan nämnda mål.

Med anledning av att Innovationsbron AB:s såddfinansiering når en relativt liten andel kvinnor (se resultatdelen), ska bolaget utvärdera och senast i årsredovisningen för verksamhetsår 2011 redovisa om det finns särskilda hinder för kvinnors möjligheter att delta i den verksamhet som bolaget finansierar och hur bolaget avser att utveckla produkter och processer för att kvinnliga entreprenörer i ökad utsträckning ska kunna ta del av verksamheten.

Almi erbjuder såväl rådgivning som finansiering till enskilda innovatörer och befintliga företag. Kundundersökningar avseende verksamheten visar på hög nöjdhet, t.ex. kan 85 procent av kunderna tänka sig att rekommendera Almi till andra. Det är regeringens bedömning att Almis innovationsverksamhet visar gott resultat och bidrar till att idéer kommersialiseras i nya eller befintliga företag, vilket i sin tur bidrar förnyelse och tillväxt i ekonomin.

Immateriellrätt

Under 2010 har målpuppfyllelsen vad gäller PRV:s handläggningstider ytterligare förbättrats, trots att en neddragning av personalresurser skett jämfört med 2009.

År 2010 har präglats av efterdyningar av den ekonomiska krisen, vilket bedöms starkt ha påverkat efterfrågan på patent under 2009.

PRV har en mycket viktig roll på immaterialrättsområdet eftersom immateriella rättigheter är ett viktigt konkurrensmedel för svenskt näringsliv samt att kunskap och kännedom om detta ligger på låga nivåer i delar av näringslivet, främst hos SMF. PRV har en mycket viktig uppgift i att förbättra förståelsen av den roll som immaterialrätten har för värdeskapande, tillväxt och samhällsekonomisk effektivitet.

PRV drabbades hårt av den ekonomiska krisen under 2009. Krisen sammanföll i tid dessutom med ett antal andra omvärldshändelser som påverkade PRV:s ekonomi negativt. PRV agerade genom att öka ansträngningarna på marknadsföring för att hålla intäktsmassan uppe samt att minska kostnaderna i hela organisationen. En av de mest påtagliga åtgärderna var att minska personalresurserna med nästan 15 procent. Detta förändringsarbete har fortsatt under 2010.

Merparten av de resultatförbättringar som måste genomföras ligger i ytterligare effektiviseringar och rationaliseringar av verksamheten. Den viktigaste frågan för PRV inför framtiden är hur myndigheten ska kunna uppnå en ekonomi i balans och att myndigheten därmed också ska kunna spela en fortsatt viktig roll på immaterialrättsens område.

Patentbesvärsträtten (PBR) prövar mål som i stor utsträckning kräver särskild kompetens på det tekniska området. Behovet av att domstolen kan upprätthålla sin specialistkompetens är stort. De regelverk som omgärdar PBR behöver uppdateras för att stå i överensstämmelse med de förändringar som skett i övrigt inom Sveriges Domstolar vad gäller domstolens organisation och lönesättning av chef. Med anledning av detta och i syfte att kunna underlätta och effektivisera domstolens ärendehantering har regeringen påbörjat en översyn av domstolens organisation.

Både beredningen och avgörandet av PBR:s mål fordrar numera större resurser än tidigare. Domstolen har under senare år på flera sätt

effektiviserat beredningen. Många uppgifter i den rutinmässiga handläggningen har överlämnats till kansliet. En särskild beredningsorganisation med lagfarna föredragande har inrättats. It-funktionerna har fortlöpande utvecklats i syfte att stödja främst beredningsarbetet.

Den huvudsakliga anledningen till att PBR inte nådde sitt mål vad gäller handläggningstider (se resultatdelen) är att PBR under det gångna året mer konsekvent än tidigare inriktat sig på att avgöra de äldsta målen som inkommit under 2008 och 2009. Att PBR under 2009 och 2010 inte haft full bemanning av lagfarna ledamöter har också haft betydelse för handläggningstiden.

Miljödriven näringslivsutveckling

Miljödriven näringslivsutveckling innehåller ett brett spektrum av möjligheter där företag kan använda såväl sitt interna miljöarbete som en produkts miljöpåverkan under produktionen eller den slutliga produkten eller tjänsten, som en affärsmöjlighet.

Det sker i dag en global omställning till ett mer resurseffektivt samhälle och Sverige ligger långt framme när det gäller att ställa om system och produktion. När det gäller att dra nytta av omställningen i form av kommersialisering och export finns det dock mer att göra.

En slutsats från programmet "Miljödrivna marknader" (se resultatdelen) är att affärspotentialen på de miljödrivna marknaderna är betydligt bredare och större än traditionell miljöteknik. Programmet har visat ett stort behov hos framför allt små företag av att samverka med andra företag för att skapa ett gemensamt kunderbjudande genom att "paketera" en färdig systemlösning. Detta behov är särskilt tydligt inför en exportsatsning.

Svenska företag har stor kunskap på ett flertal områden, t.ex. kring hållbar stadsutveckling och systemlösningar. Små och medelstora företag har sällan egna resurser att genomföra en grön omställning och det är därför bra att satsningarna anpassas för denna målgrupp.

Företag i miljö- och energisektorn opererar på marknader som i stor utsträckning regleras och omregleras. De exponeras därför i stor utsträckning för ett högt risktagande vid investeringar. En förutsägbar och långsiktig politik underlättar privata investeringar.

3.5.3 Ramvillkor för företag och konkurrens

Resultat

Ramvillkor

Goda ramvillkor för företag och företagande – för att skapa tillväxt och sysselsättning

Grunden för arbete, tillväxt och välfärd läggs via fri företagsamhet. Goda ramvillkor för företag och företagande är därför av central betydelse för utvecklingen i landet. Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens skapas förutsättningar för ett livskraftigt, innovativt och dynamiskt näringsliv som kan anpassa sig till nya förutsättningar.

Med ramvillkor för företag och företagande avses generella system och regelverk som anger villkor och förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag. Dessa villkor påverkar därför i hög grad företagets vardag och dess närmare utformning kan vara avgörande för centrala beslut i företagen om t.ex. investeringar, lokalisering och anställning. Det är därför viktigt med en så bred och tydlig förankring med näringslivet som möjligt. Genom kontakter och dialog med företag, olika näringslivsorganisationer och andra företrädare för näringslivet arbetar regeringen för att identifiera problem och hinder i lagstiftning och regelverk samt otydliga och administrativt betungande bestämmelser som motverkar ett gynnsamt och dynamiskt företagsklimat. Sådana förslag och probleminventeringar ligger senare till grund vid översyn av regelverk, både på nationell och internationell nivå, inom sådana områden som berör företag och företagande och bidrar även till att en helhetssyn kan upprätthållas. Syftet är att regelverken ska vara så enkla, tydliga och ändamålsenliga som möjligt inom det område regelverket avser att reglera.

Ramvillkor är dock mer än bara rättsliga regelverk. Det kan även handla om administrativa system som företagen har att hantera i sin vardag för att t.ex. sköta betalningar och fakturering samt hantera blanketter och deklARATIONER. Det kan också handla om graden av offentlig kontroll och tillsyn över företagets verksamhet eller produktion. Möjligheten för företagen att få tillgång till information och service som krävs för verksamheten kan också i hög grad påverka förutsättningar att starta och

driva företag. Myndigheternas tillgänglighet och service har därför stor betydelse när det gäller att skapa goda ramvillkor för företag. Dessutom påverkar naturligtvis faktorer som omfattningen av det offentliga åtagandet, graden av statlig styrning och reglering samt hur stor del av marknaden som är öppen för konkurrens.

Sådana system bör inte ge upphov till omotiverade administrativa bördor eller andra hinder för företagen, utan i stället i mesta möjliga mån utformas för att stödja och underlätta för företagen. Att främja sådana åtgärder är ytterligare ett viktigt led i regeringens arbete med att skapa goda ramvillkor för företag och företagande.

Exempel på områden som har stor betydelse när det gäller ramvillkor för företag och företagande är skatterätt, arbetsrätt, associations- och bolagsrätt, handelsrätt, miljö rätt, regler om finansiering samt ekonomisk redovisning och revision. Nedan följer ett urval av åtgärder som regeringen har vidtagit på områden som har stor betydelse för företag.

Åtgärder för att skapa goda ramvillkor för företag och företagande

Skattesystemets utformning har stor betydelse för incitamenten att starta och driva företag i Sverige. Genom goda skattemässiga villkor för företagande och investeringar i Sverige skapas tillväxt i hela landet, vilket tryggar sysselsättning och skapar välfärd.

Regeringen tillsatte vid årsskiftet 2010/2011 en företagsskattekommitté (dir. 2011:1) med uppdrag att se över företagsbeskattningen. Syftet är att beskattningen ska utformas så att företagande, investeringar och sysselsättning gynnas. Kommittén ska undersöka olika möjligheter att minska beskattningen av riskkapital i bolagssektorn och göra villkoren mer lika för finansiering med eget kapital respektive med lån. Kommittén ska också föreslå regeländringar för att skydda den svenska bolagsskattebasen i en allt mer globaliserad värld. Kommittén kommer att behandla flera skattefrågor som är viktiga för företagen bl.a. att få till stånd en konkurrenskraftig bolagsskatt och skatteincitament för forskning och utveckling samt för riskkapital.

Regeringen tillsatte den 10 mars i år en utredning som ska se över möjligheten att införa ett system med skattelättnader för företag i särskilt utsatta områden, s.k. nystartszoner (dir.

2011:18). Ett sådant system kan bidra till att minska utanförskapet och öka sysselsättningen i områden där bl.a. sysselsättningsgraden avsevärt understiger det nationella genomsnittet.

Regeringen föreslår att mervärdesskattesatsen för restaurang- och cateringtjänster (exkl. alkohol) sänks från 25 till 12 procent. Förslaget innebär att samma skattesats, 12 procent, kommer att vara tillämplig på restaurang- och cateringtjänster som på livsmedel och rumsuthyrning i hotellrörelse. Förslaget förväntas leda till positiva effekter både på sysselsättningen och för företagen i form av minskade administrativa kostnader. Förslaget beräknas långsiktigt ge en positiv sysselsättningseffekt på 6 000 helårsarbetskrafter, där den större delen kan hänföras till nyanställning inom restaurang- och cateringbranschen. De administrativa kostnaderna för företagen beräknas minska med i storleksordning 0,2 miljarder kronor årligen genom förslaget, på grund av att företagen i betydligt högre utsträckning kan tillämpa en och samma skattesats. Eftersom många företag i restaurang- och cateringbranschen är små och medelstora företag är förslaget särskilt gynnsamt för sådana företag.

I dag finns bestämmelser om skatteförfarandet utspridda i många olika lagar, t.ex. i taxeringslagen (1990:324) och i skattebetalningslagen (1997:483). Regeringen beslutade den 8 september att överlämna proposition 2010/11:165 till riksdagen med ett förslag till en ny samlad skatteförfarandelag. Med en lag blir regelverket lättare att överblicka och tillämpa. Dubbelregleringar försvinner och onödiga begrepp tas bort. Obefogade skillnader i sak mellan bestämmelser i samma ämne försvinner också. Detta bidrar till att den administrativa kostnaden för att sätta sig in i regelverket minskar betydligt för företag, andra enskilda, domstolar och andra myndigheter samt till att stärka de skattskyldigas ställning. Regeringen lämnar flera viktiga förslag för att minska de administrativa kostnaderna och för att stärka rättssäkerheten för de skattskyldiga. Bland förslagen kan nämnas att t.ex. dagens regler för F-skatt ska bli enklare samt att juridiska personer, förutom dödsbon, ska kunna lämna deklaration vid fyra tidpunkter under året. Regeringen föreslår också att alla deklareringskyldiga ska kunna använda deklareringsombud, för både skattedeklarationer

och inkomstdeklarationer. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2012.

Miljölagstiftningen skapar förutsättningar och villkor för att etablera, driva och utveckla företag i ett flertal branscher samt karaktäriseras av en hög förändringstakt genom nytillkommande lagstiftning eller förändring av existerande regler. Det är därför viktigt med ett tydligt regelverk som är enkelt att tillämpa både för företag och myndigheter.

Den 21 oktober 2010 beslutades om att tillsätta en utredning om Reglering av industriutsläpp (dir. 2010:11), som ska föreslå hur direktivet om industriutsläpp ska genomföras i svensk rätt. Utgångspunkten är att det är viktigt att skapa ett tydligt och enkelt regelverk, genom bland annat ett effektivt system för omprövning av miljöfarliga verksamheter. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2011.

Avfallslagstiftningen berör ett stort antal företag och näringslivet har framfört synpunkter på att reglerna behöver förenklas och tydliggöras. EU:s nya ramdirektiv för avfall (2008/98/EG) utgör en viktig grund för avfallslagstiftningen och i propositionen om Nedskräpning (prop. 2010/11:125, bet. 2010/11:MJU24, rskr. 2010/11:276) föreslås förändringar i svensk rätt som krävs för att genomföra direktivet. Vidare har regeringen beslutat om att tillsätta en särskild utredare för att göra en översyn av avfallsområdet (dir. 2011:66). Översynen ska ta sin utgångspunkt i att avfallshanteringen ska ske på ett resurseffektivt och miljömässigt sätt, vara effektiv för samhället och enkel för konsumenter och andra användargrupper. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2012.

De associationsrättsliga regelverken är liksom regelverken gällande ekonomisk redovisning och revision av stor betydelse för företagen. Det är därför viktigt att regelverken är ändamålsenliga, tydliga och enkla att tillämpa.

Den 1 april 2010 trädde en ändring i aktiebolagslagen (2005:551) i kraft som innebar att gränsen för lägsta tillåtna aktiekapital för privata aktiebolag sänktes från 100 000 kronor till 50 000 kronor (prop. 2009/10:61, bet. 2009/10:CU12, rskr. 2009/10:188). Ändringen syftade till att göra aktiebolagsformen mer tillgänglig och därmed främja företagande, särskilt inom tjänstesektorn.

I lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. finns regler gällande formerna för näringsverksamhet som bedrivs i Sverige av utländska företag och utomlands bosatta svenska eller utländska medborgare. Ytterligare bestämmelser finns i förordningen (1992:308) om utländsk näringsverksamhet i Sverige. Under 2011 har ändringar genomförts i filiallagstiftningen, bl.a. syftande till att förenkla regelverket så att bestämmelser om filialer ska stå i bättre överensstämmelse med vad som gäller för andra associationsformer, främst aktiebolag (prop. 2010/11:87, bet. 2010/11:NU19, rskr 2010/11:270).

Den 1 november 2010 trädde nya regler i aktiebolagslagen om revision av små privata aktiebolag i kraft (prop. 2009/10:204, bet. 2009/10:CU28, rskr. 2009/10:368). Små privata bolag får efter lagändringen välja om de ska ha en revisor eller inte. Syftet med reformen är att aktiebolagen så långt som möjligt ska få avgöra vilka tjänster de behöver för sin verksamhet. Sammantaget uppgår den möjliga kostnadsbesparingen för berörda företag till nästan 2,9 miljarder kronor.

Den 1 januari 2011 trädde vissa ändringar, i bl.a. årsredovisningslagen (1995:1554) och bokföringslagen (1999:1078), i kraft som innebär att reglerna om årsredovisning, årsbokslut, löpande bokföring och arkivering blev enklare (prop. 2009/10:235, bet. 2010/11:CU3, rskr 2010/11:39). Ändringarna syftade till att förenkla för företagen och sänka företagens administrativa kostnader.

På det associationsrättsliga området bereds för närvarande förslag till en ny modernare föreningslag (SOU 2009:37 och SOU 2010:90) och förslag till ytterligare förenklingar av aktiebolagsrätten (SOU 2009:34).

Europaparlamentets och rådets direktiv (2011/7/EU) av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner är en omarbetning av direktivet (00/35/EG) om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner, som tidigare har genomförts i svensk rätt (prop. 2001/02:132). Direktivet syftar till att komma åt sena betalningar vid handelstransaktioner och att främja särskilt de små och medelstora företagens konkurrenskraft. Det framhålls att sena betalningar vid handelstransaktioner fortfarande är ett allmänt problem för företag i EU. Direktivet innehåller nya bestämmelser om bl.a.

ränta vid sen betalning, betalningstider, betalningsplaner för avbetalning, ersättning vid sen betalning och verkan av vissa betalningsvillkor. Medlemsstaterna ska ha genomfört direktivet senast den 16 mars 2013. Regeringen beslutade i kommittédirektiv (dir. 2011:30) den 31 mars 2011 att en särskild utredare ska föreslå hur det nya direktivet ska genomföras i svensk rätt.

Konkurrens

Konkurrens – ett viktigt medel

Konkurrens är ett viktigt medel för tillväxt och ökad sysselsättning.

Genom ökad konkurrens ökar effektiviteten, produktiviteten och konkurrenskraften hos företagen. Öppna och väl fungerande marknader skapar förutsättningar för fler och växande företag där kreativitet, nytänkande och kommersialisering av nya affärsmöjligheter stimuleras. En effektiv konkurrens kommer konsumenterna till del genom lägre priser, högre kvalitet på produkter och ökade valmöjligheter. Samhällsekonomiska effekter uppnås när fler innovativa företag i konkurrens kan utveckla nya produkter och tjänster vilket skapar nya branscher med ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt.

Moderna regler på konkurrensområdet

Moderna och tydliga regelverk är en förutsättning för att undanröja hinder för en effektiv konkurrens och för att kunna skapa väl fungerande marknader. Konkurrenslagstiftningen är av central betydelse för att uppnå detta.

För att avhålla företag från att begå överträdelse måste tillsynen kunna bedrivas effektivt. Förfarandereglerna måste vara utformade så att såväl myndighetens förfarande som domstolsprocesserna kan bedrivas snabbt, effektivt och rättssäkert. Konkurrensreglerna måste också innehålla tillräckliga sanktionsmöjligheter.

En stor del av Konkurrenslagstiftningen utgör en anpassning till motsvarande regler inom EU-rätten. Det är ofta eftersträvarvärt att det råder rättslikhet i materiellt hänseende mellan nationella och EU-rättsliga konkurrensregler. Det underlättar och minskar kostnaderna när företagen ska etablera sig eller konkurrerar på olika geografiska marknader.

I vissa fall kan det vara aktuellt att under en begränsad tid införa särskilda sektorsspecifika regleringar för att komma till rätta med specifika problem på en marknad och öka möjligheterna till marknadstillträde. Så har skett exempelvis inom området för elektronisk kommunikation. Även andra lagregler kan behöva anpassas för att inte skapa inträdeshinder för nya aktörer som vill etablera sig på en marknad. Det gäller särskilt för marknader som omregleras eller öppnas upp.

Den 1 januari 2011 trädde lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden i kraft. Den ersätter lagen (1956:245) om uppgiftsskyldighet rörande pris- och konkurrensförhållanden som gällt i princip oförändrad i över femtio år. Den nya lagen syftar till att lättare tillgodose behov av uppgifter om konkurrens- och marknadsförhållanden som Konkurrensverket har för att främja en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling. Lagen ska inte tillämpas vid utredning i enskilda ärenden enligt konkurrenslagen (2008:579) eller upphandlingslagstiftningen.

Det har även gjorts anpassningar till revideringar i EU-kommissionens gruppundantagsförordningar. Ikraftträdande har skett av ändringar i lagen (2008:585) om gruppundantag för vissa konkurrensbegränsande avtal inom försäkringssektorn, lagen (2008:581) om gruppundantag för vertikala konkurrensbegränsande avtal, lagen (2008:584) om vertikala konkurrensbegränsande avtal inom motorfordonssektorn, lagen (2008:582) om gruppundantag för konkurrensbegränsande specialiseringsavtal och lagen (2008:583) om gruppundantag för konkurrensbegränsande avtal om forskning och utveckling. Härigenom kommer samma materiella regler att gälla för bedömningen av konkurrensbegränsande avtal oavsett om svensk eller EU:s konkurrensrätt är tillämplig i det enskilda fallet.

En effektiv konkurrensmyndighet

En effektiv tillsyn är en förutsättning för konkurrensreglernas genomslag. Konkurrensverket är generell tillsynsmyndighet inom konkurrensområdet. Att tillsynen bedrivs effektivt även av andra myndigheter som har ansvar för särskilda sektorer är av stor betydelse för tillskapandet av en effektiv konkurrens.

Konkurrensverket inriktar sina resurser främst på lagtillämpning och fortsatt kartellbekämpning. Prioriterat är även att ingripa mot privata och offentliga aktörer som missbrukar sin dominerande ställning på marknaden. Under året har särskilda insatser gjorts inom sektorerna energi, transporter, elektronisk kommunikation, livsmedel och apoteksmarknaden. Inom tillsynen av den offentliga upphandlingen har införandet av rättsmedel och att komma till rätta med otillåten direktupphandling varit en högt prioriterad uppgift.

Under 2010 fattade Konkurrensverket 162 beslut med tillämpning av konkurrenslagen (2008:579) eller artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. 58 beslut rörde företagskoncentrationer och 32 beslut rörde ärenden om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Konkurrensverket fattade 42 tillsynsbeslut med tillämpning av upphandlingslagarna. I sin tillsyn enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) fattade verket fyra tillsynsbeslut.

Konkurrensverket beslutade under 2010 att ge in två stämningsansökningar. Den ena rör ett misstänkt konkurrensbegränsande samarbete i samband med anbudsgivning i offentliga upphandlingar av däck och däckservice. Den andra rör ett misstänkt prissamarbete och uppdelning av marknader mellan företag som säljer paketresor med buss. Konkurrensverket lämnade även in fem yttranden till kammarrätter som begärt synpunkter i pågående upphandlingsmål.

Under 2011 har Konkurrensverket lämnat in fyra stämningsansökningar om utdömning av upphandlingsskadeavgift. Tre rör fråga om otillåten direktupphandling inom byggområdet och en rör upphandling av biljetthanteringssystem inom länstrafik. Ärendena som Konkurrensverket tar till domstol är de första efter att den nya sanktionen upphandlingsskadeavgift infördes i juli 2010. Konkurrensverket har under 2011 lämnat in tre stämningsansökningar med stöd av de nya reglerna i konkurrenslagen om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Stämningsansökningarna rör utbildningsverksamhet inom räddningstjänsten, busslinjeverksamhet och bredbandsleveranser. Sedan tidigare ligger ytterligare ett mål i Stockholms tingsrätt. I mål rörande missbruk av

dominerande ställning på marknaden för återförsäljarprodukter för ADSL meddelade EU-domstolen förhandsavgörande efter att detta begärts av Stockholms tingsrätt 2009.

Konkurrensverket har beslutat om åläggande förenat med vite i två fall. Det ena rörde inkoppling av el till gatu- och vägbelysningsnät i Haparanda och det andra rörde möjligheterna för de som har tävlings- eller funktionärslicens från Svenska Bilsporthöbunden att verka vid andra klubbar än de som är anslutna till höbunden.

I flera av Konkurrensverkets tillsynsärenden har parterna ändrat sitt beteende eller undanröjt konkurrensproblemet under ärendenas handläggning. Genom tillsynsbesluten med stöd av upphandlingsreglerna har upphandlande myndigheter ändrat sina upphandlingar så att de inte längre står i strid med lagen. Otillåtna direktupphandlingar har också kunnat undanröjas.

Som ett led i lagtillämpningen ger Konkurrensverket ut föreskrifter och allmänna råd som ger generella anvisningar om verkets syn på tillämpningen av vissa bestämmelser i konkurrenslagen. Under 2010 gavs allmänna råd om näringsförbud vid överträdelser av konkurrensreglerna ut. Inom området för företagskoncentrationer slutfördes en översyn av Konkurrensverkets föreskrifter om anmälan om företagskoncentrationer enligt konkurrenslagen. Det allmänna rådet för tillämpningen av förordningen (2006:260) om antidiskrimineringsvillkor i upphandlingskontrakt uppdaterades också under året.

I tillsynen enligt de nya reglerna i konkurrenslagen om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet har Konkurrensverket angivit att självriätelse och förebyggande arbete har utgjort en viktig del för att åstadkomma en bättre konkurrenssituation. Införandet av de nya reglerna har lett till att flera kommuner och statliga myndigheter sett över sina verksamheter och upphört med eller sålt sådan näringsverksamhet som riskerat att vara konkurrenssnedvridande.

Utöver arbetet med lagtillämpning har Konkurrensverket genomfört informationsinsatser för att främja en enhetlig tillämpning av de nationella upphandlingsreglerna och sprida kunskap om denna tillämpning till upphandlare och leverantörer. Särskild vikt har lagts vid åtgärder

för att underlätta för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar. Informationsåtgärder har även vidtagits inom områdena för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

Konkurrensverket har inom området för förbättringsåtgärder presenterat sammanlagt fyra slutrapporter av regeringsuppdrag. I rapporten *Omregleringen av apoteksmarknaden* (Konkurrensverkets rapportserie 2010:4) presenterades en analys av förändringarna på apoteksmarknaden 18 månader efter omregleringen. I rapporten *Uppföljning av Vårdval i primärvården – Valfrihet, mångfald och etableringsförutsättningar* (Konkurrensverkets rapportserie 2010:3) presenteras en analys av införandet av vårdvalet i primärvården baserad på landstingens och vårdgivarnas erfarenheter. Båda rapporterna visar på en positiv utveckling till följd av reformerna men föreslår åtgärder som bör vidtas för att ytterligare förbättra konkurrensen. Konkurrensverket har fått ett förnyat regeringsuppdrag att följa och analysera införandet av vårdval i primärvården som ska slutredovisas 2012. Konkurrensverkets uppdrag att analysera konkurrensen och andra marknadsförhållanden i livsmedelskedjan som helhet har redovisats i två rapporter *Mat och marknad – från bonde till bord* samt *Mat och marknad – offentlig upphandling* (Konkurrensverkets rapportserie 2011:3 och 2011:4) under 2011. Konkurrensverkets sammantagna bedömning är att konkurrensen i livsmedelskedjan i det stora hela fungerar effektivt medan det finns problem inom offentlig upphandling av livsmedel. Inom båda områdena finns dock vissa förhållanden och regleringar som försämrar konkurrensen och där förändringar kan vara aktuella.

Det särskilda anslaget för konkurrensforskning som 2010 uppgick till cirka 13 miljoner kronor fördelades på sex nya projekt inom konkurrensområdet och ett inom upphandlingsområdet samt på tio pågående projekt. De nya forskningsprojekten rör allmännyttiga tjänster i privat regi, bankområdet, risk och konkurrens, nödvändiga nyttigheter, enskildas ställning och rättigheter till följd av konkurrensmyndigheternas utredningsbefogenheter och prisnivån efter en kartell.

Inom EU-området och det internationella området deltar Konkurrensverket i EU-kommis-

sionens lagstiftningsarbete och handläggning av ärenden, i formellt informationsutbyte med andra europeiska konkurrensmyndigheter inom European Competition Network (ECN) och erfarenhetsutbyten med andra konkurrensmyndigheter. Konkurrensverket bidrar också till den internationella utvecklingen inom området genom deltagande i diskussioner inom Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) och International Competition Network (ICN).

För artonde året i rad har Konkurrensverket, genom TNS SIFO, genomfört mätningar avseende måluppfyllelse, kvalitetsnivå, prestationer och effekter bland dem som berörs av verkets arbete. Bland nästan alla intressegrupper ökar förtroendet för Konkurrensverket. Flertalet anser också att konkurrenslagen har bidragit till att få väl fungerande marknader. Uppfattningen om att aktörer medvetet bryter mot lagen har minskat kraftigt i år bland de flesta intressegrupper.

Öppna och väl fungerande marknader

En effektiv konkurrens är av väsentlig betydelse för väl fungerande marknader och för att positiva effekter för konsumenterna, företagen och samhället ska inträda. På en väl fungerande marknad ska företag kunna konkurrera på likvärdiga villkor både med privata och offentliga företag. Konkurrensituationen påverkas av ett stort antal faktorer som offentliga regleringar, legitimationskrav, patent, in- och utträde av företag, produktivitetsutveckling och förändringar i konsumtionen. En god kundvänlighet är en viktig faktor för väl fungerande marknader.

Under ett antal år har olika marknadslösningar införts i den offentliga sektorn och på marknader som varit statliga eller offentliga monopol. Verksamheter som tidigare enbart bedrevs av stat, kommuner eller landsting har konkurrensutsatts och antalet privata aktörer har ökat. Eftersom Sverige har en jämförelsevis stor offentlig sektor finns det, enligt Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), betydande vinster med att öka konkurrensen i produktionen av offentligt finansierade tjänster. Genom att konkurrensutsätta sådana tjänster erhålls effekter i termer av ökad valfrihet, tillgänglighet, entreprenörskap och mer effektiv resursanvändning.

Fler apotek

Under 2009 upphörde apoteksmonopolet att gälla och det blev även möjligt att sälja vissa receptfria läkemedel på andra platser än apotek. Regeringen tog initiativ till att omreglera apoteksmarknaden för att öka tillgängligheten till läkemedel genom fler apotek med längre öppettider och bättre service. Ett annat mål med omregleringen var låga läkemedelskostnader till nytta för konsumenten och det offentliga. Enligt Konkurrensverkets slutredovisning av regeringsuppdraget att följa omregleringen är etableringsintresset stort och i dag finns det mer än 20 nya apoteksaktörer på marknaden. Cirka 200 nya apotek har etablerats och det fanns 1124 apotek i drift i december 2010. Omregleringen har också inneburit att apotek har etablerats på platser där det tidigare inte funnits något apotek. Även öppettiderna har ökat på många av de apotek som fanns innan omregleringen. Receptfria läkemedel finns tillgängliga på mer än 6 000 försäljningsställen.

Valfrihetssystem

I januari 2009 trädde lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) i kraft. När det gäller socialtjänsten finns ett intresse från kommunerna att införa LOV inom de områden kommunerna ansvarar för. Under perioden 2008–2010 har över 200 kommuner ansökt om statliga medel för att undersöka möjligheterna att upprätta valfrihetssystem. I april 2011 hade cirka 90 kommuner ett valfrihetssystem på plats och ytterligare ett 70-tal kommuner hade fattat beslut om att införa valfrihetssystem.

Sedan januari 2010 är landstingen skyldiga att införa vårdvalssystem som ger allmänheten rätt att välja privat eller offentlig vårdcentral. Konkurrensverket har i slutredovisning av regeringsuppdraget att följa denna marknad konstaterat att möjligheten att välja vårdcentral har stärkts och att andelen privata vårdmottagningar har ökat från 28 till 37 procent. Totalt har antalet vårdmottagningar ökat med 233 stycken, eller 23 procent. Vårdmottagningarna har utökat sina öppettider, tillgängligheten för patienterna har förbättrats och vårdgivarna tycks ha blivit bättre på att tillgodose patienternas behov.

Sedan december 2010 är det obligatoriskt för Arbetsförmedlingen att ha valfrihetssystem för etableringslotsar för nyanlända invandrare.

Konkurrensutsatt fordonsbesiktning

Från och med juli 2010 är fordonsbesiktningen i Sverige konkurrensutsatt. Regeringen har bedömt att en omreglerad bilbesiktningssmarknad sammantaget kommer att leda till bättre tillgänglighet för konsumenter och brukare. På en omreglerad marknad finns också incitament för besiktningssorganen att effektivisera sin verksamhet och en möjlighet för dem att i större omfattning anpassa servicen efter kundernas önskemål och behov. I och med detta kan också fler arbetstillfällen på besiktningssmarknaden skapas. Rollfördelningen mellan myndighet och utförare har tydliggjorts genom att vad som bör vara det statliga åtaganden i form av myndighetsuppgifter (regelgivning och tillsyn) har klargjorts. Alla besiktningssföretag måste vara ackrediterade av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac). För närvarande har fyra företag ansökt om ackreditering hos Swedac, varav två har ackrediterats. Regeringen har aviserat att staten har ingått ett avtal med övriga ägare i Aktiebolaget Svensk Bilprovning som gör det möjligt för bolaget att förbereda en försäljning av delar av bolagets stationsnät.

Postområdet

Genom det s.k. tredje postdirektivet försvinner det monopoliserade området på den europeiska postmarknaden. I september 2010 trädde en ny postlag (2010:1045) i kraft. Regelverket ger tillsynsmyndigheten Post- och telestyrelsen (PTS) tydligare och mer långtgående befogenheter i tillsynen enligt postlagen, bland annat vad gäller prissättning och redovisning.

För att förbättra förutsättningarna på postmarknaden har regeringen genom en ändring i myndighetens instruktion givit PTS i uppdrag att arbeta för att främja en effektiv konkurrens på postområdet. Detta uppdrag motsvarar det uppdrag myndigheten sedan tidigare har på området för elektronisk kommunikation.

Konkurrensutsatt persontrafik på järnväg

Från och med oktober 2010 öppnades marknaden för persontrafik på järnväg helt (prop. 2008/09:176 *Konkurrens på spåret*, bet. 2008/09:TU18, rskr. 2008/09:293). Syftet är att utbudet av resor ska bli större och mer varierat. Prisvärda tågresor skapar fler resealternativ. Under våren 2011 inträffade nästa möjlighet för järnvägsföretag att ansöka om järnvägskapacitet. Det innebär att marknadsöppningen i praktiken

kommer att vara genomförd i december 2011 då en ny tåglägesperiod påbörjas. Trafikanalys har fått regeringens uppdrag att utvärdera effekterna av reformen för resenärer, näringsliv och samhälle. Slutredovisning ska ske i december 2014.

Kollektivtrafiklag

I juni 2010 antog riksdagen en proposition (prop. 2009/10:200 *Ny kollektivtrafiklag*, bet. 2009/10:TU21, rskr. 2009/10:379). Den nya lagstiftningen innebär att kollektivtrafikföretag fritt och inom alla geografiska marknadssegment får etablera kommersiell kollektivtrafik. Syftet med den nya lagen är att öka dynamiken på kollektivtrafikmarknaden vilket kan bidra till ett större utbud av kollektivtrafik och ökat resande. För resenärerna kommer den nya regleringen att kunna leda till ett större antal resealternativ och ökad valfrihet. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2012. Trafikanalys har fått regeringens uppdrag att utvärdera effekterna av reformen för resenärer, näringsliv och samhälle. Slutredovisning ska ske i december 2014.

Konkurrensförbättrande åtgärder på energimarknaden

Den 29 april presenterade Utredningen om tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten sitt betänkande *Fjärrvärme i konkurrens* (SOU 2011:44). Förslaget innebär i korthet att samtliga fjärrvärmenät öppnas för tillträde för andra aktörer än nätägaren. För att konkurrensen ska bli effektiv samtidigt som kunderna skyddas mot oskälig prissättning föreslår utredningen att krav på åtskillnad mellan de olika verksamheterna distribution, produktion och handel införs samt att prisreglering av distributionen av fjärrvärme införs.

Regeringen har i juni 2011 överlämnat propositionen *Stärkt konsumentroll för utvecklad elmarknad och uthålligt energisystem* (prop. 2010/11:153) till riksdagen. Regeringen konstaterar att det har skett stora förändringar på elmarknaden sedan omregleringen 1996. Marknaden kännetecknades inledningsvis av ett överskott på elproduktionskapacitet och mycket låga elpriser. Därefter har marknaden omstrukturerats och det har skett en ökad koncentration av ägandet. En gemensam nordisk marknad har vuxit fram. Regeringens bedömning är att kundernas ställning på elmarknaden bör stärkas. Kunderna bör i högre utsträckning än i dag få möjlighet att kunna

påverka sin elförbrukning och sina elkostnader. En väl fungerande marknad för energitjänster har stor betydelse för energieffektivisering hos konsumenterna, varför konkurrenssituationen på denna marknad bör utredas.

Fortsatt arbete med att skapa likvärdiga förutsättningar inom privat och offentlig sektor

Införandet av de nya reglerna om förbud mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet har lett till att flera kommuner och statliga myndigheter sett över sina verksamheter och upphört med eller sålt näringsverksamhet som riskerar att vara konkurrenssnedvridande. Enligt Konkurrensverket har de översyner som har gjorts lett till förbättrad konkurrens.

Regeringen har i den förvaltningspolitiska propositionen *Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt* (prop. 2009/10:175) uttalat att statliga myndigheter inte bör bedriva säljverksamhet på marknaden. Mot denna bakgrund har regeringen genomfört en översyn av de statliga myndigheternas instruktioner i syfte att tydliggöra vilken säljverksamhet som myndigheterna bör bedriva på marknaden samt för att förbättra möjligheten till kontroll och styrning av sådan verksamhet.

I september 2010 öppnades den lokala flygtrafikledningstjänsten för konkurrens (*Luftfartens lagar* prop. 2009/10:95, bet. 2009/10:CU15, rskr. 2009/10:295). De nya reglerna innebär att exempelvis en kommunal flygplats ska kunna upphandla lokal flygtrafikledningstjänst i flygplatsens närområde från andra aktörer än Luftfartsverket och därigenom sänka sina kostnader. Alla som ägnar sig åt flygtrafikledning måste dock uppfylla de säkerhetskrav som gäller.

För att främja en mer likvärdig konkurrens på bostadshyresmarknaden och minska risken för förekomsten av otillåtet statsstöd trädde en ny lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag i kraft den 1 januari 2011. De nya reglerna innebär att allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer och åläggas marknadsmässiga avkastningskrav.

Bolagiseringar

För att säkerställa konkurrensneutralitet på marknaden och minska risken för korssubventionering har regeringen genomfört flera bolagiseringar. Riksdagen har antagit regeringens proposition *Ändrad verksamhetsform för*

Lantmäteriets division Metria (prop. 2010/11:53, bet. 2010/11:CU10, rskr. 2010/11:188). Lantmäteriets division Metria, som ansvarar för Lantmäteriets uppdragsverksamhet, överfördes i maj 2011 till ett aktiebolag som ägs av staten. Det nya bolaget ska leverera tjänster och produkter inom områdena geografisk information, fastighetsinformation och geografisk informationsteknik.

Undantag från upphandlingskyldighet

År 2009 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att analysera om det finns ett behov av undantag från upphandlingskyldighet när stat, kommuner eller landsting anskaffar varor eller tjänster från företag som de helt eller delvis innehar eller är medlemmar i. I april 2011 lämnade utredningen sitt betänkande *Offentlig upphandling från eget företag?! – och vissa andra frågor* (SOU 2011:43).

Utredningen föreslår att permanenta bestämmelser ska införas i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling i enlighet med EU-domstolens praxis. Utredningen föreslår också att bestämmelserna om kommunala företag i kommunallagen (1991:900) ska kompletteras genom att fullmäktige bl.a. får skyldighet att se till att det kommunala ändamål som fastställts för verksamheten liksom de kommunala befogenheter som gäller för denna regleras i bolagsordningen för kommunala aktiebolag. Styrelsens uppsiktsplikt över kommunala aktiebolag föreslås också kompletteras med bl.a. en skyldighet att i årliga beslut för varje bolag ta ställning till om verksamheten varit förenlig med fastställt kommunalt ändamål och de kommunala befogenheterna. Utredningens förslag skulle innebära bättre förutsättningar för granskning av att kommunala företag agerar inom ramen för de kommunalrättsliga principerna. En ökad följsamhet med principerna hos de kommunala företagen är positiv för privata företag. Bestämmelserna föreslås träda i kraft i januari 2013. Se även utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Plan- och bygglagstiftning

Plan- och bygglagstiftningen berör företagen på flera olika sätt och utgör ett viktigt instrument bland annat för att främja en effektiv konkurrens. I maj 2011 trädde den nya plan- och bygglagen (2010:900) i kraft, som innebär en tydligare lagstiftning med en ökad förutsägbarhet och likabehandling av företag och

enskilda. En åtgärd som bedöms kunna bidra till en effektiv konkurrens är införandet av en möjlighet för företag och enskilda att begära planbesked om huruvida kommunen avser att anta eller ändra detaljplan och områdesbestämmelser. I plan- och bygglagen finns också uttryckliga bestämmelser som innebär att tillväxt- och konkurrensaspekter ska beaktas vid kommunernas planläggning.

Ökad konsumentrörlighet

I samband med att många tidigare offentligt utförda tjänster, inom bl.a. vård, omsorg och utbildning, har öppnats för konkurrens krävs det att konsumenter kan bedöma och jämföra olika erbjudanden på marknaderna utifrån sina förutsättningar för att kunna fatta väl avvägda beslut. Rapporter som regeringen har tagit emot från Konsumentverket *Rationella och hållbara val på fem marknader – Del 1: Hur konsumenter söker information* (Konsumentverkets rapport 2010:14) och *Rationella och hållbara val på fem marknader – Del 2: Förslag på åtgärder* (Konsumentverkets rapport 2010:24) under 2010 visar bl.a. att konsumenter har svårt att hitta oberoende information om tillgängliga leverantörer och att jämföra olika leverantörer och deras produkter. Uppdraget omfattade marknaderna för telekommunikation, bank, försäkring och tandvård. I samband med uppdraget fick Konsumentverket också ett annat uppdrag om en fördjupad studie av elmarknaden för konsumenter. Slutsatserna gäller även denna.

Mot bakgrund av Konsumentverkets rapport har regeringen tillsatt utredningen Framtidens stöd till konsumenter (dir. 2011:38). Utredningen ska bl.a. se över det stöd som ges till konsumenter när det gäller val av produkter på konsumentmarknaderna.

Statsstöd

Reglerna om statligt stöd är en central del av EU-rättens konkurrensregler och av stor betydelse för den inre marknadens funktionssätt. Den grundläggande statsstödsbestämmelsen är artikel 107.1 i EUF-fördraget, vilken stadgar att statligt stöd som snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den inre marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Huvudprincipen är att

offentligt stöd till näringslivet är förbjudet, men det finns ett antal undantag.

Under den finansiella och ekonomiska krisen har statsstödsfrågorna fått ett ökat fokus bl.a. på grund av de tillfälligt utökade möjligheterna att medge statligt stöd till banker och företag i kris men även p.g.a. den viktiga roll som reglerna har för att hindra en statsstödstävlan mellan EU:s medlemsstater. De tillfälliga statsstödsreglerna har gradvis trappats ner och avsikten är att de ska upphöra att gälla den 31 december 2011.

I skuggan av krisåtgärderna pågår en omfattande översyn av många av de riktlinjer och regelverk som kommissionen har antagit på statsstödsområdet. Såväl kommissionen som Sverige arbetar för målet – ”mindre men bättre riktat statligt stöd”. Detta innebär bland annat att kommissionen ökat kraven på att medlemsstater som vill ge statligt stöd ska kunna visa att nyttan av stödet uppväger den skada på konkurrensen och samhandeln som stödet kan medföra. I linje med den allmänna målsättningen och inom ramen för gällande statsstödsregler driver regeringen en linje för att för att rikta stödgivningen inom EU mot uttalade marknadsmisslyckanden.

Regeringen har under 2010 bland annat arbetat för att de särskilda statsstödsreglerna för stöd till kolproduktion ska avvecklas så snabbt som möjligt och för att undantaget för stöd i syfte att rädda eller omstrukturera företag i svårigheter ska vara restriktivt.

Kommissionen hanterar ett flertal statsstödsklagomål som rör medlemsstaten Sverige. Merparten av klagomålen avser påstått olagligt statligt stöd från kommuner till företag.

En statlig utredning ska den sista oktober 2011 lämna förslag på nya processuella regler för att säkerställa att reglerna för statligt stöd får ett effektivt genomslag i Sverige (dir. 2010:9).

Under 2011 fortsätter arbetet med översynen av ett flertal av de regelverk som kommissionen har beslutat om på området för statligt stöd. Översynen kommer bl.a. att avse reglerna för ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, reglerna för kompensation för merkostnader inom utsläppshandelssystemet, varvsstödsriktlinjerna samt reglerna för att rädda och omstrukturera företag i svårigheter.

Exempelvis förs ett mycket proaktivt arbete för att minska koldioxidutsläppen genom att bl.a. öka andelen förnybara energikällor. Då utvecklingen av sådana är förenade med stora

kostnader och risker har regeringen valt att anslå statliga stöd till bl.a. demonstrationsanläggningar avseende andra generationens biodrivmedel samt investeringsstöd för vindkraft och solenergi. Det övergripande syftet är att snabba på utvecklingen mot ett fossilfritt energisystem. Ett annat prioriterat område för statliga stödinsatser är forskning, utveckling och innovation där regeringen funnit behov av att tillföra statliga stöd på grund av brist på finansiering av sådana insatser.

Regeringen anser att Sverige och näringslivet är beroende av ändamålsenliga statsstödsregler och av att Europeiska kommissionen fortsätter att säkerställa en enhetlig tillämpning av detta regelverk inom hela EU. Utan kommissionens strikta granskning skulle sannolikheten för snedvriden konkurrens öka genom en statsstödsspiral där medlemsstaterna för att säkerställa nationell konkurrenskraft stöder ineffektiva företags konkurrenskraft. En sådan statsstödsspiral skulle skada europeisk konkurrenskraft på lång sikt och på kort sikt vara särskilt skadlig för mindre exportberoende medlemsstater som Sverige.

En viktig del av statsstödsreglerna är att öppenhet kring beviljade stöd föreligger. I slutet av varje år publicerar kommissionen uppgifter om hur mycket statligt stöd varje medlemsstat lämnat närmast föregående år i enlighet med EU:s statsstödsregler. Enligt data som kommissionen publicerade hösten 2010 har Sverige för 2009 rapporterat att statligt stöd till ett värde av 2 640 000 000 euro (motsvarande 0,9 procent av Sveriges BNP) lämnats i enlighet med EU:s statsstödsregler. Detta exkluderar dock de särskilda åtgärder som vidtagits med anledning av den finansiella krisen, t.ex. bankgarantier. Merparten av det svenska statliga stödet avser stöd för miljöfrämjande åtgärder, främst inom energiskatteområdet. Betydande satsningar har även gjorts för att stödja regionalutveckling samt forskning, utveckling och innovation inom näringslivet.

Tillsyn och viss förvaltning m.m.

Minerallagen, miljö kvalitetsmål och miljösäkring
Sveriges geologiska undersökning (SGU:s) mineralinformationskontor i Malå har som huvuduppgift att ge service till prospekteringsbranschen. Inom myndigheten

finns också det särskilda beslutsorganet Bergsstaten som har till uppgift att handlägga ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral enligt minerallagen (1991:45). Bergsstaten beviljade 174 undersökningstillstånd och fyra bearbetningskoncessioner under året. Antalet gruvor med koncession var vid årsskiftet 17 stycken varav 15 stycken metallgruvor. Sammanlagt fanns vid årsskiftet 1 197 gällande undersökningstillstånd.

SGU ska samordna uppföljning, utvärdering och rapportering i fråga om miljö kvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*. Fokus har under 2010 legat på grundvattenskydd och förbättrad informationsförsörjning. SGU bidrar också till att delmålet om efterbehandling av förorenade områden inom miljö kvalitetsmålet *Giffri miljö* nås. Här förvaltar och avvecklar SGU anläggningar och egendom som använts för statens civila beredskapslagring av olja. Endast en fastighetsförsäljning återstår innan samtliga anläggningar i verksamheten är miljö säkrade. Ett långsiktigt program för miljö- och funktionskontroll bedrivs nu för att säkerställa att de anläggningar som SGU förvaltar inte orsakar skada eller olägenhet för människor och miljö.

SGU disponerar vidare medel via Naturvårdsverket för att genomföra utredningar, undersökningar och åtgärder på områden som förorenats av statliga organisationer som inte längre finns kvar. SGU:s roll har även utvidgas så att myndigheten kan gå in som operativ huvudman och statlig genomförandemyndighet för utredningar och åtgärder där ansvar saknas enligt miljöbalken, och där en kommun inte själv har möjlighet att vara huvudman.

Elsäkerhet

Elsäkerhetsverksamheten bedrivs för att förebygga skada på person och egendom, orsakad av elektricitet samt störningar inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) och att bygga upp och upprätthålla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektriskt materiel.

Inom elsäkerhetsområdet har Elsäkerhetsverkets under året utfärdat flera nya föreskrifter som samtliga är ändringsföreskrifter rörande starkströmsanläggningar och behörigheter för elinstallatörer. Föreskrifterna har inneburit stora kostnadsminskningar för företagen.

Vad beträffar standardiseringsverksamheten har Elsäkerhetsverket under året fortsatt att deltaga i och drivit frågor inom den nationella och internationella standardiseringen.

Ansvar för elanläggningstillsynen omfattar cirka 5,2 miljoner elanläggningar, varav cirka 900 000 (0,9 miljoner) arbetsställen och cirka 4,3 miljoner bostäder. Under året har verkets tillsyn av elektriska anläggningar ökat kraftigt och insatserna effektiviserats vilket resulterat i att fler anläggningar kunnat förbättrats från elsäkerhetssynpunkt. Elsäkerhetsverket har tillsynsansvar över cirka 100 000 produkttyper på den svenska marknaden.

Tillsynen på elmaterielområdet genom marknadskontroll har resulterat i att produkter med allvarliga elsäkerhets- eller EMC-brister har fått försäljningsförbud. Därmed har ett stort antal farliga produkter hindrats från att komma ut på marknaden. Marknadskontrollen av elektrisk materiel intensifierades under året bl.a. genom ett ökat samarbete med Tullverket och med marknadskontrollerande myndigheter inom landet och inom Europa. Resultatet från verkets marknadskontroll visar att det finns ett betydande antal produkter med elsäkerhets- eller EMC-brister på marknaden.

Tillsyn över revisorer

Revisorsnämnden har till uppgift att handlägga frågor om godkännande och auktorisation av revisorer samt registrering av revisionsbolag, att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamhet, att pröva frågor om disciplinära åtgärder samt att ansvara för att god revisorssed och god revisionsledning utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden ska också följa den internationella utvecklingen inom revisionsområdet och i vissa fall samarbeta med utländska motsvarande organ, särskilt inom EES-området.

Revisorsnämndens verksamhet syftar till att upprätthålla förtroendet för revisorers verksamhet och för auktorisationssystemet för att på så sätt bidra till att olika intressenter har tillgång till trovärdig ekonomisk information om företags redovisning och förvaltning.

Målen för Revisorsnämndens verksamhet avseende anordnande av prov för revisorsexamen och högre revisorsexamen samt handläggningstiderna för disciplinärenden och beslut om godkännande, auktorisation, registrering och förhandsbesked har uppfyllts

under 2010. Nämnden avgjorde 125 disciplinärenden under 2010, vilket är en viss nedgång jämfört med 2009.

Tillsynsverksamheten innefattar periodiskt återkommande kvalitetskontroll, systematisk och uppsökande tillsyn (SUT), disciplinärenden samt förhandsbesked.

Den periodiskt återkommande kvalitetskontrollen och SUT-verksamheten är de viktigaste instrumenten för att planmässigt utöva tillsyn med inriktning mot revisionskvalitet. Särskilt SUT-verksamheten ger möjligheter att finna och ingripa disciplinärt mot revisorer som arbetar på ett felaktigt sätt. Uppdags i ett SUT-ärende allvarliga brister i en revisors verksamhet överförs ärendet till ett disciplinärende.

Analys och slutsatser

Ramvillkor för företag

Regeringens övergripande mål om att föra Sverige till full sysselsättning förutsätter att det skapas fler jobb i fler och växande företag. Ur ett näringspolitiskt och samhällsekonomiskt perspektiv är det därför av central vikt att företagen ges goda ramvillkor eftersom ett gynnsamt företagsklimat utgör grunden för konkurrenskraft och tillväxt i landet.

Olika internationella undersökningar pekar på att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden. I World Economic Forums rapport *The Global Competitiveness Report (GCR)* jämförs och analyseras ett stort antal indikatorer för konkurrenskraft i drygt 130 länder och presenteras i The Global Competitiveness Index (GCI). I rapporten för 2010–2011 har Sverige gått från en fjärde till en andra plats i fråga om det mest konkurrenskraftiga landet bland 139 länder. Endast Schweiz visar bättre resultat.

I Världsbankens *Doing Business in 2011 – Making a difference for entrepreneurs* ligger Sverige på en fjortonde plats av 183 jämförda länder. I rankingen har Sverige därmed förbättrat resultatet från föregående års jämförelse med fyra platser. Bland indikatorerna som används som underlag för rankingen kan nämnas start och nedläggning av näringsverksamhet, betalning av skatter och kapitalförsörjningsmöjligheter.

I International Institute for Management Developments (IMD) The World Competitiveness Scorebord 2010 rankas Sverige som den sjätte mest konkurrenskraftiga ekonomin av 58 jämförda länder. Schweiz är det enda europeiska land som rankas högre än Sverige.

Flera viktiga frågor avseende ramvillkor för företag har också behandlats inom ramen för Small Business Act.

För att bibehålla och utveckla den svenska konkurrenskraften är det viktigt att kontinuerligt förbättra de villkor och förutsättningar under vilka företagen verkar. Ett viktigt led i detta är uppdraget till Företagsskattekommittén (dir. 2011:1) att se över företagsbeskattningen. Uppdraget syftar till att ur ett mer långsiktigt perspektiv lyfta vissa skattefrågor kopplade till tillväxt, företagande och konkurrenskraft. Vid sidan av kommitténs arbete har regeringen ansett att det finns skäl att ytterligare se över möjligheterna till nya reformer för att förbättra villkoren för företagande. Regeringen har i denna budgetproposition därför identifierat ett antal [möjliga] skatteåtgärder med bäring på Sverige konkurrenskraft bl.a. en förenkling av expertskatten, utökad avdragsrätt för utgifter för forskning och utveckling samt ytterligare förbättringar avseende de s.k. 3:12-reglerna.

På EU-nivå har kommissionen tagit fram en grönbok för mervärdesskattens framtid som en inledning på ett stort och genomgripande arbete om att se över grunderna för mervärdesskattesystemets uppbyggnad. Syftet med översynen är bl.a. att öka harmoniseringen av skatteuttaget och minska den administrativa bördan samt förbättra och förenkla uppbörderna av mervärdesskatt. Arbetet kommer att påverka de svenska mervärdesskattegruvarna och således få betydelse för Sveriges företag.

Regeringen arbetar målmedvetet med att förbättra företagsklimatet i Sverige. Därför är det prioriterat att fortsätta arbetet med åtgärder för att utveckla regelverk och system i syfte att förbättra företagens ramvillkor och deras förutsättningarna att verka. Regelverk och system bör i mesta möjliga mån utformas för att underlätta att starta, driva och utveckla företag. Genom sådana åtgärder skapas goda förutsättningar för att skapa sysselsättning, välfärd och tillväxt i Sverige.

Konkurrens

Målet för konkurrenspolitiken är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens som leder till tillväxt. Målet uppnås genom att konkurrensfrämjande åtgärder beslutas och genomförs inom hela samhällsekonomin samt genom en effektiv tillsyn.

Genom en effektiv konkurrens på hemmamarknaden förbättrar och effektiviserar svenska företag sin verksamhet och får därigenom bättre förutsättningar att konkurrera effektivt såväl inom som utanför Sveriges gränser.

Bättre konkurrens i Sverige

Konkurrensverket har tidigare år konstaterat att de svenska prisnivåerna är högre än genomsnittet inom OECD-länderna och EU. Utvecklingen under de senaste tio åren pekar dock enligt Konkurrensverkets bedömning på att konkurrensen i Sverige har blivit bättre och att prisskillnaderna har minskat. En större och mer integrerad inre marknad inom EU och en ökad import från länder utanför EU har bidragit till att den svenska prisnivån pressats nedåt. Ett stort antal reformer har genomförts i Sverige och andra länder i Europa under de senaste 10 till 20 åren som inneburit att olika marknader har öppnats för konkurrens. Regler som hindrar företagsetablering eller ger ensamrätt för en aktör att bedriva en viss verksamhet har successivt slopats eller ändrats, vilket har ökat möjligheterna för entreprenörer att etablera sig och bedriva verksamhet. Inom kommuner och landsting har konkurrenslösningar i många fall fått ett märkbart genomslag.

Genomförande av konkurrensförbättrande åtgärder

År 2008 gav regeringen Konkurrensverket i uppdrag att göra en bred översyn av konkurrensförhållandena i Sverige och lämna förslag till åtgärder som stärker konkurrensen. I slutrapporten från mars 2009 redovisade verket ett stort antal förslag på konkurrensförbättrande åtgärder. Förslagen spänner över alla sektorer och hela ekonomin. Det handlar bl.a. om att öppna upp nya marknader för konkurrens, se över olika marknaders funktionssätt, stimulera mångfald genom sänkta inträdesbarriärer för nya företag, skapa likvärdiga villkor mellan offentligt och privat företagande samt att stärka konsumenternas ställning genom bättre

information och underlättad rörlighet. Förslagen rör ändring av lagstiftning, tillsyn och särskilda marknadsförbättrande åtgärder. Drygt 20 av de 59 förslag som Konkurrensverket presenterat i sin slutrapport har genomförts. De genomförda förslagen rör bl.a. förenkling och effektivisering av tillståndprocesserna inom energisektorn, tillträde till generella betalsystem, ökning av insynen vid fördelning av flygplatsernas ankomst och avgångstider och effektivisering av den statliga inköpssamordningen. Ett drygt tjugotal av Konkurrensverkets resterande förslag bereds för närvarande. Dessa förslag rör bl.a. policy för den kommunala markanvisningen samt utvärdering av om effektiv konkurrens beaktas i den kommunala planprocessen, fullföljande av integrationen av de nordiska och nordeuropeiska elmarknaderna och effektivisering av domstolsstrukturen i marknadsrelaterade mål.

Regeringen avser att behandla frågor och förslag som syftar till att effektivisera konkurrenstillsynen rörande Konkurrensverkets möjligheter att säkra elektronisk bevisning, prövningar av företagskoncentrationer och det svenska eftergiftsprogrammet.

Ytterligare ett av Konkurrensverkets förslag är att öppna marknaden för hushållsavfall från företag, vilket enligt Konkurrensverket innebär ökade möjligheter till konkurrens, effektivisering, teknikutveckling och behovsanpassning.

Under många år har diskussioner pågått om vilket avfall som ingår i verksamheters hushållsavfall och vilket avfall som faller utanför definitionen och därmed utanför det kommunala monopolet. Dagens reglering skapar en oklar rättslig situation såväl för företag som för kommuner. Ett förslag som möjliggör för den som bedriver en yrkesmässig verksamhet att låta någon annan än kommunen ta hand om hushållsavfall från verksamheten fanns med i promemorian *Nya avfallsregler* (Ds 2009:37). Förslaget remitterades och en stor mängd remissyttranden inkom. Regeringen anser att det finns anledning att hantera frågan om verksamheters hushållsavfall i samband med en mer allmän översyn av avfallsområdet, då frågeställningen angränsar till ett flertal andra nu aktuella frågor inom avfallsområdet. Frågan ingår således i den utredning om en allmän översyn av avfallsområdet som regeringen har tillsatt (dir. 2011:66). Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 juni 2012.

Marknadsöppnanden visar på positiv utveckling

Av de marknadsöppnanden som beslutades under 2009 och 2010 och som nu är under genomförande går det att i flera fall utläsa en positiv utveckling. Det är dock viktigt att fortsätta att följa upp dessa reformer även efter genomförandet och löpande göra eventuella justeringar för att det ska skapas goda marknadsförutsättningar och för att reformerna ska kunna få fullt genomslag.

De utvärderingar som gjorts av apoteksmarknaden och reformen om vårdval i primärvården visar på en positiv utveckling av marknaderna och i förhållande till målen med reformerna. På apoteksmarknaden har etableringsintresset varit stort och tillgängligheten och öppettiderna har ökat. Inom primärvården har antalet vårdcentraler ökat vilket lett till ökad valfrihet och tillgänglighet. Öppettiderna för patienterna har ökat och vårdgivarna har blivit bättre på att tillgodose patienternas behov. Vissa frågor kvarstår när det gäller marknadssituationen och arbete pågår med att åtgärda dessa.

Även inom de områden som omfattas av lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) har en positiv utveckling kunnat konstateras. Ett större antal kommuner har infört eller avser att införa valfrihetssystem. Det finns därmed förutsättningar för att valfriheten och tillgängligheten ska kunna öka även inom detta område. Regeringen har i september 2011 gett Konkurrensverket i uppdrag att utvärdera konkurrensförhållandena i kommunernas valfrihetssystem med stöd av LOV. Konkurrensverket ska bl.a. analysera utvecklingen av utförare inom socialtjänsten ur ett mångfaldsperspektiv, liksom etableringsmöjligheter för nya utförare.

Hälsa- och sjukvårdsområdet och äldreomsorgen står för en stor andel av den svenska ekonomin och reformer inom dessa områden kan därför få betydande samhällsekonomiska vinster.

Genom lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare skapas det en ny marknad för privata tjänsteleverantörer. Den enskilde ges härigenom möjlighet att välja den leverantör som han eller hon uppfattar tillhandahåller den bästa kvaliteten. Införandet av valfrihetssystem ökar kvaliteten på insatserna för nyanlända invandrare och underlättar deras etablering på

arbetsmarknaden. Sammantaget innebär förändringen ökad valfrihet och inflytande för den enskilde, en fri etableringsrätt för företag och en ökad konkurrens.

Även på marknaden för fordonbesiktning sker en utveckling i positiv riktning. Det finns flera aktörer som erhållit ackreditering eller som ansökt om att få bedriva verksamhet på marknaden och regeringen har aviserat att staten har ingått ett avtal med övriga ägare i Aktiebolaget Svensk Bilprovning som gör det möjligt för bolaget att förbereda en försäljning av delar av bolagets stationsnät.

Genomförandet av besluten att öppna upp marknaden för persontrafik på järnväg och öka dynamiken på marknaden för kollektivtrafik pågår och kommer att vara fullföljda vid årsskiftet 2011/12. Även dessa reformer förväntas leda till fler valmöjligheter och högre kvalitet, fler företag och lägre priser.

Inom energiområdet pågår åtgärder för att förbättra förutsättningarna för konkurrens. Betänkandet om tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten kommer att omhändertas av regeringen. Åtgärder inom detta område syftar till att stärka fjärrvärmekundernas ställning i förhållande till fjärrvärmeföretagen samt att åstadkomma en effektivare värmemarknad med lägre fjärrvärmepriser. Regeringen har överlämnat en proposition (prop. 2010/11:153) till riksdagen som avser att stärka kundernas ställning på elmarknaden. En väl fungerande marknad för energitjänster har stor betydelse för energieffektivisering hos slutkonsumenterna, varför konkurrenssituationen på denna marknad bör utredas.

Likvärdiga villkor för offentliga och privata aktörer – konkurrensneutralitet

Förutsättningarna för likvärdiga villkor mellan offentliga och privata aktörer har fortsatt att förbättras.

Efter införandet av regeln om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet i konkurrenslagen har flera kommuner och statliga myndigheter sett över vilka verksamheter som konkurrerar med privata. Vissa verksamheter som konkurrerar med privata eller riskerar att vara konkurrensnedvridande har upphört eller sålts. Det har konstaterats från Konkurrensverkets sida att genomförda översyner har förbättrat konkurrensen. Även regeringen genomför en genomgång av

myndigheternas instruktioner i syfte att tydliggöra vilken offentlig säljverksamhet som bör bedrivas på marknaden.

För att säkerställa konkurrensneutralitet på marknaden och minska risken för korssubventionering har regeringen överlämnat en proposition till riksdagen om att huvuddelen av Lantmäteriets division Metria ska föras över till ett statligt aktiebolag. Riksdagen har i mars 2011 beslutat att anta propositionen (prop. 2010/11:53 *Ändrad verksamhetsform för Lantmäteriets division Metria*, bet. 2010/11:CU 10, rskr. 2010/11:188). Den 1 maj 2011 tillträdde det nya bolaget Metria AB verksamheten. Det nya bolaget ska leverera tjänster och produkter inom områdena geografisk information, fastighetsinformation och geografisk informationsteknik.

Korssubventionering mellan anslagsfinansierad och konkurrensutsatt verksamhet kan omöjliggöra för privata, särskilt små, företag att vara verksamma på en marknad. I en konkurrenssituation mellan kommunal och privat sektor är det en grundläggande förutsättning att den kommunala redovisningen ger en rättvisande bild. För att kunna säkerställa att konkurrensen sker på likvärdiga villkor är det därför angeläget att kostnader och intäkter för näringsverksamheten särredovisas från andra myndighetsuppgifter. Ifrågasatt snedvridande konkurrens från offentlig verksamhet, t.ex. i form av underpris-sättning, har varit ett av de vanligaste klagomålen till Konkurrensverket. Det är därför angeläget med en översyn av frågan om särredovisning av konkurrensutsatt kommunal verksamhet.

I den nya plan- och bygglagen (2010:900) finns vissa nya regler som kan bidra till en effektiv konkurrens genom att en effektiv kommunal planläggning och en mer transparent process underlättas. Regeringen anser att de möjligheter som regelverket ger bör utnyttjas på ett optimalt sätt. För drygt tre år sedan infördes det i plan- och bygglagen bestämmelser som innebär att en god ekonomisk tillväxt och effektiv konkurrens ska främjas vid kommunernas planläggning. Det finns nu behov av att närmare utvärdera effekter och andra konsekvenser som lagändringen har medfört. Markanvisning i anslutning till planprocessen är också av betydelse för en effektiv konkurrens och det finns därför skäl att närmare kartlägga och analysera kommunernas arbetssätt med markanvisning.

Modernisering och anpassning av regelverket

De revideringar som gjorts av konkurrenslagstiftningen under året har avsett moderniseringar av regelverket och anpassningar till reviderade EU-rättsliga regelverk. Målsättningen är att konkurrenslagstiftningen vid varje tid ska vara en modern lagstiftning och det kan konstateras att de åtgärder som vidtagits under året har bidragit till detta. Den nya lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet rörande pris- och konkurrensförhållanden syftar till att förtydliga Konkurrensverkets möjligheter att inhämta information när myndigheten genomför bredare marknadsanalyser, vilket också underlättar överskådligheten och transparensen för de företag som berörs. Genom anpassningarna till EU:s motsvarande gruppundantagsförordningar kommer motsvarande materiella regler att gälla för bedömningen av konkurrensbegränsande avtal oavsett om svensk eller EU:s konkurrensrätt är tillämplig i det enskilda fallet. Det skapar förutsägbarhet och minskar kostnaderna för företagen när de ska etablera sig eller bedriva verksamhet på nya marknader.

Det kan även konstateras att antalet beslut hos Konkurrensverket ökade under 2010 jämfört med 2009. Därtill kommer de två stämmningsansökningar som lämnades in under 2010 och de fyra första stämmningsansökningarna med begäran om utdömmande av upphandlingsskadeavgift som lämnades in till domstol under 2011. Det kan konstateras att tillsynen av de nytillkomna reglerna i konkurrenslagen om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och lagen (2008:962) om valfrihet (LOV) har kommit igång. Konkurrensverket gav under våren och sommaren 2011 in tre stämmningsansökningar med tillämpning av reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

Tillsyn och viss förvaltning m.m.*Minerallagen, miljö kvalitetsmål och miljösäkring*

Inom mineralsektorn bidrar Sveriges geologiska undersökning (SGU) särskilt till att förenkla för företagen att bedriva prospektering i Sverige genom att ge vägledning till och tillgodose företagets behov av prospekteringsinformation. Intresset för prospektering och brytning ökar

och branschens snabba återhämtning efter lågkonjunkturen 2009 märks tydligt.

Bergsstaten bidrar till att säkerställa de grundläggande förutsättningarna för i första hand näringslivet genom prövningen och tillsynen av verksamheter enligt minerallagen. Gällande handläggningstiderna för undersökningstillstånd har målet varit att det ska ta längst tre månader för nya undersökningstillstånd och längst två månader för ärenden om förlängd giltighetstid. Målen har nåtts.

SGU har samordnat uppföljning, utfört utvärderingar och genomfört rapportering av vad som följer av myndighetens ansvar för miljö kvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*. Inom arbetet med målet har myndighetens utbildning och certifiering av brunnsborrare medfört att borrning idag i allt större omfattning utförs så att risken för yttlig och mänsklig påverkan minskar.

I och med genomförd rivning av en förvaltningsbyggnad i Ludvika inom myndighetens arbete med statens oljelager återstår inga fler miljösäkringsinsatser och behovet av avsättningar för framtida miljösäkringsarbeten upphör. Avvecklingen följer plan.

Myndighetens utökade ansvar i arbetet med förorenade områden har lett till att ett antal kommuner inkommit med förfrågningar om operativt huvudmannaskap där det saknas ansvar enligt miljöbalken och där kommunen själv inte har möjlighet att vara huvudman. Ett förberedande arbete har kommit till stånd, bl.a. gällandes efterbehandling av sjön Ala Lombolo i Kiruna kommun, vilket är positivt då det sker inom ett område där ansvarsfrågorna länge diskuterats.

Tillsyn av revisorer

Regeringens bedömning är att Revisorsnämndens verksamhet på ett bra sätt har bidragit till att uppnå det övergripande målet. Dessutom har verksamhetsmålen i regleringsbrevet för 2010 uppnåtts. Det är viktigt att nämnden fortsätter arbetet med att utveckla tillsynsverksamheten, bl.a. mot bakgrund av de ändrade förhållanden som kan bli följderna av de lagändringar om inskränkning av revisionsplikten som trädde i kraft den 1 november 2010 (prop. 2009/10:204).

3.6 Vissa frågor angående förvaltningen av statliga ägda företag

3.6.1 Försäljning av aktier i företag med statligt ägande

Regeringens ambition är att minska det statliga bolagsägandet.

Regeringen har bemyndigande att förändra statens ägande vad gäller följande bolag:

– Nordea Bank AB (prop. 1991/92:21, bet. 1991/92:NU4, rskr. 1991/92:8, prop. 1991/92:153, bet. 1991/92:NU36, rskr. 1991/92:352, prop. 2006/07:57, bet. 2006/07:NU16, rskr. 2006/07:217),

– Aktiebolaget Svensk Exportkredit (prop. 1995/96:141, bet. 1995/96:NU26, rskr. 1995/96:302, prop. 2002/03:142, bet. 2002/03:NU14, rskr. 2002/03:244),

– Aktiebolaget Svensk Bilprovning (prop. 2009/10:54, bet. 2009/10:NU10, rskr. 2009/10:162),

– SAS AB (prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35, rskr. 2009/10:220),

– Swedish National Road Consulting Aktiebolag (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:TU1, rskr. 2010/11:138) och

– LFV Aviation Consulting AB (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:TU1, rskr. 2010/11:138).

Efter beslut i riksdagen har regeringen inte längre bemyndigande att minska ägandet i TeliaSonera Aktiebolag, SBAB Bank (publ) och PostNord AB (bet. 2010/11:NU7, rskr. 2010/11:190).

Nordea Bank AB

I februari 2011 beslutade regeringen att avyttra aktier i Nordea Bank AB. Därefter såldes 255 miljoner aktier i Nordea Bank AB för 74,50 kronor per aktie, vilket minskade statens aktieandel i bolaget från 19,8 procent till nuvarande 13,5 procent.

Vid försäljningen bistod Nomura International plc som finansiell rådgivare. Mannheimer Swartling Advokatbyrå bistod som juridisk rådgivare. För att genomföra transaktionen anlätades Nomura International plc, Morgan Stanley & Co. limited och SEB

Enskilda, Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) som transaktionsbanker.

Staten erhöll vid försäljningen 18 997 500 000 kronor i försäljningsintäkter. Beloppet, avräknat statens kostnad för finansiell rådgivning, tillfördes den 9 februari 2011 statens konto hos Riksgäldskontoret för amortering på statskulden.

Kostnaderna avseende juridisk rådgivning uppgick till 950 000 kronor och belastade anslaget 1:20 (från och med 2012 anslaget 1:18) *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* Statens totala rådgivningskostnad för projektet har uppgått till 17 154 820 kronor (0,09 procent av transaktionsvärdet), varav direkta transaktionskostnader för finansiell rådgivning inklusive kostnader för resor m.m. om 16 204 820 kronor har avräknats mot försäljningsintäkterna.

TeliaSonera Aktiebolag

Svenska staten deltog våren 2011 i TeliaSonera Aktiebolags återköpsprogram med sin pro-rataandel, och erhöll därmed 3,7 miljarder kronor. Detta innebär att staten bibehöll sin ägarandel om cirka 37,3 procent.

Arbetslivsresurs AR AB (publ)

Vid bolagsstämman den 12 april 2011 erhöll staten en utdelning om 56 miljoner kronor från Arbetslivsresurs AR AB (publ).

Regeringen beslutade den 14 juli 2011 att avyttra samtliga aktier i bolaget till SMTW Personal Holding AB för en köpeskilling om 145 miljoner kronor. Den 24 augusti 2011 slutfördes försäljningen och försäljningsintäkterna tillfördes statens konto hos Riksgäldskontoret för amortering på statsskulden.

Vid försäljningen bistod Ernst & Young Aktiebolag, som finansiell rådgivare och Advokatfirman Vinge Stockholm AB som juridisk rådgivare. Kostnaderna för såväl finansiell som juridisk rådgivning belastade anslaget 1:20 (från och med 2012 anslaget 1:18) *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* Regeringen återkommer i budgetpropositionen för 2013 med mer specificerad information om dessa kostnader.

Preaktio AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att avveckla Preaktio AB genom likvidation.

Skälen för regeringens förslag: Preaktio AB, tidigare V&S Latin America AB, är ett vilande statligt helägt aktiebolag som förvaltat resterande del av köpeskillingen från försäljningen av V&S Vin & Sprit AB (V&S) i juli 2008.

Inför försäljningen av V&S sommaren 2008 överfördes den aktiepost som V&S ägde i distributionsbolaget Beam Global Spirits & Wine, Inc. (Beam) till V&S:s dotterbolag V&S Latin America AB. Eftersom aktieposten, enligt aktieägaravtal mellan V&S och Beams andra ägare Fortune Brands, Inc. (Fortune), inte fick ingå i försäljningen av V&S delades dotterbolaget därefter ut till staten. V&S Latin America AB firmaändrades vidare till Preaktio AB. Enligt aktieägaravtalet skulle V&S:s aktiepost i Beam återförsäljas till Fortune vid ägarbyte i V&S. Preaktios verksamhetsföremål är att äga och förvalta aktier. Bolaget förvaltar även bifirmorna Stattum, Statsföretag och Fortia, vilka är firmanamn på tidigare statligt ägda bolag som har likviderats.

I juli 2008 såldes aktieposten i Beam till Fortune för en köpeskillning om 455 033 903 US-dollar. Medlen placerades på räntebärande konto i Nordea Bank AB. Huvuddelen av köpeskillingen 2 901 miljoner kronor inbetalades till staten i januari 2009. Resterande medel, huvudsakligen ränteintäkter, cirka 9 miljoner kronor, blev utdelningsbara först under 2010 och kunde då betalas in till statskassan.

Mot bakgrund av att försäljningen av tillgångarna i V&S nu är genomförd och försäljningsintäkterna utdelade till staten samt då bifirmorna inte bedöms vara i behov av att skyddas, behövs inte längre Preaktio AB. En avveckling av bolaget bör därför ske genom likvidation. Det bör ankomma på regeringen att bedöma lämplig tidpunkt för avvecklingen.

3.6.2 Genomgång av statligt ägda bolag

Regeringens ambition att minska det statliga ägandet ligger fast. Arbetet med bolagsgenomgångar pågår kontinuerligt. Vid analyserna vägs

skälen för och emot ett statligt ägarengagemang. Resultaten av genomgångarna kan innebära att regeringen kommer att lämna förslag till riksdagen om avyttring av statligt ägda bolag, hela eller delar därav, eller förändringar eller förtydliganden av vissa bolags uppdrag.

I det följande lämnas en redogörelse för ett antal förslag om förändringar och förtydliganden avseende statligt ägda bolag som har lämnats till riksdagen och för pågående arbete av denna karaktär.

Sammanslagningen mellan Posten AB och Post Danmark A/S slutfördes 2009. Det nya bolag som bildades vid sammanslagningen fick firmanamnet Posten Norden AB. Firman ändrades i april 2011 till PostNord AB. Riksdagens bemyndigade från våren 2008 att minska statens ägarandel till som lägst 34 procent av rösterna (prop. 2007/08:143, bet. 2007/08:NU13, rskr. 2007/08:253) återkallades i mars 2011 (bet. 2010/11:NU7, rskr. 2010/11:190).

Riksdagen bemyndigade 2008 regeringen att utvidga uppdraget för SBAB till att även omfatta bl.a. bankrörelse och annan finansiell verksamhet (prop. 2008/09:104, bet. 2008/09:FiU39, rskr. 2008/09:217). SBAB ansökte därefter hos Finansinspektionen om tillstånd att bedriva bankrörelse, vilket myndigheten beviljade den 30 november 2010. Vid en extra bolagsstämma i mars 2011 antogs en ny bolagsordning och en ny firma – SBAB Bank AB (publ).

Riksdagen beslutade den 17 december 2009 om en omreglering av fordonsbesiktningssmarknaden som innebär en konkurrensutsättning av marknaden fr.o.m. den 1 juli 2010 (prop. 2009/10:32, bet. 2009/10:TU8, rskr. 2009/10:161). Samma dag bemyndigades även regeringen att ge Aktiebolaget Svensk Bilprovning (Bilprovningen) ett ändrat uppdrag och att förändra statens ägande i bolaget (prop. 2009/10:54, bet. 2009/10:NU10, rskr. 2009/10:162). Den 15 juli 2011 ingick staten ett avtal med övriga aktieägare i Bilprovningen som gör det möjligt för bolaget att förbereda en försäljning av delar av bolagets stationsnät. Bilprovningen kommer att ta fram ett förslag till hur försäljningen ska gå till. Staten och övriga ägare kommer under hösten 2011 att ta ställning till detta förslag innan stationerna bjuds ut till försäljning. En viktig utgångspunkt för regeringen är att den föreslagna försäljningsstrukturen ska bidra till en väl fungerande marknad samtidigt

som behovet av en god täckning avseende fordonsbesiktningar i hela landet beaktas.

Som en del i ett uppdrag till myndigheten Tillväxtanalys (dnr N2010/3458/TE) att analysera det svenska maritima klustret, har en genomgång av motiven för det statliga ägandet av Svenska Skeppshypotekskassan (Kassan) genomförts. Rekommendationen från genomgången är att staten bör vidta åtgärder för att undersöka de marknadsmässiga förutsättningarna för att avveckla det statliga ägandet i Kassan. Vidare rekommenderas regeringen att vidta åtgärder för att möjliggöra en utveckling av Kassans verksamhet, oavsett ägarform. Ett antal alternativ lyfts fram i genomgången såsom samverkan med Aktiebolaget Svensk Exportkredit, en uppdelning mellan myndighetsuppdrag och den mer affärsmässiga verksamheten eller en samverkanslösning mellan stat och rederier. En förändring av Kassan eller dess verksamhet kan emellertid ställa krav på ändringar i befintliga regelsystem och behöver utredas närmare. Resultatet från genomgången har förts in i utredningen Konkurrensförutsättningar för sjöfart under svensk flagg (dir. 2010:2).

Under 2010 gjorde styrelsen för Norrland Center AB en översyn av bolagets verksamhet, som resulterade i ett beslut att avveckla verksamheten och föreslå ägarna att likvidera bolaget. Staten äger en tredjedel av aktierna men har enligt aktieägaravtalet ingen rösträtt för sina aktier i bolaget. Vid årsstämman beslutade röstberättigade ägare att bifalla styrelsens förslag. Beslutet ligger i linje med resultatet av den bolagsgenomgång som Regeringskansliet låtit genomföra.

En bolagsgenomgång av Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) har genomförts under 2010. Detta har bl.a. lett till en fokusering av SEK:s verksamhet, vilket förtydligats i ägaranvisningen till SEK som beslutades vid bolagets årsstämma den 29 april 2011. Förtydligandet innebär att SEK ska, inom ramen för bolagsordningens ändamålsparagraf, som marknadskompletterande aktör erbjuda svenska exporterande företag, eller exporterande företag med svenskt intresse, eller exporterande företags slutkunder, långfristiga finansieringslösningar. Förtydligandet är i linje med de rekommendationer som Riksrevisionen lämnat i granskningsrapporten AB Svensk Exportkredit (RiR 2009:4). Regeringen redovisar sin syn på bolagets verksamhet på annan plats i denna proposition. Se vidare under avsnitt 4.

Vattenfall AB (publ) (Vattenfall) är värde- mässigt det största statligt ägda bolaget och verkar på en internationell marknad. Riksdagen beslutade den 3 juni 2010 att Vattenfalls uppdrag ska förtydligas. Uppdraget ska vara att generera en marknadsmässig avkastning genom att affärsmässigt bedriva energiverksamhet så att bolaget tillhör ett av de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion (prop. 2009/10:179, bet. 2009/10:NU23, rskr. 2009/10:325). Detta uppdrag framgår också av Vattenfalls bolagsordning sedan den 23 augusti 2010.

Vattenfall, som deltagit i strategiarbetet och även förberett sig på det nya uppdraget, beslutade om en ny strategisk inriktning i september 2010.

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2011 att den kunde komma att överväga en ägarbreddning av Vattenfall (prop. 2010/11:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.6.4). Riksdagen tillkännagav den 16 mars 2011 att Vattenfall ska förbli ett helägt statligt bolag (bet. 2010/11:NU7, rskr. 2010/11:190).

Riksdagen har bemyndigat regeringen att genomföra en ny koncernstruktur för Teracom AB (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:NU1, rskr. 2010/11:132). Detta har skett per den 1 juni 2011 genom förvärv av ett s.k. lagerbolag som används som moderbolag, med firmanamnet Teracom Group AB. Till detta bolag har aktierna i Teracom AB och dess koncernbolag överförts genom aktieägartillskott. Teracom Group AB ska enligt sin bolagsordning tillse att det helägda dotterbolaget Teracom AB:s bolagsordning inte ändras utan föregående godkännande av regeringen där så krävs och att Teracom AB ska bedriva all den verksamhet som anges i dess bolagsordning. Ändringar av verksamhetsparagrafen i Teracom AB:s bolagsordning kräver regeringens godkännande.

Regeringen beslutade den 13 maj 2009 att utse en särskild utredare för att göra en fördjupad översyn av statens fastighetsförvaltning (dir. 2009:45). Utredarens uppdrag var främst att ta fram tydligare kriterier för statens fastighetsinnehav samt att föreslå en mer ändamålsenlig organisation av statens fastighetsförvaltning. Utredningens betänkande Staten som fastighetsägare och hyresgäst (SOU 2011:31) bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Se även utgiftsområde 2, avsnitt 8.4.

3.6.3 Nya statligt ägda bolag

Riksdagen har bemyndigat regeringen att i aktiebolagsform bedriva finansieringsverksamhet och annan verksamhet för att främja innovation och företagande i norra Sveriges inland (prop. 2010/11:2, bet. 2010/11:FiU11, rskr. 2010/11:75, skr. 2010/11:74, bet. 2010/11:NU16, rskr. 2010/11:252). Bolaget Inlandsinnovation AB har bildats för ändamålet och verksamheten förväntas påbörjas under hösten 2011. Se även avsnitt 3.6.4.

Riksdagen fattade 2010 beslut om att förändra uppdraget för Sveaskog AB så att företagets verksamhet ska baseras på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning (prop. 2009/10:169, bet. 2009/10:NU22, rskr. 2009/10:384). På bolagsstämma i april 2011 beslutades om en utdelning från Sveaskog av dotterbolaget Ersättningsmark i Sverige AB som äger 100 000 hektar produktiv skogsmark. Bolaget ska förvalta skogsmark som staten kan använda som ersättningsmark vid bildande av naturreservat.

Riksdagen godkände den 16 mars 2011 att delar av Lantmäteriets uppdragsverksamhet Metria överförs till ett av staten helägt aktiebolag (prop. 2010/11:53, bet. 2010/11:CU10, rskr. 2010/11:188). Den 1 maj 2011 tillträdde det nya bolaget Metria AB verksamheten. Bolaget säljer analyser, tjänster och produktioner baserade på geografisk information.

3.6.4 Riskkapital via statliga aktörer

För att främja tillgången på kapital till etablering och tillväxt i nya och innovativa företag ska statens insatser inom riskkapitalområdet utvecklas i syfte att öka nyttan för Sveriges företagare. Ett väl fungerande system för kapitalförsörjning är avgörande för start och tillväxt i företag i hela landet. Insatser för att främja företags kapitalförsörjning är därför en självklar del i regeringens arbete med att förbättra företagsklimatet.

Under såväl perioder med hög ekonomisk tillväxt som vid ekonomisk tillbakagång finns det behov av riktade finansieringsinsatser till företag där marknaden bör kompletteras. Goda förutsättningar för kommersialisering av nya affärsidéer och modeller är avgörande för

samhällets innovationskraft, förnyelse och tillväxt i företag.

Riskkapital i tidiga skeden

Regeringens bedömning: Statens riskkapitalinsatser i tidiga skeden kan effektiviseras. De närmare förutsättningarna för hur inrättandet av en organisation omfattande Almi Företagspartner AB och Innovationsbron AB kan struktureras bör undersökas närmare.

Regeringen har för avsikt att verka för förbättrat resursutnyttjande i statens riskkapitalinsatser i tidiga skeden och därmed öka kundnytta, tydlighet och effektivitet. Ett led i detta är att samla Almi Företagspartner AB:s och Innovationsbron AB:s verksamheter i en gemensam organisation. Synergier mellan verksamheterna ska eftersträvas, bl.a. genom överlappande delar integreras, i syfte att fokusera statens insatser med en ökad kundnytta som mål samt att öka kostnadseffektiviteten. Kundföretagens situation skulle kunna underlättas genom att de bara behöver vända sig till en aktör för flera av de finansiella tjänster som kan bli aktuella under företagets utveckling. En gemensam organisation skulle kunna tillhandahålla fler produkter och en bredare kompetensprofil. En gemensam organisation skulle också kunna innebära en utökad regional närvaro genom Almis omfattande regionala kontorsnät. Potentialen till innovation och tillväxt hos företag i hela landet skulle bättre kunna tas tillvara genom att tillgängligheten till de statliga finansieringsinsatserna ökar. Dessutom bedöms det vid en sammanslagning uppstå synergier som leder till ökad kostnadseffektivitet.

I de tidigaste tillväxtfaserna är den regionala närvaron av särskilt stor betydelse då en viktig framgångsfaktor är att etablera nära samarbete med lokala och regionala nätverk och aktörer för att identifiera nya möjligheter och entreprenörer. Med en gemensam organisation kan styrning och uppföljning förbättras och fokus på insatser i de tidigaste skedena öka, i linje med de riktlinjer för statens insatser för finansiering till befintliga och blivande företagare som slagits fast i proposition 2009/10:148. Regeringen

återkommer, i förekommande fall, i vårpropositionen 2012 beträffande den fortsatta processen.

Riskkapital i tillväxtfaser

Regeringens bedömning: Möjligheten att samordna statens insatser för riskkapital till företag i tillväxtfaser till en aktör bör övervägas. I syfte att effektivisera resursanvändningen och öka flexibiliteten för att kunna anpassa verksamheten i förhållande till konjunktur, förändrade sektorsbehov och strukturutveckling bör en ökad samordning mellan Stiftelsen Industrifonden och Fouriertransform AB övervägas.

Det finns ett varierande men kontinuerligt behov av marknadskompletterande statligt riskkapital till företag i Sverige. Tillgång till riskkapital är en förutsättning för såväl tillväxt i företagen som för konkurrenskraft och utveckling i olika branscher. Utgångspunkten för statliga finansieringsinsatser är att staten ska ha en marknadskompletterande roll.

Målet är att ha en flexibel statlig organisation som löpande kan följa och anpassa insatserna till olika konjunktursituationer och branschspecifika skeenden. En översyn som har genomförts på uppdrag av regeringen visar att de statliga riskkapitalinsatserna för företag i tillväxt skulle kunna förbättras genom att undvika branschmässiga inläsningar och överlapp i verksamheterna.²⁵ Vidare finns det en förbättringspotential genom att tillämpa en mer enhetlig styrning av verksamheterna och genom att utnyttja det samlade kapitalet effektivare. En samordnad verksamhet med flexibilitet att inrikta verksamheten mot faser och segment där behovet av marknadskompletterande kapital är som störst förväntas leda till ett bättre resursutnyttjande över tid. Sammantaget så finns det en möjlighet att öka kostnadseffektiviteten och därmed en möjlighet att öka kundnyttan för landets företag.

Inlandsinnovation AB är ett nyinrättat statligt bolag med uppgift att bedriva finansieringsverksamhet och annan verksamhet för att främja innovation och företagande i norra Sveriges inland (stödområde A). Då bolaget nyligen inrättats och ännu inte genomfört några investeringar så har inte verksamheten kunnat utvärderas. Inriktningen för Inlandsinnovations arbete kommer att utvärderas först efter att den operativa verksamheten har bedrivits under en period.

3.7 Politikens inriktning

Ett livskraftigt och dynamiskt näringsliv är en central förutsättning för ökad sysselsättning och grunden för arbete, hållbar tillväxt och välfärd läggs genom fri företagsamhet.

Genom att stärka entreprenörskapet och bredda näringslivet blir det fler som kan och vill driva företag, inte minst bland kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund. Goda ramvillkor för företag och företagande är därför av central betydelse för Sveriges utveckling. Det är angeläget att fortsätta arbetet med att förenkla vardagen för entreprenörer och företag och att förbättra trygghetssystemen för företagare. Det är också betydelsefullt att det svenska skattesystemet utformas så att Sverige är ett attraktivt land att driva företag, investera och arbeta i.

Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens, tydliga regler och villkor för det offentliga åtagandet i förhållande till den privata sektorn och en effektiv och rättssäker ordning för statsstöd skapas goda förutsättningar för ett livskraftigt, innovativt och dynamiskt näringsliv som kan anpassa sig till nya förutsättningar.

För att Sverige ska behålla och stärka sin position som innovationsland i den globala konkurrensen krävs ständig förnyelse, då innovationsklimatet i andra länder ständigt utvecklas. Långsiktiga och kraftfulla satsningar från privata och offentliga aktörer på innovationsaktiviteter, som forskning och utveckling, är avgörande för framgångsrika företag och bättre livskvalitet för alla invånare. I arbetet med den nationella innovationsstrategin kommer frågan om en ökad samordning av innovationspolitiken med andra politikområden att behandlas.

²⁵ McKinsey & Co (2011) "Översyn av statliga riskkapitalaktörer", N2011/2462/ENT.

Ett innovations- och näringslivsklimat som stärker Sveriges konkurrens- och attraktionskraft förutsätter insatser inom många olika politikområden. Skatter, transporter, it, forskning, utbildning, handels- och investeringsfrämjande, arbetsmarknad, sociala trygghetssystem för företagare, energi, miljö, landsbygdsutveckling, kultur och regional tillväxt är exempel på områden med stor betydelse i ett näringspolitiskt perspektiv.

Fler och växande företag

Det är viktigt att stödja utvecklingen av företagandet i Sverige och prioritera åtgärder för att stimulera fler företag i hela landet att växa. Företagens innovationsförmåga är grundläggande för tillväxt och konkurrenskraft. Ett gynnsamt innovations- och företagsklimat är centralt för att företagen ska kunna hantera utmaningar i omvärlden och för att skapa fler jobb. Grundläggande förutsättningar för de statliga insatserna för att främja företagsutveckling är att de ska möta näringslivets behov, vara marknadskompletterande och att de inte ska snedvrída konkurrensen. Företagsfrämjande insatser och statligt finansierade aktörer ska inte tränga undan privata tjänster och utförare. Med detta som utgångspunkt behövs det såväl generella insatser som riktade åtgärder för att skapa förutsättningar för fler och växande företag.

Det ska vara enkelt och mer lönsamt att starta och driva företag. För att fler ska bli företagare krävs det att fler individer ser företagande som lika självklart och möjligt som en anställning.

Förenklningar i företagens vardag

Förenklningar i vardagen för entreprenörer och företag i Sverige är centralt i regeringens arbete med att skapa förutsättningar för fler och växande företag. Genom att skapa mer ändamålsenliga regelverk och minska företagens kostnader blir det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag. Enklare regler sänker trösklarna för att vara företagare så att fler företag startas och växer i Sverige. Regeringens övergripande mål med förenklingsarbetet kommer även fortsättningsvis vara att åstadkomma en märkbar positiv förändring i företagens vardag.

Det finns fortfarande en stor potential att förenkla för företagen genom samordning och översyn av regler och i tillämpningen av dessa. Ett sådant förenklingsarbete måste ha som utgångspunkt den vardag som företagen lever i och de processer företagen måste följa för att efterleva regler. Det fortsatta förenklingsarbetet kommer därför i stor utsträckning att utgå från hur företagen påverkas av regelverken samt fokusera på företagarnas kontakt med myndigheter. Vidare är det viktigt att arbetet med konsekvensutredningar av lagstiftning utvecklas.

En majoritet av alla företag har regelbundna kontakter med myndighetsföreträdare inom kommuner och länsstyrelser. För att nå målet om en märkbar positiv förändring i företagens vardag arbetar regeringen för att åstadkomma enklare myndighetskontakter för företagen även på kommunal nivå och länsnivå.

Regeringen avser att tillsätta en kommitté som ska vara inriktad på att hantera förenklingsförslag från näringsliv och regelgivare. Samverkan med och deltagande från näringslivet är en viktig beståndsdel i detta arbete. Regeringen avser också att tillsätta en kommitté som ska arbeta med att genomföra förslag för att förenkla företagens uppgiftslämnande till myndigheter.

För att nå framgång i det nationella förenklingsarbetet måste även förenklingsåtgärder vidtas på EU-nivå, därför är det viktigt att verka för en utveckling av förenklingsarbetet inom EU.

Förbättrade trygghetssystem

Regeringen genomför ett omfattande reformarbete för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag. För att förstärka tryggheten har regeringen genomfört ett antal förändringar för företagare i de sociala trygghetssystemen, dvs. arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen samt reglerna för sjuklön. Syftet är att skapa större tydlighet och förutsägbarhet i regelverken, ökad likabehandling av företagare och anställda samt ökad valfrihet i sjukförsäkringen för företagare.

Riksdagen har genom ett tillkännagivande till regeringen begärt att regeringen återkommer till riksdagen med förslag hur egenföretagare ska ges möjlighet att kunna välja en kortare karenstid än sju dagar. Regeringen kommer att presentera en promemoria under hösten 2011 som sedan ska

remitteras. Regeringen avser att senast i budgetpropositionen för 2013 återkomma till riksdagen med förslag som syftar till att tillgodose riksdagens tillkännagivande. Vidare bereder Regeringskansliet frågan om egenföretagares möjligheter att erhålla graviditetspenning på grund av risker i arbetsmiljön. Utvecklingsarbetet på området ska bidra till en ökad likabehandling av företagare och anställda.

Anpassad statlig kapitalförsörjning

Ett väl fungerande system för kapitalförsörjning är avgörande för start av och tillväxt i företag. Insatser för att främja företags kapitalförsörjning är därför en självklar del i regeringens arbete med att förbättra företags- och innovationsklimatet. Under såväl perioder med hög ekonomisk tillväxt som vid ekonomisk tillbakagång bör de statliga finansieringsinsatserna till företag vara marknadskompletterande. En brist som blivit alltmer tydlig på senare år är att finansiering från den privata marknaden i de allra tidigaste skedena har minskat i omfattning. Utredningar som genomförts pekar även på möjligheter att förbättra statens insatser inom riskkapitalområdet, bland annat vad gäller geografisk tillgänglighet, kapitalutnyttjande, flexibilitet avseende investeringsfokus, en förtydligad struktur samt styrning.

Brister på riskkapitalmarknaden och förekomsten av ett finansiellt gap i tidiga skeden är i stort sett gemensamma för OECD-länderna.²⁶ I dag satsas i princip inga privata medel utan statligt engagemang i de tidigaste skedena. Detta är allvarligt både för den enskilda företagaren, men också samhällsekonomiskt då det riskerar att påverka innovation och förnyelse och därmed tillväxten. Tidiga skeden präglas ofta av osäkerhet, värderings- och informationsproblem samt långa ledtider till finansiell bärighet vilket gör att marknaden ofta inte ensam kan eller vågar gå in med kapital. Samtidigt finns det en samhällsnytta i att ta tillvara och stödja utvecklingen av innovationer vilket motiverar statligt finansierade, marknadskompletterande, satsningar på

innovativt företagande i tidiga skeden. Internationella jämförelser visar att det finns gott om statligt och privat riskkapital i Sverige, men i relation till flera andra jämförbara länder är relativt sett mindre kapital allokaterat till de allra tidigaste faserna där behovet av statlig stödfinansiering är som störst.²⁷

För att bättre ta till vara potentialen till innovation och tillväxt hos företag i hela landet avser regeringen att reformera det statliga riskkapitalsystemet. Tidigare utredningar har pekat på förekomsten av överlapp i befintliga aktörers uppdrag och verksamhet, geografiska och branschmässiga inlåsningar samt bristande kostnadseffektivitet och styrning.²⁸ Detta riskerar att leda till låg samhällsekonomisk avkastning, till otydlighet och till låg kundnytta. Mot bakgrund av ovanstående vill regeringen verka för följande förändringar:

- En tydligare aktörsstruktur där riskkapitalinvesteringar i tidiga faser samlas hos en aktör samt riskkapitalinvesteringar i senare faser samlas hos en annan aktör. Detta skulle kunna åstadkommas genom närmare samarbeten mellan Almi Företagspartner AB och Innovationsbron AB för investeringar i tidiga faser respektive mellan Stiftelsen Industrifonden och Fouriertransform AB för investeringar i senare faser. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med detaljerade förslag om strukturförändringar efter att en fördjupad genomgång har genomförts och då utredningen om förvaltningen av företag med statligt ägande (dir. 2011:33) har avslutats. Inriktningen för Inlandsinnovation AB:s arbete kommer att utvärderas först efter att den operativa verksamheten har bedrivits under en period.

²⁷ McKinsey & Co (2011) a.a., European Investment Fund (2007) "Interim Report for Sweden – Financing Gap Assessment". JEREMIE, Sweco Eurofutures, (2008), "Strukturfonder för kompletterande kapitalförsörjning i Sverige. En sammanfattning av åtta behovsstudier inför ett JEREMIE-initiativ", SOU 2008:121, "Innovationer och företagande – Sveriges framtid".

²⁸ McKinsey & Co a.a., SOU 2008:121 samt vissa analyser avseende Almi Företagspartner AB och Innovationsbron AB (2009).

²⁶ OECD (1996) "Venture capital and innovation", OECD/GD (96) 168.
 OECD (2006) "The SME Financing Gap. Theory and Evidence", Vol.1, OECD Publishing.

- Ett tydliggörande av uppdrag och investeringsinriktning för att skapa ett heltäckande riskkapitalsystem utan onödiga överlappningar.
- En säkerställd kundnytta och förbättrad styrning genom ökad användning av enhetliga och uppföljningsbara mål, t.ex. vad gäller samhällsnytta, finansiell avkastning och kapitalutnyttjande, som därmed skapar förutsättningar för systematisk utvärdering av de statliga aktörernas verksamhet och systemets effektivitet.
- En effektivisering av kapitalanvändningen samt högre kostnadseffektivitet för att få ut mer av systemet utan att tillföra kapital för att därmed säkerställa en ökad verksamhetsvolym i tidiga faser.
- För att öka det privata engagemanget och vitalisera marknaden inom tidigt riskkapital avser regeringen även att undersöka förutsättningarna för att ta initiativ till en s.k. fond-i-fondlösning, inom ramen för några pilotprojekt.

Syftet med reformerna är att stärka förutsättningarna för kommersialisering av kunskapsintensiva idéer samt finansiering av nya och mindre företag med förbättrad geografisk tillgänglighet i insatserna, samt att öka kapacitet och flexibilitet att tillgodose ett varierande behov av marknadskompletterande riskkapital för expansion av företag i olika sektorer och i olika skeden inom ramen för ett finansiellt uthålligt system.

Utvecklad information och rådgivning

Det är viktigt med en fortsatt utveckling av myndighetsgemensamma servicefunktioner för att göra det enklare att starta, driva, utveckla och avveckla företag. Information om t.ex. nödvändiga tillstånd och andra krav ska finnas lättillgänglig och samlad tillsammans med annan relevant information som är viktig vid start och utveckling av företag. Gemensamma e-tjänster förenklar myndighetskontakterna för blivande och befintliga företagare, samtidigt som dessa på sikt bör leda till effektivitetsvinster hos myndigheterna.

Den rådgivning som staten tillhandahåller ska vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv, ta hänsyn till regionala förutsättningar samt utgå

från företagens efterfrågan. Att staten finansierar viss rådgivning betyder dock inte att den måste utföras i offentlig regi. Genom ökad mångfald av aktörer inom företagsrådgivning, ökar valfriheten liksom möjligheterna att få en mer behovsanpassad rådgivning. Regeringen anser det därför angeläget att fortsätta att stimulera en ökad mångfald inom företagsrådgivning genom utveckling av kundvalssystem.

Tjänsten Nystartskontor har framgångsrikt utvecklats och implementerats i nio kommuner, Satsningen fortsätter i flertalet av dessa. Tillväxtverket fortsätter att tillhandahålla tjänster relaterade till Nystartskontoren inom ramen för bl.a. webbportalen *verksam.se* och genom interaktiva verktyg/utbildningar.

Riktade åtgärder för ökad tillväxt

Det är viktigt att fler ser företagande som ett självklart val och att fler kan och vill låta sina företag växa. Utöver generella insatser kan det också vara motiverat att under en begränsad tidsperiod stödja särskilda grupper av potentiella och befintliga företagare. En utgångspunkt för de riktade åtgärderna är att erfarenhet och kunskap från dessa ska integreras och tas till vara i det fortsatta utvecklingsarbetet av företagsfrämjandesystemet. Med ovanstående som utgångspunkt avser regeringen att fortsätta arbetet med att anpassa de statliga insatserna till de behov som finns hos bl.a. personer med utländsk bakgrund.

Kreativitet och innovationskraft är bland de mest värdefulla tillgångar som Sverige har. Sedan tidigare genomför regeringen riktade åtgärder bl.a. för att stimulera kulturella och kreativa näringar, unga innovatörer, kvinnors företagande samt entreprenörskap och förnyelse inom välfärdssektorn och i turistnäringen. Detta viktiga arbete fortsätter.

Åtgärderna för kulturella och kreativa näringar fortsätter med ett ökat fokus på internationalisering. Den potential som finns för svenska företag, idéer och lösningar måste i ökad utsträckning ses i ett globalt sammanhang.

Ungas kreativitet är viktig att främja för att skapa nya och innovativa lösningar och företag. Här spelar utbildningssystemet en avgörande roll för att stimulera ett entreprenöriellt tankesätt. Regeringen avser att fortsätta stödja riktade åtgärder för studenter vid landets gymnasieskolor och universitet/högskolor för

att stimulera ungas entreprenörskap och innovationskraft.

Regeringen fortsätter arbetet med att stimulera till ökat företagande bland kvinnor. Insatser genomförs inom ramen för de särskilda medel som riksdagen har anvisat för ändamålet, men också genom att skapa nya möjligheter för företagande inom områden som tidigare har varit svåra för enskilda entreprenörer att verka inom. Ett exempel på detta är regeringens insatser för att utveckla entreprenörskap och företagande inom vård och omsorg, i syfte att öka mångfalden, förbättra kvaliteten och öka valfriheten. Detta har bidragit till utvecklingen av nya företag och fler sysselsatta inom en bransch där många kvinnor är verksamma.

Regeringen avser att även fortsättningsvis arbeta med insatser på området för att stimulera en mångfald av utförare som företag och ideella organisationer för förnyelse av välfärdssektorn som gynnar både patienter, brukare och entreprenörer. En central aktör i detta arbete är regeringens välfärdsutvecklingsråd. De förslag som lämnas från rådet är viktiga inspel för att förbättra förutsättningarna för valfrihet, mångfald och tillgänglighet genom ökat entreprenörskap och innovativt företagande inom hälso- och sjukvård.

Regeringen föreslår i denna proposition att riksdagen ska tillföra medel för en treårig insats med inriktning på att öka kunskapen om ägarskiftet (se avsnitt 3.8.5). En stor andel av de svenska små och medelstora företagen beräknas skifta ägare det kommande decenniet. Ytterligare kunskapsunderlag behövs, bl.a. genom förbättrad och förenklad statistik.

Turistnäringen är i kraftig tillväxt och har utvecklats till en av basnäringarna. Antalet utländska gästnätter har ökat sju år i rad. En bidragande orsak är de förstärkta marknadsföringsinsatserna från VisitSweden AB. För att tillvarata den goda utvecklingen av Sverige som ett konkurrenskraftigt och hållbart turistland anser regeringen att fortsatta insatser på området är av stor vikt.

Turistnäringen är en sysselsättningsintensiv näring med hög andel kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund. Den har goda förutsättningar att utvecklas ytterligare, inte minst i glesbygdsområden. Tillväxteffekterna av en stärkt turistnäring bedöms vara betydande. För att säkerställa att de positiva effekterna av den ökade utländska turismen når ut i hela landet

föreslår därför regeringen i denna proposition att särskilda insatser ska genomföras för att stärka och utveckla nya eller befintliga destinationer (se avsnitt 3.8.5). Insatserna ska även stötta de små och medelstora turistföretagens innovativa förmåga och förutsättningar att växa för att bidra till en hållbar turistutveckling i hela Sverige.

Ett dynamiskt och innovativt näringsliv

Forskning och innovation

Forskning och innovation är centrala för att stärka och utveckla konkurrenskraften i näringslivet. I internationella jämförelser av länders innovationsklimat ligger Sverige sedan många år bland de främsta. Förutsättningarna för innovationsverksamhet förändras dock över tid; bland annat driver många andra länder en snabb utveckling av sin innovationspolitik. Det är därför nödvändigt att förutsättningarna för innovation ständigt utvecklas och förbättras även i Sverige.

Det svenska näringslivet – såväl stora som små företag – är i hög grad inflätat i globala värdekedjor och kunskapsnätverk. För att bibehålla en stark position i de globala värdekedjorna är det angeläget att företag i Sverige fortsätter att utveckla kunskap och kompetens för världsledande erbjudanden utifrån unika kombinationer av teknik och tjänsteinnehåll.

De stora företagen i Sverige utgör fortsatt en viktig källa till innovation, tillväxt och sysselsättning. I en global kunskaps ekonomi är det avgörande att Sverige fortsatt är attraktivt för investeringar inom internationella koncerner. Var sådana investeringar ska ske bestäms alltmer utifrån var i världen de bästa förutsättningarna finns. Därför är det viktigt att arbetskraften, omkringliggande forskningsmiljöer och företag, inte minst små och medelstora, är attraktiva som samarbetspartners för de globala koncernerna i Sverige, liksom att förutsättningarna i form av regelverk, offentliga system, kultur och attityder etc. är gynnsamma.

Även om de stora företagen fortsatt är centrala för Sveriges ekonomi kommer betydande del av sysselsättningen att skapas i små och medelstora företag. Det är därför viktigt att Sveriges små och medelstora företag värnar och stärker sin innovationsförmåga.

Behovet av insatser för att stärka incitament och svensk attraktionskraft för investeringar i kunskapsintensiv verksamhet kommer att ses över. Ett led i detta är det delbetänkande om skatteincitament för forskning och utveckling som Företagsskattekommittén ska lämna senast den 1 oktober 2012, liksom det förslag till en förenklad expertskatt som regeringen lämnar i denna proposition.

Behovet av att utveckla innovationsförmågan i det svenska näringslivet är också en av utgångspunkterna för den kommande nationella innovationsstrategin som regeringen inledde arbetet med under 2011. Strategiarbetet ska bl.a. beakta de analyser och slutsatser som presenterades 2010 av OECD respektive EU.

Både OECD och EU lyfter fram behovet av en bredare syn på innovation. De framhåller också betydelsen av vetenskaplig kunskap för innovation, samtidigt som de pekar på att andra källor till kunskap hos användare, entreprenörer och medarbetare behöver betonas mer än tidigare. Ändamålsenliga regelverk som främjar innovation framhålls som en grundläggande förutsättning. It och internets betydelse för innovation lyfts också fram av både OECD och EU, liksom vikten av att öka innovationsförmågan i små och medelstora företag och hos offentliga aktörer, exempelvis genom offentlig innovationsupphandling.

Enligt Innovationsupphandlingsutredningens betänkande (SOU 2010:56) kan innovationsvänlig upphandling och innovationsupphandling stärka den offentliga verksamhetens förnyelse, kvalitet och effektivitet. Regeringen anser att offentlig upphandling kan vara en drivkraft för innovation och därmed bland annat bidra till förbättringar av offentliga tjänster. Satsningar på information om möjligheterna att upphandla innovationer behövs. I denna proposition föreslås därför att Verket för innovationssystem (Vinnova) tillförs 24 miljoner kronor under 2011 och därefter 9 miljoner kronor årligen för att stötta uppbyggnaden och utbytet av kompetens, metod och erfarenhet för innovationsupphandling, som komplement till det ordinarie upphandlingsstödet (se avsnitt 3.8.1).

Regeringen antog 2010 En strategi för ökad tjänsteinnovation. Detta var ett steg mot en politik för innovation som omfattar alla aspekter av innovation och i alla delar av samhället.

Genomförandet av tjänsteinnovationsstrategin fokuseras så här långt i hög utsträckning på att utveckla innovations- och näringspolitiska myndigheters verksamhet så att man i denna kan beakta ett bredare spektrum av innovation och innovationsprocesser.

Det är viktigt att öka förståelsen av förutsättningar och drivkrafter för innovation. Som identifierats i strategin för ökad tjänsteinnovation har statistiken och de indikatorer som ligger till grund för mycket av innovationspolitiken dock ett antal luckor. Av den anledningen anser regeringen att Statistiska Centralbyrån (SCB) bör få i uppdrag att i samverkan med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) och Vinnova utveckla indikatorerna för innovation.

År 2012 är det sista året med anslagsökningar till satsningarna som beskrevs i propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4, rskr: 2008/09:160). Det är angeläget att för dessa medel fortsätta att bygga starka forsknings- och innovationsmiljöer inom de strategiska forskningsmiljöer som etablerades i och med propositionen. Detta innebär bland annat att fortsätta stärka flödet av kunskap mellan akademi, näringsliv och samhället i övrigt genom en nära samverkan inom de strategiska forskningsområdena. Samverkan och kunskapsflöde kan underlättas genom forskningsinstitutens medverkan inom relevanta områden. Universitet och högskolor kan ha en roll med sin närhet till företagskluster och sin förmåga att bidra till smart specialisering. Att formerna för att hantera öppna innovationsprocesser och gemensamma immateriella tillgångar utvecklas kan ytterligare förbättra förutsättningarna för samverkan.

Insatserna för att öka nyttiggörandet av resultaten från offentligt finansierad forskning inom akademi och vid forskningsinstitut fortsätter, bland annat genom den verksamhet som bedrivs av Innovationsbron AB.

De nationella satsningarna på forskning och innovation ska även stärka Sveriges position i det internationella forskningssamarbetet, i synnerhet i EU:s samarbete inom forskning och innovation. Arbetet med att förstärka samspelet mellan EU:s olika instrument (ramprogrammen för forskning, utveckling och demonstration samt konkurrenskraft och innovation och

strukturfondsprogrammen) och de nationella och regionala insatserna för forskning och innovation fortsätter därför under 2012 i en bred dialog med olika samhällsföreträdare, bland annat på regional nivå. Detta sker bland annat som en central del i arbetet med den nationella innovationsstrategin.

Behovet av att söka synergier mellan nationella, regionala och europeiska satsningar gäller även svensk medverkan och konkurrenskraft i the European Institute of Innovation and Technology (EIT). EIT får en alltmer strategisk roll i det europeiska samarbetet genom att utveckla nya former för att integrera utbildning, forskning och innovation, den så kallade kunskapstriangeln.

EU-kommissionen förbereder under 2011 sitt förslag till ett gemensamt strategiskt ramverk för forskning och innovation på europeisk nivå. I förberedelserna lyfter EU-kommissionen fram komplementaritet, synergier och interaktion mellan insatserna för forskning och innovation som avgörande för önskade effekter på tillväxt och innovationsförmåga.

Under det svenska ordförandeskapet i EU formulerades en strategi på EU-nivå för Östersjöområdet. Sverige är koordinator för området Forskning och innovation i denna strategi. De samarbeten som regeringen, tillsammans med Vinnova, etablerat inom ramen för strategin med företrädare för regional nivå i Sverige, liksom med företrädare för såväl ministerier och myndigheter i Östersjöregionen som EU-kommissionen kan bidra till ökade synergier i insatser inom program på alla nivåer i nästkommande programperiod.

Arbetet för att stärka internationella samarbeten inom de avtal om forskning och innovation som slutits med olika länder fortsätter under 2012.

Miljödriven näringslivsutveckling

Regeringen är övertygad om att miljö- och klimatutmaningen kan vändas till en betydande möjlighet för Sverige. Sverige har redan kommit en bit på väg. Tack vare ambitiösa målsättningar, ekonomiska styrmedel och andra kompletterande åtgärder har Sverige lyckats förena miljö och företagsamhet och sambandet mellan tillväxt och negativ miljöpåverkan har brutits. Sedan 1990 har utsläppen av växthusgaser minskat med 17 procent samtidigt

som den ekonomiska tillväxten ökat med uppemot 50 procent.

Miljödriven näringslivsutveckling innehåller ett brett spektrum av möjligheter där företag kan vända såväl sitt eget miljöarbete, en produkts miljöpåverkan under produktionen eller den slutliga produkten, till en affärsmöjlighet.

Innovativa svenska miljöteknikföretag erbjuder varor och tjänster som det finns stor efterfrågan på runt om i världen. Ny, grön teknik kommer att vara viktig och efterfrågas när länders energi- och transportsystem ska ställas om. Även den globala efterfrågan på teknik och systemlösningar för hållbar stadsutveckling, ett område där Sverige har hög kompetens, bedöms öka. Innovationsförmågan i Sverige behöver dock stärkas och kunskaper behöver i ännu större utsträckning tillvaratas och kommersialiseras. Den 1 september 2011 presenterade regeringen en bred nationell miljöteknikstrategi i syfte att ta ett samlat grepp för att stödja utveckling och skapa goda förutsättningar för export av svensk miljöteknik. Strategin bygger vidare på de satsningar på miljöteknik och främjande av svensk miljöteknikexport som regeringen genomfört de senaste åren. Men det är också dags att ta nya steg för att ge Sverige en ledande position inom miljöteknikområdet.

Tillgången till naturresurser är en annan strategisk fråga både nationellt och på EU-nivå. Här har Sverige en unik position med rik tillgång till viktiga naturresurser som malm, mineral, skog och vatten. Den ökande globala efterfrågan på mineralråvaror bedöms vara en långsiktigt trend och kommer att innebära utmaningar på ett område där regeringen redan arbetar för att främja en ansvarsfull och långsiktigt hållbar utvinning och produktion. Sveriges geologiska undersökning har i en rapport till regeringen lämnat förslag till hur arbetet med en svensk mineralstrategi bör läggas upp. Regeringen har för avsikt att ta fram en mineralstrategi med tydliga och uppföljbara mål. Strategin bör vara väl sammanhållen och starkt förankrad hos intressenterna. Som ett led i detta arbete avsätter regeringen 30 miljoner kronor årligen under en fyraårsperiod för en satsning på kvalificerad mineralinformation m.m. (se avsnitt 3.8.8).

Barentssamarbetet är ett annat exempel där regeringen genomför insatser. Barentsregionen är ett unikt område på den europeiska kontinenten vad gäller dess rikliga tillgång på

råvaror; såsom metall, mineral och skog. Förutom god tillgång till råvaror har regionen också ett dynamiskt näringsliv och inte minst ett nätverk av universitet och forskningsinstitutioner som ligger i framkant inom utvinning och förädlingsteknologi. Mot denna bakgrund har det innevarande svenska ordförandeskapet i Barentsrådet initierat en diskussion kring råvarufrågan. Denna fråga har också det inkommande norska ordförandeskapet lovat att föra vidare.

Utvecklingen av politiken för en miljödriven näringslivsutveckling ska ske i samverkan med det svenska näringslivet. Dialoger mellan regeringen eller Regeringskansliet och representanter för näringslivet äger rum kontinuerligt.

För att lyckas möta miljö- och klimatutmaningarna som vi står inför krävs också omfattande internationell samverkan. I det internationella arbetet inom t.ex. FN och OECD har frågor kring grön ekonomi och hållbar tillväxt fått stor uppmärksamhet under senare tid. Regeringen anser att det är viktigt att stödja detta arbete, som siktar mot en global omställning.

Ramvillkor för företag och konkurrens

Goda ramvillkor för företag och företagande är av central betydelse för utvecklingen i landet. Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens skapas förutsättningar för ett livskraftigt, innovativt och dynamiskt näringsliv som kan anpassa sig till nya förutsättningar.

Ramvillkor för företag

Regeringen har genomfört en rad förbättringsåtgärder genom nya eller ändrade regler som utgör ramvillkor för företag, i syfte att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag samt att anställa. Av avsnitt 3.5.3 framgår att detta har gett resultat i internationella konkurrenskraftsmätningar, där Sverige flyttat fram sina positioner. Företag i Sverige har i dag goda ramvillkor att verka inom. Även om förutsättningarna har förbättrats på många sätt, anser regeringen att det är prioriterat att fortsätta arbetet med att ytterligare förbättra ramvillkoren, inte minst de små företagen. För

att upprätthålla en konkurrenskraftig företagsmiljö för svenska företag, utländska etableringar och investeringar är det viktigt att kontinuerligt genomföra förbättringar i de regler och system som omger företag och företagande. Arbetet med att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag fortsätter med oförminskad kraft. Nedan följer ett urval av åtgärder för att skapa bättre ramvillkor för företag som regeringen lämnar i denna proposition.

Förenklad expertskatt – regeringen föreslår att reglerna om expertskatt förenklas. För att öka förutsebarheten i och tillämpningen av reglerna föreslår regeringen att det införs ett tillägg till nuvarande regler som är baserat på objektiva förhållanden. Tillägget innebär att en arbetstagare alltid ska anses uppfylla villkoren om en viss kompetens, m.m., om lön och annan ersättning för arbetet i Sverige per månad överstiger två gånger prisbasbeloppet (85 600 kronor för 2011).

Sänkt moms för restaurang och catering – regeringen föreslår att mervärdesskattesatsen för restaurang- och cateringtjänster (exkl. alkohol) sänks från 25 till 12 procent. Förslaget innebär att samma skattesats, 12 procent, kommer att vara tillämplig på restaurang- och cateringtjänster som på livsmedel och rumsuthyrning i hotellrörelse. Förslaget förväntas leda till positiva effekter på sysselsättningen, den samhällsekonomiska effektiviteten och för företagen i form av minskade administrativa kostnader.

Förändringar i 3:12-reglerna – regeringen lämnar fem olika förslag på ändringar i de s.k. 3:12-reglerna, bl.a. att nivån på schablonbeloppet i den s.k. förenklingsregeln höjs.

Höjd räntefördelningsränta – för att upprätthålla balansen i beskattningen av olika företagsformer föreslår regeringen en höjning av räntesatsen vid positiv räntefördelning för de enskilda näringsidkarna.

Utvidgad avdragsrätt för utgifter för forskning och utveckling – regeringen föreslår att utgifter för forskning och utveckling som har eller kan antas få betydelse för den huvudsakliga näringsverksamheten eller verksamheten i övrigt ska dras av.

Utredning om förändrad hantering av mervärdesskatt vid import av varor – regeringen avser att tillsätta en utredning i syfte att analysera förutsättningarna att förändra

hanteringen av mervärdesskatt vid import av varor, i syfte att uppnå bl.a. förenklingar för företagen.

Konkurrens

Målet för regeringens konkurrenspolitik är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens som leder till tillväxt. Insatser inom konkurrensområdet för att öppna upp nya marknader för konkurrens, skapa konkurrensneutralitet mellan privata och offentliga aktörer och stärka konkurrenslagstiftningen och tillsynen är av stor vikt.

Genom sådana insatser skapas förutsättningar för ökat företagande och ett innovativt näringsliv som i förlängningen skapar ökad produktivitet, nya arbeten och tillväxt. Konkurrens leder till effektivitet som stärker ekonomins förmåga att anpassa sig till nya förutsättningar. Konsumenterna erhåller fördelar i form av ökad valfrihet, ökat utbud och varor och tjänster med högre kvalitet och lägre pris.

Moderna regler och effektiv tillsyn

Det konkurrensrättsliga regelverket och Konkurrensverkets tillsyn vilar på stabil grund. I takt med att marknader utvecklas och företagens ageranden förändras måste det dock vid varje tidpunkt säkerställas att regelverket är väl anpassat till rådande förhållanden.

En effektiv tillsyn är en förutsättning för konkurrensreglernas genomslag. I tillsynen är det viktigt att Konkurrensverket har de instrument och befogenheter som krävs för att bedriva en effektiv tillsyn. Allvarliga konkurrensöverträdelser begränsar möjligheterna för nya företag att etablera sig och överleva och har negativa effekter för konsumenterna och även för samhällsekonomin.

I syfte att effektivisera konkurrenstillsynen avser regeringen att behandla frågor och förslag rörande Konkurrensverkets möjligheter att säkra elektronisk bevisning, det svenska eftergiftsprogrammet och prövningar av företagskoncentrationer.

Effektiva upphandlingar är viktigt för en väl fungerande konkurrens. Konkurrensverket bedriver tillsyn över efterlevanden av upphandlingsreglerna. Otillåtna direktupphandlingar är en av de allvarligaste lagöverträdelserna inom

upphandlingsområdet. Det kan nämnas att Konkurrensverket har inlett ett systematiskt arbete för att identifiera misstänkta lagöverträdelser. En rad ärenden med krav på upphandlingsskadeavgift för upphandlande myndigheter och enheter bereds för närvarande. Se även utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, avsnitt 4.

Öppna och väl fungerande marknader

På öppna och väl fungerande marknader ska företag kunna konkurrera på likvärdiga villkor. Regeringen har genomfört en rad konkurrensfrämjande reformer som innebär att flera delar av ekonomin har liberaliserats och öppnats upp för nya företag. Många av de konkurrensfrämjande förslag till åtgärder som Konkurrensverket lämnade på uppdrag av regeringen våren 2009 har genomförts. Regeringen avser att fortsätta detta arbete.

Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens skapas förutsättningar för ett livskraftigt och dynamiskt näringsliv vilket är en central förutsättning för ökad sysselsättning. Konkurrens stimulerar innovation och effektivitet som stärker ekonomins förmåga till anpassning till nya förutsättningar. Hur en väl fungerande konkurrens ska uppnås inom avfallsområdet är och har varit föremål för diskussioner. Regeringen har den 30 juni 2011 beslutat att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn av avfallsområdet där det bland annat ingår att utreda och föreslå hur ansvaret för insamling och omhändertagande av näringslivets hushållsavfall bör organiseras (dir. 2011:66). Utredaren ska beakta tidigare utarbetade förslag, konkurrensaspekter samt att utformningen medger en effektiv samordning med övrigt avfall som uppkommer i verksamheterna. Uppdraget ska redovisas senast 1 juni 2012.

För att målen ska uppnås med de reformer som lett till marknadsöppnanden är det viktigt att följa dessa marknader och vid behov göra justeringar eller förbättringar av de genomförda reformerna. Uppföljning av och insamling av statistik om de nya marknaderna utgör viktiga underlag för beslut om justeringar och förbättringar. Regeringen ger därför Konkurrensverket i uppdrag att utvärdera konkurrensförhållandena i kommunernas valfrihetssystem med stöd av LOV. Konkurrensverket ska bl.a. analysera

utvecklingen av utförare inom socialtjänsten ur ett mångfaldsperspektiv, liksom etableringsmöjligheter för nya utförare.

Välfrämssektorn utgör en stor andel av den svenska ekonomin och är ett viktigt område där konkurrens och entreprenörskap bör främjas ytterligare. Det sker bland annat genom ett utvecklat vårdval, konkurrensneutrala ersättningssystem och villkor, stärkt valfrihet inom äldreomsorgen i form av t.ex. stimulansmedel till kommuner som vill införa valfrihetssystem och fortsatt satsning på fritt val av hjälpmedel. För att skapa förutsättningar för mångfald och entreprenörskap på en omreglerad apoteksmarknad avser regeringen att i uppdrag till Tillväxtverket stödja små enskilda aktörer som vill etablera sig på apoteksmarknaden, fånga upp och rapportera vilka svårigheter dessa aktörer ser samt ge förslag på vilka insatser som kan behöva göras för att komma tillrätta med dessa.

Plan- och bygglagen (2010:900) kan bidra till att uppnå en effektiv konkurrens på bygg- och bostadsmarknaden och det finns anledning att närmare utreda hur tillämpningen av regelverket fungerar och vilka effekter som uppnås utifrån ett konkurrensperspektiv. Regeringen avser att besluta om ett uppdrag till Boverket som i samverkan med Konkurrensverket ska analysera konsekvenser och uppnådda effekter av reglerna som innebär att en god ekonomisk tillväxt och effektiv konkurrens ska främjas vid kommunernas planläggning. Dessa regler har gällt sedan 1 januari 2008. I uppdraget bör ingå att studera vilka effekter lagändringen har haft på utformningen av kommunala översiktsplaner och detaljplaner samt på beslut om bygglov och förhandsbesked.

Kundnöjdhetsindex är en viktig förutsättning för konkurrensen på väl fungerande marknader. För att en marknad ska fungera väl krävs kunder som är tillräckligt informerade om produkters och tjänsternas egenskaper och priser. Marknader som omreglerats kräver särskild uppmärksamhet i detta avseende. Regeringens ambition är att verka för ökad kundnöjdhetsindex. Regeringen har t.ex. tillsatt en utredning, *Framtidens stöd till konsumenter* som bl.a. ska se över det stöd som ges till konsumenter när det gäller val av produkter på konsumentmarknaden (dir. 2011:38).

Konkurrensneutralitet mellan privat och offentlig sektor

På väl fungerande marknader ska företag kunna bedriva verksamhet på likvärdiga villkor. Konkurrensneutralitet måste råda mellan privata och offentliga aktörer på en marknad.

Statliga myndigheter bör som regel inte bedriva säljverksamhet på marknaden om det inte finns skäl för detta. Regeringen avser att fortsätta översynen av de statliga myndigheternas verksamheter i syfte att tydliggöra vilken säljverksamhet som bör bedrivas på marknaden.

Staten bör i princip inte äga bolag som verkar på kommersiella marknader med fungerande konkurrens såvida inte bolaget har ett särskilt samhällsuppdrag som är svårt att klara av på annat sätt.

Korssubventionering mellan anslagsfinansierad och konkurrensutsatt verksamhet kan omöjliggöra för privata, särskilt små, företag att vara verksamma på en marknad. I en konkurrenssituation mellan kommunal och privat sektor är det en grundläggande förutsättning att den kommunala redovisningen ger en rättvisande bild. För att säkerställa att konkurrensen sker på likvärdiga villkor är det därför angeläget att kostnader och intäkter för näringsverksamheten särredovisas från andra myndighetsuppgifter. Ifrågasatt snedvridande konkurrens från offentlig verksamhet, t.ex. i form av underprissättning, har varit ett av de vanligaste klagomålen till Konkurrensverket. Det är därför angeläget med en översyn av frågan om särredovisning av konkurrensutsatt kommunal verksamhet.

Statsstöd

Reglerna om statligt stöd är en central del av EU-rättens konkurrensregler och därmed av stor betydelse för den inre marknadens funktionssätt och hur medlemsstaterna kan konkurrera med varandra.

Utan regler om statligt stöd på EU-nivå, och den granskning detta regelverk föranleder, finns stor risk att medlemsstaterna genom offentligt stöd skulle försöka säkra en egen nationens konkurrenskraft. Ett sådant beteende skulle vara skadligt för den europeiska konkurrenskraften på lång sikt och särskilt skadligt för små exportberoende medlemsstater som Sverige.

Regeringen anser därför att det är viktigt med ändamålsenliga statsstödsregler, som framför allt tar sikte på marknadsmisslyckanden, samt att regelverket tillämpas enhetligt inom hela EU.

Europeiska kommissionen ser för närvarande över flera av de nu gällande statsstödsreglerna. Regeringen kommer att medverka aktivt för att säkerställa ett effektivt statsstödsregelverk. Kommissionens översyn av statsstödsreglerna för ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse är ett exempel på ett regelverk som kan få stor betydelse för svenska intressen. Inom ramen för kommissionens översyn vill regeringen säkerställa ett enklare regelverk som motverkar protektionistiska åtgärder och samtidigt säkerställer viktiga allmänintressen. Den av regeringen tillsatta utredning om vissa frågor om statligt stöd m.m. ska den 31 oktober 2011 lämna förslag och vägledning om hur tillämpningen av statsstödsregelverket kan effektiviseras i Sverige (dir. 2010:9).

Ansvarsfullt ägande med värdeskapande i fokus

Staten är en av Sveriges största bolagsägare. Bolagen representerar stora värden och är sammantaget en av Sveriges största arbetsgivare. De ägs av alla svenska medborgare gemensamt. Staten har därför ett stort ansvar att vara en aktiv och professionell ägare. För de bolag där det finns ett försäljningsbemyndigande inbegriper den aktiva förvaltningen även att förbereda och strukturera dem inför försäljning.

Regeringens övergripande mål för förvaltningen är att den långsiktiga finansiella värdeutvecklingen med hänsyn till rimlig risk blir den bästa möjliga för ägaren och, i förekommande fall, att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs.

Statligt ägda företag ska vara föredömen

Alla företag oavsett ägare bör arbeta med frågor som rör hållbar utveckling och socialt ansvar. Detta gäller i synnerhet de statligt ägda bolagen, som ska vara föredömen i dessa frågor.

Andelen kvinnor som är styrelseordförande har ökat från 22 procent 2006 till 37 procent 2011. Detta ska ställas mot det faktum att det i de svenska börsbolagen endast finns 3 procent kvinnliga styrelseordföranden. År 2011 är 25 procent av de verkställande direktörerna i de

statliga bolagen kvinnor jämfört med 2010 då andelen var 11 procent. Andelen kvinnor i ledningsgrupperna har också ökat till 39 procent jämfört med 35 procent 2010.

Arbetet med att säkerställa att det finns kompetenta och välfungerande styrelser är ett av regeringens viktigaste verktyg för att uppnå målen för de statligt ägda bolagen. Denna fråga kommer även fortsättningsvis att prioriteras.

Vidareutvecklad bolagsförvaltning

Enligt regeringen bör det prövas om Regeringskansliets förvaltning av de statligt ägda bolagen kan bedrivas mer effektivt i en annan form. En särskild utredare tillkallades därför den 8 april 2011 (dir. 2011:33). Utredaren ska pröva hur de verksamheter inom Regeringskansliet som i dag svarar för förvaltningen av bolag med statligt ägande bör bedrivas och organiseras. Målet är att skapa en effektiv, professionell och transparent förvaltning till nytta för ägarna, det svenska folket. Regeringens och riksdagens möjligheter till insyn i och övergripande styrning av de förvaltade bolagen ska inte begränsas. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 13 januari 2012.

Minskat bolagsäggande

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 angett att följande principer och frågeställningar ska vara avgörande för om ett bolag ska vara i statlig ägo. Det finns inte skäl att sälja bolag som utvecklas bättre med staten som ägare eller där marknadsförhållandena är sådana att en försäljning skulle försämra konkurrensen eller motverka en god sysselsättningsutveckling. Ett fortsatt statligt ägande kan också vara motiverat om det föreligger särskilda nationella intressen eller samhällsuppdrag som svårigen kan hanteras utan ett statligt inflytande (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:NU1, rskr. 2007/08:98).

Under 2006–2010 genomfördes försäljningar av aktier i statligt ägda bolag som totalt inbringade 98,9 miljarder kronor i försäljningsintäkter till staten. Försäljning har skett av aktier i TeliaSonera Aktiebolag (17,9 miljarder kronor), OMX AB (2,1 miljarder kronor), Civitas Holding AB som ägde Vasakronan AB (24,6 miljarder kronor) och V&S Vin & Sprit AB (54,2 miljarder kronor).

Under 2011 har försäljning av aktier i Nordea Bank AB inbringat cirka 19 miljarder kronor och en försäljning av aktieinnehavet i Arbetslivs-

resurs AR AB (publ) har inbringat 145 miljoner kronor.

Regeringen avser att även fortsättningsvis pröva det statliga åtagandet och ta ansvar för de offentliga finanserna. I flera länder i Europa sker nu privatiseringar till följd av dessa länders höga skuldsättning. I Sverige vill regeringen genomföra ordnade försäljningar när marknadsförutsättningarna är goda och på så sätt stärka statsfinanserna. Av dessa skäl ligger regeringens politik att minska det statliga ägandet fast.

Utvecklat ägande

Regeringen har sedan 2006 genomfört ett omfattande analysarbete med att gå igenom de statligt ägda bolagen för att pröva skälen för ett fortsatt statligt ägande. Resultaten av genomgångarna kan leda till omstruktureringar, förändringar eller förtydliganden av bolagens uppdrag. Så länge staten äger bolagen är det viktigt att de ges möjlighet att utvecklas och växa för att fortsätta att skapa värde för ägaren. Ett led i detta är också att kontinuerligt optimera kapitalstrukturerna för de enskilda bolagen.

Regeringen ser vidare löpande över den statliga affärsverksamhet som bedrivs i myndighetsform. Ett antal nya bolag har bildats av verksamheter som tidigare bedrivits i myndighetsform. Bolagiseringarna har främst skett för att öka förutsättningarna för konkurrensneutralitet, öka produktiviteten på marknaden och för att skapa effektivitetsvinster för samhället. Regeringen avser att med dessa utgångspunkter även fortsättningsvis pröva i vilken form statlig verksamhet ska bedrivas.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tabell 3.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	138 471	Anslags-sparande	4 163
2011	Anslag	143 009 ¹	Utgifts-prognos	144 092
2012	Förslag	169 341		
2013	Beräknat	157 279 ²		
2014	Beräknat	160 377 ³		
2015	Beräknat	164 631 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 154 341 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 154 139 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 154 139 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget finansierar förvaltningskostnader vid Verket för innovationssystem (Vinnova). Myndigheten har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 24 000 000 kronor 2012. Från och med 2013 ökas anslaget med 9 000 000 kronor. Ökningarna är ett led i regeringens arbete för att stötta uppbyggnad av kompetens, metod och erfarenhet för innovationsupphandling. Regeringen föreslår att 169 341 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 157 279 000 kronor och för 2014 samt 2015 beräknas anslaget till 160 377 000 kronor respektive 164 631 000 kronor.

Tabell 3.4 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	143 009	143 009	143 009	143 009
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	2 332	5 099	8 214	12 225
Beslut ³	24 000	9 171	9 364	9 612
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴			-210	-216
Förslag/ beräknat anslag	169 341	157 279	160 377	164 631

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget ökas från och med 2012 för att möjliggöra en satsning på uppbyggnad av kompetens, metod och erfarenhet för innovationsupphandling.

⁴ Anslaget minskar 2014–2015 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	1 877 194	Anslags- sparande	-5 712	
2011	Anslag	1 938 133	¹	Utgifts- prognos	1 911 565
2012	Förslag	2 018 458			
2013	Beräknat	2 049 229	²		
2014	Beräknat	2 077 900	³		
2015	Beräknat	2 120 936	⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 018 458 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 015 633 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 015 633 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget finansierar behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet samt utveckling av innovationssystemet.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 göra ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 2 500 000 000 kronor under 2013–2017.

Skälen för regeringens förslag: Detta möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Tabell 3.6 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015–2017
Ingående åtaganden	1 794 419	1 509 817	1 999 999	-	-	-
Nya åtaganden	952 344	1 421 360	1 500 000	-	-	-
Infriade åtaganden	-1 236 946	-931 178	1 000 000	1 500 000	500 000	500 000
Utestående åtaganden	1 509 817	1 999 999	2 499 999	-	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 000 000	2 000 000	2 500 000	-	-	-

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 2 018 458 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 2 049 229 000 kronor och för 2014 samt 2015 beräknas anslaget till 2 077 900 000 kronor respektive 2 120 936 000 kronor.

Tabell 3.7 Härlledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	1 938 133	1 938 133	1 938 133	1 938 133
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	25 002	54 930	85 647	127 562
Beslut ³	55 323	56 166	57 032	58 213
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴			-2 912	-2 972
Förslag/beräknat anslag	2 018 458	2 049 229	2 077 900	2 120 936

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget ökar med 30 000 000 kronor från och med 2012, till följd av beslut i propositionen *Ett lyft för forskning och innovation* (prop. 2008/09:50). År 2012 sker dessutom en återföring på 25 000 000 kronor från tidigare finansiering av verksamhet vid Rymdstyrelsen.

⁴ Anslaget minskar 2014–2015 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tabell 3.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	0
2010	Utfall	468 231	0
2011	Anslag	468 231 ¹	468 231
2012	Förslag	472 941	
2013	Beräknat	482 234 ²	
2014	Beräknat	491 659 ³	
2015	Beräknat	504 623 ⁴	

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 472 941 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 472 281 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 472 281 tkr i 2012 års prisnivå.

Från anslaget finansieras strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstituterna med ägande under RISE Holding AB, liksom kostnader för RISE Holding AB:s verksamhet, samt vissa omstruktureringskostnader för RISE-instituterna.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 472 941 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 482 234 000 kronor och för 2014 samt 2015 beräknas anslaget till 491 659 000 kronor respektive 504 623 000 kronor.

Tabell 3.9 Härlledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	468 231	468 231	468 231	468 231
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	4 710	14 003	24 115	37 097
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-687	-705
Förslag/beräknat anslag	472 941	482 234	491 659	504 623

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskar 2014–2015 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	357
2010	Utfall	366 872	357
2011	Anslag	358 942 ¹	355 404
2012	Förslag	367 312	
2013	Beräknat	372 629 ²	
2014	Beräknat	371 983 ³	
2015	Beräknat	305 773 ⁴	

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 367 312 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 360 903 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 290 440 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Tillväxtverkets förvaltningskostnader och för driftsbidrag till Almi Företagspartner AB (Almi).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 367 312 000 kronor anvisas under anslag 1:4 *Tillväxtverket* för 2012.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 6 000 000 kronor 2012 till följd av ökade utgifter för kontroller inom ramen för de territoriella strukturfondsprogrammen. För att finansiera detta minskas det under utgiftsområde 19 Regional tillväxt uppförda anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder*. På motsvarande sätt och för samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2013.

Av anslaget beräknas totalt 125 000 000 kronor användas för driftsbidrag till Almi under 2012.

För 2013 beräknas anslaget till 372 629 000 kronor, för 2014 till 371 983 000 kronor och för 2015 till 305 773 000 kronor.

Tabell 3.11 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:4 Tillväxtverket

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	358 942	358 942	358 942	358 942
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	2 370	7 600	13 463	21 444
Beslut	6 000	6 087	0	-74 182
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt			-422	-431
Förslag/beräknat anslag	367 312	372 629	371 983	305 773

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

3.8.5 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tabell 3.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	567 204	Anslags-sparande	137 426
2011	Anslag	638 009 ¹	Utgifts-prognos	600 024
2012	Förslag	649 022		
2013	Beräknat	590 022		
2014	Beräknat	588 022		
2015	Beräknat	257 022		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FIU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för näringslivsfrämjande åtgärder.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 för ramanslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför ett behov av framtida anslag på högst 650 000 000 kronor under 2013–2015.

Skälen för regeringens förslag: För 2011 beräknas i princip hela den ram utnyttjas som regeringen har föreslagit riksdagen i regeringens proposition Höständringsbudget 2011 (prop. 2011/12:2). Bemyndiganderamen på anslaget föreslås öka jämfört med 2011 på grund av ett beräknat ökat antal fleråriga åtaganden.

I huvudsak används anslaget för projektfinansiering. Vid projektfinansiering löper utbetalningar över flera år, vilket försvårar prognoser för infriade och utestående åtaganden. För att ta hänsyn till denna osäkerhetsfaktor bedömer regeringen att det finns ett behov av en marginal i form av ett bemyndigande som överskrider de prognostiserade utestående åtagandena.

Tabell 3.13 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014–2015
Ingående åtaganden	214 735	175 653	600 000		
Nya åtaganden	113 801	513 000	295 000		
Infriade åtaganden	-152 883	-88 653	-296 000	-298 413	-300 587
Utestående åtaganden	175 653	600 000	599 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	270 000	600 000	650 000		

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 649 022 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* för 2012.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 4 000 000 kronor 2012 för ökade insatser för entreprenörsfrämjande verksamhet i högre utbildning. För att finansiera detta minskas det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*. På motsvarande sätt och för samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2013 och 2014. Regeringen föreslår vidare att anslaget ökas med 20 000 000 kronor 2012 för genomförande av särskilda insatser för att stärka och utveckla nya eller befintliga turistdestinationer samt rådgivning och affärsutveckling. För samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2013 och 2014. För att öka kunskapen om ägarskiften föreslås anslaget ökas med 2 000 000 kronor 2012. För samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2013 och 2014. Regeringen föreslår slutligen att anslaget ökas med 1 000 000 kronor under 2012 för insatser kopplat till små enskilda aktörer som vill etablera sig på apoteksmarknaden. För 2013 beräknas anslaget öka med 2 000 000 kronor för samma ändamål.

Från och med 2012 beräknas anslaget öka med 1 013 000 kronor som följd av överföringen till anslaget 1:18 *Konkurrensforskning* budgetåret 2011. Vidare beräknas anslaget minska fr.o.m. 2012 till följd av att det tillfördes 20 000 000 kronor budgetåret 2011 för projektet vid Innovatum teknikpark i Trollhättan att utveckla elbilstekniken.

För 2013 beräknas anslaget till 590 022 000 kronor, för 2014 till 588 022 000 kronor och för 2015 till 257 022 000 kronor.

Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	641 009	641 009	641 009	641 009
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	3 000	-56 000	-58 000	-385 000
Överföring till/från andra anslag	5 013	5 013	5 013	1 013
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	649 022	590 022	588 022	257 022

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

3.8.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	79 985	Anslags- sparande	208
2011	Anslag	78 748 ¹	Utgifts- prognos	77 304
2012	Förslag	79 621		
2013	Beräknat	79 505 ²		
2014	Beräknat	82 985 ³		
2015	Beräknat	85 067 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 77 694 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 79 473 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 79 472 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget ska användas till förvaltningskostnader vid Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 79 621 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för

2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 79 505 000 kronor, 82 985 000 kronor respektive 85 067 000 kronor.

Tabell 3.16 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	78 748	78 748	78 748	78 748
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	873	2 729	4 392	6 478
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1 972	-155	-159
Förslag/ beräknat anslag	79 621	79 505	82 985	85 067

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

3.8.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 3.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2010	Utfall	150 035		0
2011	Anslag	140 035 ¹	Utgifts- prognos	140 035
2012	Förslag	140 035		
2013	Beräknat	90 485 ²		
2014	Beräknat	91 074 ³		
2015	Beräknat	92 333 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 90 035 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 89 905 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 89 906 tkr i 2012 års prisnivå.

Från anslaget finansieras statens aktieägartillskott till VisitSweden AB.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 140 035 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 90 485 000 kronor, för 2014 till 91 074 000 kronor och för 2015 till 92 333 000 kronor.

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	140 035	140 035	140 035	140 035
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	700	1 820	3 781
Beslut		-50 250	-50 650	-51 350
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt			-131	-133
Förslag/ beräknat anslag	140 035	90 485	91 074	92 333

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

3.8.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tabell 3.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2010	Utfall	172 640		6 149
2011	Anslag	180 334 ¹	Utgifts- prognos	179 860
2012	Förslag	217 194		
2013	Beräknat	221 621 ²		
2014	Beräknat	225 998 ³		
2015	Beräknat	231 883 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 217 281 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 217 059 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 217 059 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget finansierar myndighetsverksamhet inom Sveriges geologiska undersökning (SGU), Bergsstaten samt förvaltning av anläggningar som tidigare använts för statens civila beredskapslager för olja.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.20 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	14 891	181	10 029	5 043
Prognos 2011	19 000	200	10 200	9 000
Budget 2012	19 000	200	10 800	8 400

Tabell 3.21 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	36 976	36 157	819
(varav tjänsteexport)	5 552	5 554	-2
Prognos 2011	34 000	36 000	-2 000
(varav tjänsteexport)	8 000	8 000	0
Budget 2012	33 000	33 000	0
(varav tjänsteexport)	9 000	9 000	0

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 30 000 000 kronor för en förstärkt satsning på kvalificerad mineralinformation m.m. Ytterligare 5 000 000 kronor överförs till anslaget från anslag 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Regeringen föreslår att 217 194 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 221 621 000 kronor och för 2014 samt 2015 beräknas anslaget till 225 998 000 kronor respektive 231 883 000 kronor.

Tabell 3.22 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	180 334	180 334	180 334	180 334
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 626	5 260	9 119	14 053
Beslut ³	35 000	35 699	36 441	37 390
<i>Överföring till/från andra anslag</i>				
Övrigt ⁴	234	328	103	106
Förslag/ beräknat anslag	217 194	221 621	225 998	231 883

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget ökas med 30 000 000 kronor för en förstärkt satsning på kvalificerad mineralinformation m.m. Anslaget tillförs 5 000 000 kronor för myndighetens arbete med sanering och återställning av förorenade områden. Ökningen finansieras genom en överföring av medel från anslag 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* inom UO 20 Allmän miljö- och naturvård.

⁴ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsavgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskar dessutom 2014–2015 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.9 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.23 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags- sparande	0
2010	Utfall	5 594		
2011	Anslag	5 673 ¹	Utgifts- prognos	5 673
2012	Förslag	5 746		
2013	Beräknat	5 870 ²		
2014	Beräknat	5 979 ³		
2015	Beräknat	6 127 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 746 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 739 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 739 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget finansierar kostnader för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 göra ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor under 2013–2015.

Skälen för regeringens förslag: Detta möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Tabell 3.24 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Ingående åtaganden	4 165	4 140	6 640	-	-	-
Nya åtaganden	2 930	5 400	5 400	-	-	-
Infriade åtaganden	-2 955	-2 900	-3 040	-3 600	-3 600	-1 800
Utestående åtaganden	4 140	6 640	9 000	-	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	12 000	9 300	9 000	-	-	-

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 5 746 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 5 870 000 kronor och för 2014 samt 2015 beräknas anslaget till 5 979 000 kronor respektive 6 127 000 kronor.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	5 673	5 673	5 673	5 673
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	73	197	314	462
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-8	-8
Förslag/beräknat anslag	5 746	5 870	5 979	6 127

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas 2014–2015 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.10 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.

Tabell 3.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	8 575	Anslags-sparande	150
2011	Anslag	8 501 ¹	Utgifts-prognos	8 126
2012	Förslag	8 571		
2013	Beräknat	14 000		
2014	Beräknat	14 000		
2015	Beräknat	14 000		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar statens kostnader för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 8 571 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	8 501	8 501	8 501	8 501
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²	70	5 499	5 499	5 499
Förslag/beräknat anslag	8 571	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsavgifter redovisas under övrigt. Från och med 2013 återförs 5 000 000 kronor, av en tidigare tillfällig nerdragning, som var en följd av minskade behov för anslaget.

3.8.11 1:11 Patentbesvärsträtten

Tabell 3.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	18 341	-537	
2011	Anslag 18 250 ¹		17 416
2012	Förslag 18 547		
2013	Beräknat 18 896 ²		
2014	Beräknat 19 267 ³		
2015	Beräknat 19 778 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 547 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 521 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 18 521 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används till förvaltningskostnader för Patentbesvärsträtten.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 18 547 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Patentbesvärsträtten* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 18 896 000 kronor och för 2014 samt 2015 beräknas anslaget till 19 267 000 kronor respektive 19 778 000 kronor.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:11 Patentbesvärsträtten

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	18 250	18 250	18 250	18 250
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	177	524	919	1 428
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	120	122	98	100
Förslag/beräknat anslag	18 547	18 896	19 267	19 778

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsavgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas dessutom 2014–2015 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.12 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tabell 3.30 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	10 056	-795	
2011	Anslag 10 952 ¹		10 280
2012	Förslag 7 952		
2013	Beräknat 7 952		
2014	Beräknat 7 952		
2015	Beräknat 7 952		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att finansiera ersättning till likvidatorer i vissa fall.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 7 952 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer* för 2011. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 7 952 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	7 952	7 952	7 952	7 952
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	7 952	7 952	7 952	7 952

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

3.8.13 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tabell 3.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	4 132	0	
2011	4 190 ¹		4 190
2012	4 244		
2013	4 371 ²		
2014	4 450 ³		
2015	4 552 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 244 tkr i 2012 års prishnivå.

³ Motsvarar 4 238 tkr i 2012 års prishnivå.

⁴ Motsvarar 4 238 tkr i 2012 års prishnivå.

Från anslaget lämnas bidrag till terminologisk verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 4 244 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Bidrag till terminologisk verksamhet* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 4 371 000 kronor och för 2014 samt 2015 beräknas anslaget till 4 450 000 kronor respektive 4 552 000 kronor.

Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	4 190	4 190	4 190	4 190
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	54	181	266	368
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-6	-6
Förslag/beräknat anslag	4 244	4 371	4 450	4 552

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas 2014–2015 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.14 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.34 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	5 327	0	
2011	8 327 ¹		8 327
2012	8 327		
2013	8 327		
2014	8 327		
2015	8 327		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget lämnas bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet, som ledningsfunktion, utrednings- och informationsverksamhet. IVA:s verksamhet inriktas på att följa, analysera och sprida information om främst forskning, teknikutveckling och innovation.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.35 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	8 327	8 327	8 327	8 327
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	8 327	8 327	8 327	8 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

3.8.15 1:15 Konkurrensverket

Tabell 3.36 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	123 764	Anslags-sparande	3 769
2010	Utfall	123 764	Anslags-sparande	3 769
2011	Anslag	127 826 ¹	Utgifts-prognos	125 415
2012	Förslag	132 754		
2013	Beräknat	131 235 ²		
2014	Beräknat	133 785 ³		
2015	Beräknat	137 283 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 128 754 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 128 575 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 128 574 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Konkurrensverkets förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 132 754 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Konkurrensverket* för 2012.

Den 1 januari 2009 trädde lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) i kraft. För 2012 avser regeringen att ge Konkurrensverket i uppdrag att göra en uppföljning av konkurrensförhållanden i valfrihetssystemen i kommunerna. Regeringen föreslår att anslaget tillförs 4 000 000 kronor under 2012 för att finansiera uppdraget till Konkurrensverket.

För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 131 235 000 kronor, 133 785 000 kronor respektive 137 283 000 kronor.

Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:15 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	127 826	127 826	127 826	127 826
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	1 287	3 775	6 519	10 032
Beslut ³	3 596	-412	-420	-431
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴	45	46	-140	-144
Förslag/beräknat anslag	132 754	131 235	133 785	137 283

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ För 2011 tillfördes anslaget engångsvis 400 tkr till följd av vissa tillkommande och initiala kostnader till följd av lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen. För 2012 återställs anslagsnivån. För 2012 tillförs anslaget 4 000 tkr för att finansiera uppdrag till Konkurrensverket om en uppföljning av konkurrensförhållanden i valfrihetssystemen i kommunerna.

⁴ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskar (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.16 1:16 Konkurrensforskning

Tabell 3.38 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	12 959	Anslags-sparande	210
2010	Utfall	12 959	Anslags-sparande	210
2011	Anslag	14 344 ¹	Utgifts-prognos	14 249
2012	Förslag	13 516		
2013	Beräknat	13 786 ²		
2014	Beräknat	14 003 ³		
2015	Beräknat	14 310 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 13 516 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 497 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 13 496 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget finansierar konkurrensrelaterad forskning inom i första hand disciplinerna ekonomi och juridik.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 13 516 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Konkurrensforskning* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 13 786 000 kronor, 14 003 000 kronor respektive 14 310 000 kronor.

Tabell 3.39 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:16 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	14 344	14 344	14 344	14 344
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	185	475	730	1 061
Beslut				
Överföring till/från andra anslag ³	-1 013	-1 033	-1 051	-1 074
Övrigt ⁴			-20	-20
Förslag/ beräknat anslag	13 516	13 786	14 003	14 310

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ För 2011 överfördes 1 000 tkr till anslaget engångsvis för att genomföra en studie av konkurrens- och marknadsförhållandena i livsmedelskedjan (Jo2010/1659/LB). För 2012 återställs anslagsnivån.

⁴ Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.17 1:17 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen

Tabell 3.40 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	19 910	Anslags- sparande	0
2010	Utfall	19 910		
2011	Anslag	19 910 ¹	Utgifts- prognos	19 910
2012	Förslag	26 510		
2013	Beräknat	25 310		
2014	Beräknat	25 310		
2015	Beräknat	25 210		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att täcka kostnader i samband med upprustning och drift av Göta kanal.

Regeringens överväganden

Riksdagen beslutade våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351) bl.a. att finansieringen av kanalens upprustning ska tillförsäkras genom statsmakternas försorg. Varje budgetår sedan anslaget inrättades budgetåret 1992/93 har riksdagen

anvisat medel för upprustning och drift av kanalen.

De statliga insatserna har bidragit till att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål ökat.

På grund av att trafiken ökat på kanalen finns behov av omfattande reoveringar av dess pিরer och kajer. Reoveringsarbeten för cirka 92 miljoner kronor behöver utföras 2012–2018 för att garantera säkerheten och för att kanaltrafiken ska kunna upprätthållas. Regeringen bedömer att AB Göta kanalbolag klarar att bära merparten av investeringen men att kostnaderna för reoveringen bör delas mellan staten och bolaget.

Regeringen anser mot denna bakgrund att anslaget 1:17 *Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen* bör ökas med 6 600 000 kronor för budgetåret 2012. För budgetåren 2013–2015 beräknas anslaget öka med 5 400 000–5 300 000 kronor per år.

Regeringen föreslår att 26 510 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 25 310 000 kronor, för 2014 till 25 310 000 kronor och för 2015 till 25 210 000 kronor.

Tabell 3.41 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:17 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	19 910	19 910	19 910	19 910
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	6 600	5 400	5 400	5 300
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ anslag	26 510	25 310	25 310	25 210

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

3.8.18 1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.

Tabell 3.42 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2010	Utfall	33 607		84 705
2011	Anslag	42 950	¹ Utgifts-prognos	58 744
2012	Förslag	41 550		
2013	Beräknat	42 150		
2014	Beräknat	42 150		
2015	Beräknat	22 200		

¹Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition

Anslaget används för att täcka utgifter för omstrukturering, genomlysning och försäljning av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

Staten är en betydande bolagsägare i Sverige. I regeringens arbete med förvaltningen av bolag ingår att arbeta med olika typer av ägarfrågor och att såväl förbereda som genomföra de beslut som riksdagen har fattat avseende det statliga ägandet och ett antal specifika bolag.

Regeringen lämnar varje år en skrivelse till riksdagen med en redogörelse för företag med statligt ägande där Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande ingår som en bilaga. Regeringskansliet rapporterar även om den sammanlagda utvecklingen i två delårsrapporter.

Extern rådgivning är ett komplement till Regeringskansliets löpande förvaltning. Till exempel anlitas extern expertis vid omstrukturering, genomlysning och försäljning av företag med statligt ägande. Rådgivningskostnaderna har minskat från cirka 53 111 000 kronor 2009 till cirka 33 607 000 kronor 2010, vilket beror på att behovet av rådgivning i samband med aktieförsäljningar har minskat.

Det råd för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande som tillkallades 2007 (dir. 2007:130) var tidsbegränsat till 2010 års utgång. Regeringen bedömde i budgetpropositionen för 2011 att uppdraget skulle förlängas. Under budgetåret har dock frågan om en förlängning omprövats. Behovet av ett formellt rådgivande organ i samband med försäljningar är inte längre lika stort. Rådets uppdrag har därför inte för-

längts och de medel som finansierat dess verksamhet återförs därmed till anslaget 1:18 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.*, vilket innebär en ökning av anslaget med 1 900 000 kronor respektive år 2012–2014.

Anslaget föreslås minska med 3 300 000 kronor för 2012 och beräknas minska med 2 700 000 kronor för 2013–2014 samt med 2 650 000 kronor för 2015, för att finansiera en del av ökningen av anslaget 1:17 *Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen.*

Regeringen föreslår att 41 550 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* för 2012. För 2013 och 2014 beräknas anslaget till 42 150 000 kronor för respektive år och för 2015 till 22 200 000 kronor.

Tabell 3.43 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	42 950	42 950	42 950	42 950
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-1 400	-800	-800	-20 750
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	41 550	42 150	42 150	22 200

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

3.8.19 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tabell 3.44 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2010	Utfall	3 062 788		38 213
2011	Anslag	1 000	¹ Utgifts-prognos	1 000
2012	Förslag	1 001 000		
2013	Beräknat	1 000		
2014	Beräknat	1 000		
2015	Beräknat	1 000		

¹ Inclusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i

statligt ägda bolag. Anslaget får även användas för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny statlig verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 besluta om kapitaltillskott på högst 1 000 000 000 kronor till Ersättningsmark i Sverige AB.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen bedömer att statligt ägda bolag bör ha samma förutsättningar för sin verksamhet som bolag med andra ägare. Det betyder att de inte ska ha uttalade fördelar genom tillgång till speciella marknader eller bättre tillgång till kapital, men heller inte nackdelar i form av sämre tillgång på kapital.

Under 2003–2008 fanns, kopplat till anslaget, ett bemyndigande för regeringen att använda ett särskilt konto i Riksgäldskontoret för kapitalinsatser i statliga bolag. Till följd av den nya regleringen i budgetlagen (2011:203) om att tillskott av kapital ska finansieras med anslag avslutades kontot i maj 2011. Befintliga medel uppgående till 2 837 551 kronor redovisades mot statsverket på inkomsttitel 2811 *Övriga inkomster av statens verksamhet*.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att överföra fastigheter med en samlad areal om högst 100 000 hektar produktiv skogsmark från Sveaskog AB till staten för att därefter användas som ersättningsmark (prop. 2009/10:169, bet. 2009/10:NU22, rskr. 2009/10:384).

På bolagsstämma i april 2011 beslutades därför om en utdelning från Sveaskog AB av dotterbolaget Ersättningsmark i Sverige AB som äger 100 000 hektar produktiv skogsmark.

Mot bakgrund av den beskattning som aktualiseras när skogsmarken överläts, kommer kapitaltillskott behövas till det nybildade bolaget Ersättningsmark i Sverige AB. Om ingen eller mindre skatt än beräknat utgår kommer överskjutande kapital att återbetalas till staten i form av utdelning. Kapitaltillskottet påverkar inte statens finansiella sparande. Det finns dock en effekt på de takbegränsade utgifterna.

Regeringen föreslår att 1 001 000 000 kronor anvisas på anslaget 1:19 *Kapitalinsatser i statliga*

bolag för 2012, varav högst 1 000 000 000 kronor får användas för kapitaltillskott till Ersättningsmark i Sverige AB.

Tabell 3.45 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	1 000 000			
<i>Överföring till/från andra anslag</i>				
<i>Övrigt</i>				
Förslag/ beräknat anslag	1 001 000	1 000	1 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

3.8.20 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.46 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2010		6 258		79
2011	Anslag	17 780 ¹	Utgifts-prognos	15 861
2012	Förslag	17 780		
2013	Beräknat	17 780		
2014	Beräknat	17 780		
2015	Beräknat	17 780		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella näringspolitiska organ. Utgiftspåverkande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen och för ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för informationsinhämtning på för Sverige viktiga områden. Bidrag ges bl.a. till följande organisationer:

- Internationella byrån för mått och vikt (BIPM),
- Internationella organisationen för legal metrologi (OIML),
- Organisationen för intellektuell äganderätt (WIPO),

- Internationella bly- och zinkstudiegruppen (ILZSG),
- Internationella nickelstudiegruppen (INSG),
- Internationella kopparstudiegruppen (ICSG),
- Eureka,
- Efta/Pharmaceutical Inspection Co-operation Scheme,
- United Nations Conference on Trade and Development (Unctad) Trust Fund on Iron Ore Information samt
- United Nations Industrial Development Organization (UNIDO).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 17 780 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 17 780 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.47 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	17 780	17 780	17 780	17 780
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	17 780	17 780	17 780	17 780

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

3.8.21 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.48 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall		Anslags-sparande	28 626
2011	Anslag	10 000 ¹	Utgifts-prognos	4 895
2012	Förslag	18 000		
2013	Beräknat	18 000		
2014	Beräknat	18 000		
2015	Beräknat	18 000		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FIU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget ska finansiera kostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Regeringens överväganden

Det är mycket svårt att prognostisera utgifterna under anslaget, eftersom utbetalningen är beroende på utgången i olika domstolsförhandlingar där Konkurrensverket för statens talan. Om Konkurrensverket enligt domstolens avgörande blir skyldig att ersätta motparten för dennes rättegångskostnader, ska sådan ersättning enligt lag betalas ut skyndsamt.

För 2012 föreslår regeringen att anslaget höjs med 8 000 000 kronor till en nivå på 18 000 000 kronor för att kunna hantera variationer i utgiftsutvecklingen.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.49 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	10 000	10 000	10 000	10 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	8 000	8 000	8 000	8 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

3.8.22 1:22 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.

Tabell 3.50 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	50 000	Anslags-sparande	0
2010	Utfall	50 000	Anslags-sparande	0
2011	Anslag	110 000 ¹	Utgifts-prognos	110 000
2012	Förslag	135 000		
2013	Beräknat	135 675 ²		
2014	Beräknat	136 647 ³		
2015	Beräknat	76 916 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FIU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 135 000 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 134 893 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 74 894 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget finansierar tidig marknadskompletterande såddfinansiering och affärsutveckling med syfte att öka affärsskapandet av forsknings- och kunskapsrelaterade affärsidéer med stor marknadspotential hos Innovationsbron AB.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 135 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 135 675 000 kronor och för 2014 samt 2015 beräknas anslaget till 136 647 000 kronor respektive 76 916 000 kronor.

Tabell 3.51 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:22 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	110 000	110 000	110 000	110 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	0	550	1 430	2 970
Beslut ³	25 000	25 125	25 325	-35 945
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴			-108	-109
Förslag/beräknat anslag	135 000	135 675	136 647	76 916

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ I enlighet med propositionen *Ett lyft för forskning och innovation* (prop. 2008/09:50) tillförs anslaget 25 000 000 kronor 2012. År 2015 sker en utfasning av tidigare tillfälliga satsningar.

⁴ Anslaget minskas 2014–2015 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med ett e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.9 Övrig statlig verksamhet

3.9.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet).

Tabell 3.52 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras) ¹	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	392 605 ²	333 294 ³	293 568	39 726
Prognos 2011	300 918 ⁴	361 335 ⁵	353 686	7 649
Budget 2012	319 508 ⁶	345 692 ⁷	363 556	-17 864

¹ Avser inkomsttitel 9341: Stämpelskatt (expeditionsavgiften får myndigheten disponera i sin helhet och redovisas inte under denna rubrik) och inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet (de administrativa kostnaderna för hanteringen får räknas av).

² 295 575 tkr avser inkomsttitel 9341: Stämpelskatt och 97 030 tkr avser inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet.

³ Varav 283 tkr är hänförliga till 15 § avgiftsförordningen (1992:191).

⁴ 200 000 tkr avser inkomsttitel 9341: Stämpelskatt och 100 918 tkr avser inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet.

⁵ Varav 300 tkr är hänförliga till 15 § avgiftsförordningen (1992:191).

⁶ 210 000 tkr avser inkomsttitel 9341: Stämpelskatt och 109 508 tkr avser inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet.

⁷ Varav 300 tkr är hänförliga till 15 § avgiftsförordningen (1992:191).

Tabell 3.53 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	72 025 ¹	55 430	16 595
(varav tjänsteexport)	(1 533)	(1 287)	(246)
Prognos 2011	69 495 ²	66 781	2 714
(varav tjänsteexport)	(1 595)	(1 582)	(13)
Budget 2012	69 895 ³	68 645	1 250
(varav tjänsteexport)	(1 564)	(1 585)	(-21)

¹ Varav 2 tkr är hänförliga till 4 § avgiftsförordningen (1992:191).² Varav 2 tkr är hänförliga till 4 § avgiftsförordningen (1992:191).³ Varav 2 tkr är hänförliga till 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

3.9.2 Patent- och registreringsverket

Patent- och registreringsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av bidrag till Patentbesvärstättens verksamhet (inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsverket).

Tabell 3.54 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	17 956	258 422	291 295	-32 873
Prognos 2011	18 250	267 639	297 139	-29 500
Budget 2012	18 547	271 517	291 572	-20 055

Tabell 3.55 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	38 966	36 823	2 143
(varav tjänsteexport)	17 830	17 799	31
Prognos 2011	29 533	30 977	-1 444
(varav tjänsteexport)	13 900	13 900	0
Budget 2012	30 361	30 185	176
(varav tjänsteexport)	13 900	13 900	0

3.9.3 Patentombuds nämnden

Patentombuds nämnden finansieras helt genom avgifter.

Tabell 3.56 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	0	416	513	-97
Prognos 2011	0	1 422	1 300	122
Budget 2012	0	1 282	1 300	-18

3.9.4 Revisorsnämnden

Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Intäkterna uppgick under 2010 till drygt 33 200 000 kronor, varav intäkter från tillsyn utgjorde cirka 22 000 000 kronor, intäkter från examination utgjorde cirka 7 500 000 kronor, intäkter från godkännande/auktorisering/registrering utgjorde cirka 2 400 000 kronor och intäkter från området internationella kontakter utgjorde cirka 1 300 000 kronor. Nämndens kostnader uppgick till cirka 29 800 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde cirka 20 000 000 kronor. Vid utgången av 2010 hade Revisorsnämnden ett positivt myndighetskapital om 4 106 000 kronor.

Tabell 3.57 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2010	33 242	29 755	3 487
Prognos 2011	33 544	30 303	3 241
Budget 2012	34 353	34 345	8

4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

4.1 Omfattning

Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden:

- handels- och investeringsfrämjande,
- EU:s inre marknad och
- internationell handelspolitik.

Verksamheten syftar till att skapa tillväxt och sysselsättning i Sverige genom att främja frihandel och avveckla handelshinder. Det sker genom att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, samt genom att verka för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden. Globalt värnas och utvecklas ramvillkor för internationell handel och investeringar i Världshandelsorganisationen (WTO) och genom EU:s bilaterala och regionala handelsavtal med andra länder. OECD är ett viktigt forum för att skapa tydliga regler och riktlinjer för internationell ekonomisk samverkan, erfarenhetsutbyte mellan länder och kvalificerad analys. OECD:s arbete med riktlinjer för multinationella företag och kampen mot korruption är av stor vikt.

Målet med verksamheten uppnås genom att bl.a. främja utrikeshandeln och utländska investeringar i Sverige samt att stärka bilden av Sverige i utlandet.

Inom utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter: Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden), Sveriges exportråd (Exportrådet) samt Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK). Förvaltningen av SEK överfördes till Finansdepartementet från och med den 1 juni 2011. Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och bidrag till Sveriges Standardiseringsförbund (SSF). Utrikesdepartementet är inom Regeringskansliet ansvarigt för verksamhetsområdena.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Budget 2011 ¹	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
<i>Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande</i>							
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	22	23	23	23	23	24	25
2:2 Kommerskollegium	77	80	79	81	82	84	86
2:3 Exportfrämjande verksamhet	204	216	228	246	244	244	164
2:4 Investeringsfrämjande	58	59	59	57	59	60	61
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	19	19	20	21	21	21	21
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	32	32	31	32	32	33
Summa Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	410	429	440	458	461	464	389

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

4.3 Mål

Målet för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande under utgiftsområde 24 Näringsliv är högsta möjliga grad av frihandel, en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU, ett förstärkt multilateralt handelsystem inom Världshandelsorganisationen (WTO), ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt ökade utländska investeringar i Sverige.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet syftar till att förbättra förutsättningarna för svenska företag att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger.

Exportfrämjande

Exportfrämjandet syftar till att stärka framför allt små och medelstora företags förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Exportrådet, vars verksamhet finansieras av staten och näringslivet gemensamt.

Utlandsmyndigheterna har i många länder en viktig roll i arbetet, särskilt i de länder där Exportrådet inte är representerat.

Exportrådet stödjer och främjar svenska företag att växa internationellt. Inom ramen för det statligt finansierade exportfrämjandet har informationstjänster och rådgivning på hemmaplan till små och medelstora företag en framträdande plats. Exportrådet har (den 1 maj 2011) egen utlandsrepresentation på drygt 60 orter i över 50 länder. I länder där Exportrådet saknar kontor företräds man av ett exportråds kontor i ett näraliggande land. Exportrådet har även nationell närvaro i Sverige genom 21 regionala exportrådgivare.

Exportrådets verksamhet delas in i fyra områden: grundläggande exportservice, kompetensutveckling för företag, riktade satsningar för internationellt affärsfrämjande och företags-specifik affärsutveckling.

Den grundläggande exportserVICEN finansieras i huvudsak med statliga medel och är därmed kostnadsfri för företagen. Den riktar sig till små och medelstora företag. Viktiga aktiviteter har varit att ta emot och utforma program för inkommande och utgående delegationer samt att fortsätta utvecklingen av elektroniska verktyg för exportfrämjandet.

Kompetensutveckling för företag riktar sig framför allt till små och medelstora företag. De regionala exportrådgivarna täcker samtliga län. Under 2010 nådde Exportrådet genom dessa cirka 1 300 företag för personlig kontakt varav 700 företagskontakter ledde till fördjupad rådgivning kring internationalisering. Inom området riktade satsningar för internationellt

affärsfrämjande har Exportrådet inom sitt statliga uppdrag genomfört en rad aktiviteter för att främja i första hand små och medelstora företags exportmöjligheter. Det har skett på ett flertal marknader och inom affärssektorer där Sverige står starkt. Särskilda satsningar gjordes i samband med världsutställningen Expo 2010 med bl.a. presentationer av svenskt kunnande på miljö-, hälso- och sjukvårdsområdet.

Exportrådet erbjuder även företagsspecifik affärsutveckling, vilket innebär skraddarsydda konsulttjänster som helt finansieras av företagen. Under 2010 genomfördes 2 345 konsultuppdrag åt såväl små och medelstora företag som stora företag. Omsättningen uppgick till 293 miljoner kronor. Verksamheten, som är helt avgiftsfinansierad, bedrivs endast vid utlandskontoren.

Exportrådet och Almi Företagspartner AB har utvecklat ett samarbetskoncept för att kunna erbjuda en mer komplett service genom att samarbeta kring internationalisering av svenska företag. Dessa och andra myndigheter och organisationer har inlett ett samarbete för att ytterligare tydliggöra sina roller gentemot företagen. Processen att utöka samarbetet mellan aktörerna har bl.a. konkretiserats i det s.k. Exportlånet för att främja små och medelstora företags export, se nedan Exportfinansiering, och i den s.k. Internationaliseringsguiden.

Främjande av projektexport sker bl.a. genom strategisk projektutveckling. Hittills bedöms insatserna under åren 2000–2010 ha deltagit i arbetet med svenska företag som slutit kontrakt med en exportvolym på 11 miljarder kronor. Insatserna bidrar även till export och internationalisering från små och medelstora företag, med bred regional spridning i Sverige, i egenskap av underleverantörer. Vidare genomförs främjandeinsatser för att befästa och stärka svenska företags andel av upphandling inom internationella finansinstitutioner, regionala utvecklingsbanker, FN och EU.

Exportrådet är en viktig aktör för genomförandet av den handlingsplan 2010–2012 som antagits för Regeringskansliets agerande på upphandlingsområdet i de multilaterala utvecklingsorganisationerna. Exportrådet agerar som kontaktpunkt för företagen och bistår med bl.a. information, rådgivning och kontaktskapande verksamhet.

Arbetet med kommunikationsplattformen ”SymbioCity”, som lanserades 2008, har

vidareutvecklats under året bl.a. genom att konkretisera ett antal färdiga erbjudanden. Arbetet leds av Exportrådet i samarbete med Utrikes-, Miljö- och Näringsdepartementet. Konceptet är nu ett samlande paraply för marknadsföring av svensk miljöteknik i utlandet. Under 2010 har departementen intensifierat arbetet med att utarbeta en miljöteknikstrategi, vilket leds av Näringsdepartementet.

Under 2010 lanserades i samarbete mellan Utrikesdepartementet och Socialdepartementet även en motsvarande plattform för marknadsföring av svensk vård och omsorg internationellt, ”SymbioCare”.

De näringslivs- och Sverigefrämjande aktiviteter som svenska ambassader och generalkonsulat har genomfört 2010 och första halvåret 2011 tillsammans med framför allt Exportrådet, Invest Sweden (Myndigheten för utländska investeringar i Sverige), svenska företag, regionala aktörer samt lokala partners i anställningslandet m.fl. har inneburit goda möjligheter för exponering på olika marknader. Det gäller framför allt inom områden som miljö, klimat, energi och särskilda handelspolitiska frågeställningar. Insatserna har kompletterat en omfattande basverksamhet på främjandeområdet, bl.a. ett aktivt arbete med handelsfrågor. Utlandsmyndigheterna arbetar från och med 2011 efter en samlad främjandeplan för varje land som sträcker sig över tre år och som omfattar både handels- och investeringsfrämjande och Sverigeinformation. De svenska honorärkonsulerna har liksom föregående år varit en resurs för den Sverigefrämjande verksamheten i utlandet.

Regeringen har genom projektet ”Kosmopolit” fortsatt arbetet med att bättre tillvarata den resurs som utgörs av svenska företagare med utländsk bakgrund eller utländsk kompetens, vilka har unika kunskaper om affärskultur, politik, religion och språk samt kontakt med de länder som de tidigare har varit bosatta i.

Under 2010 och första halvåret 2011 har Utrikesdepartementet och Näringsdepartementet fortsatt det gemensamma arbetet kring små och medelstora företags internationalisering, bland annat för att följa upp den s.k. Exportutredningen (*Svensk export och internationalisering – utveckling, utmaningar, företagsklimat och främjande*, SOU 2008:90). Departementen har genomfört en kartläggning av de offentliga insatser som görs och vilka

hinder för internationalisering som dessa syftar till att avhjälpa. I arbetet har synpunkter inhämtats från företagen och deras organisationer genom bl.a. remissförfarande och hearingar om relevanta utredningar samt dialogmöten. Utifrån kartläggningen har departementen tagit fram en handlingsplan över åtgärder för att ytterligare stärka små och medelstora företags internationalisering. Implementeringen av dessa åtgärder har påbörjats under 2010 och 2011.

Utrikesdepartementet beslutade i mars 2011 att genomföra en översyn av myndighetsstrukturen för Sverige-, handels- och investeringsfrämjandet. Utredaren ska lämna förslag till en mer preciserad och ändamålsenlig uppgifts- och ansvarsfördelning mellan de handels- och investeringsfrämjande samt Sverige- och investeringsfrämjande samt Sverigefrämjande verksamheterna på Sveriges exportråd (Exportrådet), Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) och Svenska institutet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 september 2011.

I oktober 2007 beslutade regeringen att tillsätta en kommitté för att förbereda och ansvara för det svenska deltagandet i Expo 2010 i Shanghai (dir. 2007:142) på temat "Better City, Better Life". Sverige deltog den 1 maj – 31 oktober 2010 med paviljong, utställning och kringaktiviteter på temat "Sweden – Spirit of Innovation". Kommittén lämnade i mars 2011 sin slutrapport "Spirit of Innovation" (SOU 2011:22). Bakom det svenska deltagandet stod 110 samarbetspartners, 82 programaktörer och inom ramen för programverksamheten genomfördes 450 aktiviteter. Det svenska deltagandet i Expo 2010 var Sveriges hittills största främjandsatsning utomlands och genererade bland annat 3 500 inslag i kinesiska medier. Fem officiella utmärkelser tilldelades det svenska deltagandet.

Samspelet mellan främjandets aktörer när det gäller profileringen av Sverige i utlandet har stärkts ytterligare inom ramen för Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU).

Exportfinansiering

Genom att erbjuda marknadskompletterande exportkredit- och investeringsgarantier ger Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet svenskt näringsliv goda konkurrensförutsättningar på de internationella marknaderna. Verksamheten ska bedrivas så att den är självbärande på sikt.

EKN har sedan hösten 2008 upplevt en

kraftigt ökad efterfrågan på garantier, bland annat till följd av finanskrisen, som begränsade riskkapaciteten på den privata marknaden. Den ökade efterfrågan har i lika hög grad gällt för stora som små och medelstora företag. För att underlätta kreditgivningen till svenska exportföretag beslutade riksdagen att höja EKN:s exportkreditgarantiram från 200 miljarder kronor till 350 miljarder kronor för 2009 och till 500 miljarder kronor för 2010. För 2011 bibehölls exportkreditgarantiramen på samma nivå. EKN lämnade 2010 garantier till ett värde av cirka 114 miljarder kronor samt garanti-offerter till ett värde av cirka 130 miljarder kronor. Garantierna vid årets slut avsåg garantier för affärer i 147 länder (2009: 134). EKN noterade 124 nya kunder 2010 (2009: 121), varav 104 var små och medelstora företag (2009: 99).

Den tillfälliga lösningen med rörelsekreditgarantier till stora företag med anledning av den finansiella krisen upphörde vid halvårsskiftet 2010.

Under första halvåret 2011 lämnades garantier till ett värde av 28 miljarder kronor och garanti-offerter till ett värde av 27 miljarder kronor, vilket är en minskning med cirka 46 procent respektive en minskning med 59 procent jämfört med motsvarande period 2010. EKN noterade 26 nya kunder under första halvåret 2011, varav 22 var mindre företag.

År 2010 var ett rekordår för EKN med garantier för 1 603 affärer omfattande 114 miljarder kronor. Totalt uppgick EKN:s ramutnyttjande per den 31 december 2010 till cirka 305 miljarder kronor (2009: 264 miljarder kronor), varav cirka 201 miljarder kronor var garantier (2009: 147 miljarder kronor), den största volymen någonsin. Ramutnyttjandet per den 30 juni 2011 hade minskat till 280 miljarder kronor, varav cirka 193 miljarder kronor var garantier. EKN:s resultat uppvisade 2010 ett underskott på 6 miljoner kronor (2009: överskott på 856 miljoner kronor). Underskottet beror på att garantigivningen har varit större än någonsin, vilket lett till ett ökat reserveringsbehov. Första halvåret 2011 redovisade EKN ett överskott på 1 066 miljoner kronor (första halvåret 2010: underskott på 907 miljoner kronor). Det förbättrade resultatet förklaras i allt väsentligt av att EKN:s reserveringar för koncentrationsriskerna i garantiportföljen har kunnat minskas och reserveringar därmed lösas upp. Myndighetskapitalet uppgick i slutet av

2010 till cirka 11 miljarder kronor och till cirka 12,1 miljarder kronor per den 30 juni 2011.

De små och medelstora företagens ansökningar ökade under året med elva procent jämfört med 2009. Av de sökande företagen var 104 nya kunder hos EKN. Offertvolymen ökade med cirka 21 procent.

EKN har under året samverkat med andra exportfrämjande organisationer och genomfört regionala exportseminarier samt kund- och bankträffar i Sverige. För att bredda kontakt-ytorna har en särskild satsning på Västsverige inletts, där EKN arbetar lokalt ifrån Göteborg. Denna lokala närvaro har mottagits mycket positivt. En utvärdering ska göras för att ta ställning till om satsningar i flera regioner ska genomföras.

Det s.k. Exportlånet (till små och medelstora företag) som introducerades 2007, är ett resultat av samarbetet mellan EKN, Almi Företagspartner AB, Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK), Exportrådet och Swedfund International AB, liksom den gemensamma webbportalen Internationaliseringsguiden som lanserades 2008 för att underlätta för företag att hitta rätt kontakt. Under 2010 beviljades tio företag lån för sammanlagt cirka 46 miljoner kronor, varav EKN garanterade 21 miljoner kronor. EKN och Almi samarbetar i flera regioner i Sverige.

SEK erbjuder som marknadskompletterande aktör långfristiga finansiella lösningar på kommersiella grunder till svensk exportnäring. På så sätt bidrar SEK till att stärka svenska näringslivets internationalisering och konkurrenskraft.

Därutöver administrerar SEK det statsstödda exportkreditsystemet, det så kallade CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate), dvs. enligt OECD tillåten statsstödd exportkredit. Under 2010 lämnade SEK nya kundfinansieringar på 48,7 miljarder kronor, varav 29,6 miljarder kronor utgjorde utlåning till exportföretag. Nyutlåningen till svenska exportföretag uppgick första halvåret 2011 till 25,5 miljarder kronor. Nyutlåningen bestod av både direktutlåning till svenska exportföretag (10,1 miljarder) och exportkrediter till köparna av svenska varor och tjänster (15,4 miljarder).

Under 2010 stärkte SEK sitt samarbete med befintliga kunder, samtidigt som bolaget gjorde affärer med ett 20-tal nya kunder.

Under 2010 kännetecknades marknaderna av en återgång till normaltillstånd jämfört med den extraordinära situation som rådde under 2009,

vilket även innebar att företagens tillgång till finansiering var betydligt bättre än under 2009. Trots en mer normal marknad var SEK:s direktutlåning till de svenska exportföretagen och deras kunder betydligt högre än före finanskrisen. Under 2011 påverkas marknaden av krisen i Grekland och andra länder.

Med stöd av styrelsen och ägaren har SEK 2010 inletts ett förändringsarbete i bolaget.

SEK:s årsstämma beslutade den 29 april 2011 att en utdelning om 301 miljoner kronor ska lämnas till ägaren staten. Årsstämman beslutade även om nya ägaranvisningar som innebär att SEK, inom ramen för bolagsordningens ändamålsparagraf, ska fokusera sin verksamhet till att som marknadskompletterande aktör erbjuda svenska exporterande företag eller exporterande företag med svenskt intresse, eller exporterande företags slutkunder finansiering. Verksamheten ska fokusera på CIRR-krediter, exportkrediter med långfristig löptid, företagskrediter med långfristig löptid med direkt koppling till exportverksamhet, utlåning i lokala udda valutor, långfristig projektfinansiering och rådgivning för internationellt upphandlade och finansierade projekt. Under hela den globala finanskrisen spelade SEK en direkt avgörande roll för de svenska exportföretagens möjligheter att få långfristig finansiering och därmed få konkurrera om viktiga exportaffärer.

Rörelseresultatet var 3 939,7 miljoner kronor 2010 och 956,9 miljoner kronor första halvåret 2011. SEK:s resultat efter skatt var 2 891,7 miljoner kronor 2010 och 739,5 första halvåret 2011. Det höga resultatet 2010 berodde främst på en avyttring av aktieinnehav. SEK hade i juni 2011 en kapitaltäckningsgrad på 22,4 procent. Systemet med statsstödda exportkrediter gav 2010 ett överskott på 11,6 miljoner kronor (jämfört med ett underskott på 5,5 miljoner kronor år 2009). Första halvåret 2011 gav ett överskott på 73 miljoner kronor. Systemet med statsstödda exportkrediter är mycket beroende av världsmarknadsläget och utvecklingen av räntorna på världsmarknaden.

För att motverka finanskrisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer beslutade regeringen och riksdagen i slutet av 2008 att öka kapaciteten hos SEK att finansiera exportkrediter av svenskt intresse. Det skedde genom ett kapitaltillskott som ökade bolagets förmåga att finansiera affärer som privata banker tidigare skulle ha tagit hand om

(prop. 2008/09:73). För att ytterligare stärka bolagets upplåningskapacitet skapades en möjlighet under 2009 att mot marknadsmässiga villkor ta upp lån i Riksgäldskontoret (Riksgälden) och att erhålla statliga garantier för upplåning upp till högst 450 miljarder kronor. Åtgärderna förlängdes till att gälla även under 2010 med ändringen att SEK:s s.k. kreditgaranti för att erhålla statliga garantier för upplåning sänktes till 250 miljarder kronor. Låneramen hos Riksgälden, motsvarande 100 miljarder kronor, behölls oförändrad. Även om ingen av faciliteterna har utnyttjats har de haft betydelse som stödjande åtgärder för SEK:s tillgång på kapital och möjligheter att finansiera ett stort antal viktiga exportaffärer, vilket kraftfullt har påtalats av representanter för det svenska näringslivet.

EKN och SEK följer OECD:s gemensamma riktlinjer för statlig exportfinansiering beträffande miljöfrågor/social hänsyn, korruptionsfrågor samt långsiktigt hållbar långivning till fattiga skuldyngda länder. Riktlinjerna om hänsyn till miljö, klimat, sociala och mänskliga rättigheter ses under 2011 över inom OECD. EKN har också sedan 2008 en intern policy för etiska överväganden i garanti-givningen.

Sverige har varit drivande i OECD för att harmonisera premienivåerna inom statsstödd exportfinansiering mellan olika OECD-länder. Sverige har även drivit på för att utöka de gemensamma riktlinjerna inom OECD avseende miljöhänsyn, korruption, sociala och mänskliga rättigheter, klimathänsyn och en hållbar utlåning till låginkomstländer.

I början av 2010 träffades ett nytt avtal om gemensamma minimiregler för kommersiella premier, som har trätt ikraft den 1 september 2011. Diskussionerna inom OECD om en ny sektorsöverenskommelse för förnybar energi fortsätter; OECD:s sektorsöverenskommelse för förnybar energi och vattenprojekt kommer att vidareförhandlas och utökas 2011 samtidigt som OECD:s arbete att ta fram riktlinjer för hänsyn till de mänskliga rättigheterna kommer att påbörjas. Ansträngningarna fortsatte med dialog om OECD-reglerna med länder utanför OECD-kretsen. Stort fokus låg på Kinas statsstödda exportfinansiering och på att försöka få Kina att implementera OECD:s regelverk kring statsstödd exportfinansiering.

Investeringsfrämjande

Investeringsfrämjandet bidrar till att attrahera utländska direktinvesteringar till Sverige. Under de senaste åren har betydelsen av utländska investeringar ökat. Globaliseringen innebär att nya aktörer som tillväxtländer, t.ex. Brasilien, Indien och Kina, börjar bli betydelsefulla investerare.

Huvudaktör i detta arbete är Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) som aktivt verkar för att utländska företag investerar eller samverkar med svenska företag och regioner för att få till stånd investeringar i Sverige.

Under 2010 öppnade Invest Sweden ett nytt kontor i Brasilien (São Paulo). Utöver detta har myndigheten egna utlandskontor i New York, New Delhi och Tokyo samt i Shanghai med filialkontor i Peking. Invest Sweden har dessutom ett visst samarbete med ett 40-tal utlandsmyndigheter och med Exportrådet samt genom samarbetsavtal med 18 regionala partners. Under 2010 och första halvåret 2011 tillhandahöll myndigheten liksom tidigare tjänster och informationsmaterial, besvarade förfrågningar från utländska investerare eller företag samt hjälpte dessa att kostnadsfritt etablera kontakter med relevanta aktörer. En central del av investeringsfrämjandet är att i en årlig rapport identifiera de möjligheter och hinder som finns när det gäller utländska investeringar. Invest Sweden lämnade i april 2011 en översikt över investeringar i den globala och den svenska ekonomin under 2010.

Invest Sweden marknadsför Sveriges spetskompetens i sektorer som kan erbjuda attraktiva investeringsmöjligheter för utländska företag. Myndigheten har tillsammans med andra aktörer bedrivit fokusprojekt inom områden där Sverige har särskilda förutsättningar, bl.a. Automotive, Cleantech, ICT, Life Science och Materials Science.

År 2010 medverkade myndigheten till 126 nya investeringar, vilket var en minskning jämfört med 2009. Samtidigt som antalet investeringar minskade ökade kvaliteten. Myndigheten bedömer att investeringarna har inneburit 1 517 nya och 900 övertagna arbetstillfällen.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Ett flertal offentliga och privata aktörer, både nationella och regionala, är verksamma inom företags- och näringslivsutveckling där internationalisering utgör en viktig aspekt. Export-

rådet och Invest Sweden samarbetar med dessa inom sina respektive verksamhetsfält, t.ex. Almi Företagspartner AB, Tillväxtverket, Verket för innovationssystem (Vinnova), Visit Sweden AB, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) och handelskamrar.

Med finansiering från utgiftsområde 23, Areella näringar, landsbygd och livsmedel, genomför Exportrådet sedan 2002 särskilda insatser för främjande av export av svenska förädlade livsmedel. Målgruppen är i första hand små och medelstora livsmedelsföretag. En särskild satsning för att lyfta fram det svenska köket, både nationellt och internationellt, lanserades 2008 av Landsbygdsdepartementet genom projektet "Sverige – det nya matlandet". I projektet deltar flera departement, myndigheter och organisationer.

Med finansiering från utgiftsområde 24 Näringsliv, verksamhetsområde Näringspolitik, genomför Exportrådet sedan 2007 särskilda insatser för att främja export av svensk miljöteknik och förnybar energi. Målgruppen är i första hand små och medelstora företag. Från samma utgifts- och verksamhetsområde finansieras insatser avseende hållbart stadsbyggande och miljötekniksamarbete inom ramen för det avtal som tecknades mellan Sverige och Kina vid statsministerns besök i Kina våren 2008, liksom programmet "Cleantech", som Invest Sweden har bedrivit under tiden den 1 juli 2008 t.o.m. 2010.

Sommaren 2008 utsåg regeringen en särskild samordnare inom Regeringskansliet för miljö- och energitekniksamarbetet med Kina (MTK). Initiativet har tagits väl emot av företagen och har lett till affärskontakter och affärer för ett antal företag. Sammantaget ökade varuexporten av miljöteknik till Kina med 52 procent mellan 2008 och 2009. Kina är därmed på miljöteknikområdet Sveriges andra största marknad för varuexport efter Tyskland. Statistik för första halvåret 2010 tyder på att exporten har stabiliserats på denna högre nivå. Den särskilda samordnarens arbete har utvärderats under hösten 2010 och visar ett gott resultat. Erfarenheter från satsningen visar bl.a. att det är viktigt att ha ett nav på hemmaplan för att samordna främjandeinsatserna mot företagen. Det bör också finnas en god mottagarkapacitet i de prioriterade länderna, gärna knuten till ambassaden. Regeringen beslutade i december 2010 att förlänga och bredda samordnarens

uppdrag till och med 2014 med fokus på miljötekniksamarbete med såväl Kina och Indien som Ryssland (IMT).

I Sveriges internationella utvecklings-samarbete spelar ömsesidigheten i handeln en viktig roll. Handeln med utvecklingsländer står i fokus i de pågående WTO-förhandlingarna. Informationscentret Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium hjälper till att lösa de hinder som exportörer från utvecklingsländer kan möta på den svenska marknaden.

Med finansiering från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd genomförs särskilda insatser inom Regeringskansliets Projektexportsekretariat vid Utrikesdepartementet i syfte att bidra till utveckling i samarbetsländerna. Insatserna koncentreras främst till samarbetsländernas behov av projektutveckling för skräddarsydda systemlösningar inom till exempel miljö- och energiområdet. Under 2010 har samarbete inletts med Irak med inriktning på utbildningsinsatser i vattensektorn inom ramen för "SymbioCity Academy". Arbetet leds av Exportrådet som samarbetar med Svenska Miljöinstitutet (IVL).

Analys och slutsatser

Exportfrämjande

Exportrådet har väl uppfyllt de målsättningar som riksdagen och regeringen fastställt för dess verksamhet genom det statliga uppdraget till Exportrådet. Små och medelstora företag har fått tillgång till grundläggande exportservice, kompetensutveckling och rådgivning, till exempel genom de regionala exportrådgivarna. Räckvidden för exportfrämjandet utomlands har ökat samtidigt som tillgängligheten till exportrådgivning i Sverige och kompetensutveckling för små och medelstora företag har bibehållits på god nivå, vilket har inneburit bra möjligheter för dessa företag att få stöd i sitt agerande på internationella marknader.

Den finansiella och ekonomiska krisen har påverkat Exportrådets arbete och resultat vad avser den företagsfinansierade verksamheten. Ett antal utlandskontor har, bland annat till följd av lägre företagsintäkter, sammanförts till större operativa enheter med subregionalt ansvar.

Samarbetet mellan myndigheter, organisationer och regionala aktörer som arbetar med företags- och näringslivsutveckling samt

främjande har väsentligt vidareutvecklats och förbättrats i viktiga hänseenden.

Främjandet av svensk projektexport bedöms vara framgångsrikt med stor hävstångseffekt för svensk export och sysselsättning.

Den gemensamma satsningen som regeringen gör på kommunikationsplattformen ”SymbioCity” har inneburit att marknadsföringen av svensk miljöteknik i utlandet med offentliga medel har samordnats och blivit tydligare för företagen.

De svenska utlandsmyndigheterna har bidragit till att främja svenska ekonomiska intressen och svenska företags affärsmöjligheter i utlandet genom en löpande basverksamhet och vissa särskilda aktiviteter i samverkan med framför allt Exportrådet. Ett aktivt arbete för att hjälpa svenska företag att lösa handelshinder innebär förbättrade möjligheter att genomföra affärer.

De främjandeplaner som har införts för varje land har bidragit till att öka långsiktigheten och effektiviteten i främjandet och har stärkt samplaneringen av aktiviteter runt om i världen.

Sveriges deltagande i världsutställningen Expo 2010 i Shanghai har varit ett framgångsrikt samarbetsprojekt mellan stat och näringslivets intressenter, där näringslivet har tagit en mycket aktiv del. Deltagandet speglade ett brett politiskt och ekonomiskt engagemang med särskild betoning på klimat- och miljöfrågor. Såväl de offentliga som de privata intressenternas deltagande har bidragit till att stärka en allsidig och positiv bild av Sverige i Kina och har bidragit till att utveckla långsiktiga relationer.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden (EKN) har 2010 och första halvåret 2011 på ett framgångsrikt sätt förenat målet om garantigivning för svensk exportindustri på gynnsamma villkor med restriktionen att verksamheten ska vara självbärande på sikt och i enlighet med gällande statsstödsregler.

I spåren av finanskrisen och eurokrisen anlitas EKN i många fler affärer och på tidigare oproblematiske marknader. Samtidigt växer ekonomin i andra delar av världen och den svenska exporten ökar på tillväxtmarknaderna. Detta ger nya möjligheter för svensk export.

Kännedomen om EKN:s roll som exportfrämjare och en fördjupad kunskap om EKN:s garantierbjudande har ökat hos exportföretag och banker. Tillsammans med en ökad risk-

medvetenhet hos företag och banker har detta lett till en fortsatt hög efterfrågan på EKN:s tjänster. De exporterande företagens efterfrågan på garantier drivs av en återhämtning i exportindustrin kombinerad med fortsatt osäker konjunktur och därmed kvardröjande riskaversion.

Den markanta ökning av dröjsmål med betalning som noterades under finanskrisen har nu vänt. Under 2010 sjönk nivån på anmälda betalningsdröjsmål och skadorna ökade inte i den omfattning som befarats. Risken för skador bedöms dock inte vara över eftersom förhöjd risk för skador kan kvarstå under flera år efter en kris. Dessutom är det ännu inte möjligt att se konsekvenserna av den finansiella utvecklingen och den politiska instabiliteten som råder i delar av världen. EKN följer och utvärderar noga de affärer myndigheten är engagerad i och reagerar snabbt på tecken på problem.

Den förstärkta upplåningskapaciteten hos SEK och den utökade exportkreditgarantiramen hos EKN har tillmätts stor betydelse av det svenska näringslivet.

EKN har bidragit till det internationella arbetet i EU och OECD.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) har genom sin exportfinansiering medverkat både med finansiering och rådgivning i flera viktiga affärer till förmån för svensk exportindustri. Under 2009 medförde finanskrisen att SEK fick en än mer central roll som långgivare till den svenska exportnäringen. De åtgärder som blev ett resultat av propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86) medförde att SEK kunde fortsätta stödja de svenska exportörerna i ett läge då bankerna inte hade möjlighet att bevilja företagen exportkrediter. Även om ingen av dessa garantifaciliteter har utnyttjats har de haft betydelse som stödjande åtgärder för SEK:s tillgång på kapital. Med tanke på den internationella marknadsöron bör den särskilda kreditgarantin för upplåning och låneramen finnas kvar även under 2012.

Företrädare för Utrikesdepartementet gavs den 3 februari 2011 möjlighet att i riksdagens näringsutskott kommentera Riksrevisionens granskningsrapport *AB Svensk Exportkredit (RiR 2010:15)*. Utskottet uttalade sitt stöd för bolagets verksamhet och önskade följa bolagets fortsatta utveckling.

Företrädare för Utrikesdepartementet presenterade den nya ägarstyrningen av SEK för

riksdagens näringsutskott den 5 april 2011. SEK ska enligt den nya ägaranvisningen som marknadskompletterande aktör erbjuda svenska exporterande företag, eller exporterande företag med svenskt intresse, eller exporterande företags slutkunder, långfristiga finansieringslösningar. SEK ska kunna öka verksamheten och volym i kärva tider för segment som i sådana lägen inte försörjs fullgott.

Riksgäldskontoret har fått i uppdrag att lämna en separat rapport till regeringen om riskerna i statens garanti- och kreditportfölj. Riskanalysen ska utgå ifrån statens kreditrisk och likviditetsrisk. Riksgäldskontoret ska avrapportera uppdraget senast den 15 mars 2012.

Investeringsfrämjande

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) har genom sin verksamhet bidragit till utländska direktinvesteringar i Sverige från såväl mogna marknader som tillväxtmarknader samt till att stärka svenska kompetenskluster inom exempelvis IT och telekom, "Life Science" – och fordonsområdet.

Regeringen gav sommaren 2011 Statskontoret i uppdrag att analysera Myndighetens för utländska investeringar i Sverige investeringsfrämjande verksamhet i Kina. Syftet är att få ett fördjupat kunskapsunderlag om verksamheten med tanke på den pågående översynen av myndighetsstrukturen för Sverige-, handels- och investeringsfrämjande, inte minst med anledning av de synpunkter på verksamheten som framförts. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2011.

4.4.2 EU:s inre marknad

Den inre marknaden utgör en grundsten i det europeiska samarbetet och omfattar EU:s 27 medlemsstater samt genom EES-avtalet även Island, Liechtenstein och Norge. År 2010 gick 67 procent av den svenska varuexporten till den inre marknaden och av Sveriges import kom 77 procent från den inre marknaden. Regeringen verkar mot denna bakgrund för en väl fungerande inre marknad med fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital. En väl fungerande inre marknad genererar i förlängningen ökad tillväxt, sysselsättning och välfärd.

Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet för frågor om EU:s inre marknad. Swedac är ansvarig myndighet för frågor om teknisk kontroll och är nationellt ackrediteringsorgan med ansvar för samordning av marknads kontroll samt för frågor om reglerad mätteknik. Swedac:s arbete med kontroll av att varor och tjänster uppfyller gällande krav, förbättrar den inre marknads funktionssätt och ger myndigheten en nyckelroll på den inre marknaden.

Kommerskollegium har bland annat till uppgift att förse regeringen med expertstöd på inre marknadsområdet genom att tillhandahålla kvalificerade underlag och analyser. Som en röd tråd under 2010 löpte Europeiska kommissionens förberedelser inför den inre marknads 20-årsjubileum 2012. Ett centralt inslag i förberedelserna var den tidigare kommissionären Mario Monti's rapport om en ny strategi för den inre marknaden. Rapporten låg till grund för kommissionens meddelande "På väg mot en inre marknadsakt – att skapa en verkligt konkurrenskraftig social marknads ekonomi", KOM (2010:206). Kommerskollegium gjorde en omfattande och väl utförd analys av kommissionens förslag. Regeringen har redovisat sin bedömning av kommissionens förslag i en faktapromemoria (2010/11:FPM36).

Kollegiet publicerade en större företagundersökning om vilka hinder företag möter vid handel på såväl den inre marknaden som vid handel med länder utanför EU. Kommerskollegium har under 2010 också ägnat stor uppmärksamhet åt e-handel genom utredningar och analyser samt genom att genomföra ett seminarium om den digitala inre marknaden.

Kommerskollegium har också till uppgift att sprida information om den inre marknaden med syftet att företag och privatpersoner i större omfattning ska utnyttja de möjligheter som den inre marknaden ger. Arbetet med informationsinsatser om den inre marknaden har särskilt prioriterats under 2010.

Kommerskollegium har av regeringen tilldelats ett flertal uppgifter som syftar till att få den inre marknaden att fungera bättre. I egenskap av svenskt Solvit-center arbetar kollegiet med att lösa hinder för företag och privatpersoner på den inre marknaden. Solvit etablerades 2002 som ett informellt nätverk i syfte att lösa problem som beror på att inre marknads lagstiftningen inte tillämpas korrekt. Under 2010 hanterade Solvit-centret

sammanlagt 149 ärenden, vilket är något fler än 2009. Enligt kommissionens statistik löste Solvit-centret 97 procent av de ärenden där hindret uppstått i Sverige. Detta är en förbättring jämfört med 2009 då 93 procent av ärendena löstes.

En central uppgift för kollegiet är att administrera procedurer enligt tjänstedirektivet (2006/123/EG) och direktivet (98/34/EG) enligt vilka svenska regler för tjänster respektive varor ska anmälas till kommissionen och de andra EU-medlemsstaterna. Syftet är att begränsa möjligheten för nya hinder att uppstå på den inre marknaden. Kollegiet har under 2010 granskat 138 förslag till svenska tekniska regler för varor, varav 39 har anmälts till kommissionen. Av de svenska regelförslag som anmälades kom reaktioner på elva. Sverige har lämnat reaktioner på fyra anmälda föreskrifter från andra medlemsstater. Genom tjänstedirektivet infördes i slutet av 2009 en anmälningsprocedur för nationella föreskrifter som innehåller krav på tjänsteutövare. Under 2010 anmälde Sverige endast sex sådana föreskrifter, men antalet kan förväntas öka framöver.

Kommerskollegium deltar även aktivt i den stående kommittén för standarder och tekniska föreskrifter och lämnar underlag till regeringen inför mötena.

Vid Kommerskollegium finns också kontaktpunkter för varor och tjänster. Genom dessa funktioner hanteras, till skillnad från ovan nämnda anmälningsprocedurer, frågor om hur redan gällande regler tillämpas. I egenskap av kontaktpunkt för varor enligt förordningen (EG) 764/2008 om ömsesidigt erkännande ankommer det på Kommerskollegium att svara på frågor om vilka tekniska regler som gäller för en viss vara i Sverige samt att informera om den EU-rättsliga principen om ömsesidigt erkännande. Principen innebär att en vara som lagligen säljs i en medlemsstat också ska kunna säljas i en annan medlemsstat utan krav på ytterligare provning eller kontroll. Under 2010 svarade kollegiet på 17 sådana frågor. Oftast har det gällt företagare från ett annat EU-land som vill börja sälja en viss vara i Sverige. Kontaktpunkten har varit i drift endast sedan 2009 och antalet ärenden kan förväntas öka de närmaste åren i takt med att den blir mera känd.

Kommerskollegium har också regeringens uppdrag att informera kommissionen om svenska myndigheters tillämpning av för-

ordningen. Kollegiet inhämtade i samband med rapportering till kommissionen information om svenska myndigheters syn på förordningens tillämpning och vidarebefordrade denna till kommissionen.

Kontaktpunkten för tjänster upprättades under 2009. Tjänstekontaktpunktens främsta syfte är att underlätta för tjänsteleverantörer och tjänstemottagare att hitta information som behövs för att kunna bedriva tjänsteverksamhet i ett EU-land. Kontaktpunkten är i huvudsak webbaserad (www.verksam.se) men kompletteras av en manuell servicefunktion. Kommerskollegium samordnar arbetet med kontaktpunkten och ansvarar för den manuella servicefunktionen, medan Tillväxtverket ansvarar för webbsidan. Konsumentverket samordnar information om farlig tjänsteverksamhet samt tillhandahåller information till konsumenter. Kommerskollegiums servicefunktion har under 2010 besvarat 110 förfrågningar.

IMI (Internal Market Information System) är ett elektroniskt verktyg för informationsutbyte mellan EU-medlemsstaterna. Syftet är att underlätta det gränsöverskridande administrativa samarbetet mellan olika EU-länders förvaltningar. Kommerskollegium är nationell samordnare för IMI-systemet i Sverige. Systemet används än så länge endast för samarbete enligt tjänstedirektivet och direktivet (2005/36/EG) om yrkeskvalifikationer men ska framöver också användas inom andra områden.

Swedac:s huvuduppgift är att vara nationellt ackrediteringsorgan. Ackreditering är ett system för kompetensprovning. Den som är ackrediterad har av Swedac bedömts vara kompetent att utföra en viss uppgift. Den 1 januari 2010 trädde förordningen (EG) 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter i kraft. Swedac har utsetts av regeringen att vara nationellt ackrediteringsorgan i förordningens mening. En större förändring för Swedac inträffade i och med att fordonsbesiktningen i Sverige den 1 juli 2010 blev konkurrensutsatt. De aktörer som önskar utföra besiktning av fordon ska vara ackrediterade av Swedac. Sammanlagt utförde Swedac under 2010 tillsyn över mer än 2 000 aktörer som utförde olika typer av provning eller kontroll.

Swedac är ansvarig myndighet för samordning av svensk marknadskontroll. Samordningen sker bland annat genom Marknadskontrollrådet som

är placerat vid Swedac. Marknadskontrollrådet är ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan 15 myndigheter som bedriver marknadskontroll. Rådet har sammanträtt fyra gånger under 2010. Genom Marknadskontrollrådet har Swedac bl.a. tillhandahållit underlag för regeringens rapportering av marknadskontrollplaner till kommissionen. Under december 2010 öppnades en myndighetsgemensam webbportal för marknadskontroll (www.marknadskontroll.se) som administreras av Swedac. Swedac deltar även i flera olika arbetsgrupper och kommittéer för marknadskontroll på i huvudsak europeisk nivå.

Swedac har under 2010 haft i uppdrag att stödja myndigheter i tillämpning av och anpassning till förordningen (EG) 765/2008. Förordningen skapar ett enhetligt system på EU-nivå för ackreditering, marknadskontroll och CE-märkning.

Standardisering bedrivs i Sverige i tre privaträttsliga organisationer, Swedish Standards Institute (SIS), Svensk Elstandard (SEK) och Informationstekniska standardiseringen (ITS). Dessa organisationer representerar också Sverige i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Som paraplyorgan verkar Sveriges Standardiseringsråd (SSR), i vilket de offentliga och privata huvudmännen för den svenska standardiseringen representeras. Statsbidraget till standardiseringen kanaliseras via SSR. På initiativ av Svenskt Näringsliv inledde SSR under året en översyn av sin organisation.

Under året fastställdes 2 000 nya svenska standarder, varav endast ett fåtal inte överensstämde med standarder som utarbetats i det europeiska eller internationella samarbetet. Cirka 5 000 svenska experter medverkade i arbetet i de pågående projekten. I 120 av dessa projekt medverkade representanter för ideella organisationer. Deras medverkan stöds ekonomiskt genom statsbidraget till standardiseringen. Under ledning av SIS och dess brasilianska kolleger antogs under året en uppmärksam internationell ISO-standard om socialt ansvar. I arbetet deltog 99 länder och 42 organisationer. Med betydande stöd ifrån Sverige har ISO, den internationella standardiseringsorganisationen, inlett ett standardiseringsarbete avseende olika produkters totala koldioxidutsläpp, så kallat Carbon footprint.

De svenska standardiseringsorganen leder arbetet i cirka 250 internationella standardiseringsprojekt.

I ett samarbetsprojekt mellan Utrikesdepartementet och SSR tillsattes under året en koordinator vars uppgift är att höja medvetandet om standardiseringens betydelse och skapa ett nätverk på strategisk nivå för standardiseringsfrågor inom Regeringskansliet.

Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att Kommerskollegium genom sin verksamhet på ett bra sätt har bidragit till regeringens mål om en väl fungerande inre marknad. Många funktioner när det gäller frågor om den inre marknaden är nu samlade hos Kommerskollegium. Det medför att det har blivit relevant att betrakta myndigheten som en svensk inre marknadsmyndighet. Kommerskollegium fyller också en viktig funktion genom att tillhandahålla expertstöd till regeringen. Kollegiets informationsinsatser är av stor vikt för att sprida kunskap om den inre marknads möjligheter till företag och privatpersoner.

Swedac har genomfört sin verksamhet väl i enlighet med regeringens intentioner. Myndighetens arbete med ackreditering och annan teknisk kontroll samt dess arbete inom ramen för internationella ackrediteringsorganisationer bidrar till att förbättra den inre marknads funktionssätt och underlättar även handeln med länder utanför den inre marknaden.

Bidragen till den svenska standardiseringen har på ett effektivt sätt främjat svenska intressen i det europeiska och det internationella standardiseringsarbetet.

4.4.3 Internationell handelspolitik

Inom den internationella handelspolitiken är frihandel det övergripande målet. Regeringen eftersträvar ökad handel genom att värna och utveckla öppna, enkla, ickediskriminerande och legitima regler för internationell handel och investeringar. Ökad handel leder till tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för medborgarna. Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet för frågor om den internationella handelspolitiken och tillhandahåller analyser och utredningar på området till regeringen.

Målet för regeringens arbete med EU:s gemensamma externa handelspolitik är att bidra

till tillväxt och sysselsättning, en hållbar utveckling, ett öppet Europa samt till en ekonomisk, demokratisk och säkerhetsbefrämjande utveckling i utvecklingsländer. Regeringens första prioritet har varit att fortsatt verka för ett ambitiöst avslut på de pågående handelsförhandlingarna i Världshandelsorganisationen (WTO), den s.k. Doharundan, som inleddes i november 2001. Ett ambitiöst resultat i Doharundan skulle stärka WTO, ge världsekonomin en skjuts, förhindra protektionism och bidra till ökad tillväxt, särskilt för utvecklingsländerna. Doharundan utgör en unik möjlighet att förbättra svenska företags marknadstillträde för jordbruksprodukter, industrivaror och tjänster i tredje land.

Under större delen av 2010 gick förhandlingarna i Doharundan på sparlåga. Den svenska regeringen har fortsatt att verka för att EU ska vara en konstruktiv och pådrivande part i förhandlingarna, som återfick viss styrkraft mot slutet av året.

Regeringen verkar för en fortlöpande dialog, i EU och internationellt, om de handelspolitiska utmaningarna i den nya globala kontexten, i syfte att lyfta fram frihandels möjligheter och argumentera mot protektionistiska åtgärder. Detta är särskilt viktigt i ljuset av de tendenser till ökad protektionism som kan skönjas inom EU och globalt. Sverige har under året aktivt arbetat för att uppföljaren till EU:s Lissabonstrategi, EU 2020-strategin, ska inbegripa detta perspektiv. Regeringen medverkade aktivt till att de rådsslutsatser, som antogs i december om EU:s nya handelsstrategi, i hög grad främjar en öppen, offensiv och utvecklingsvänlig handelspolitik. Sverige ser bilaterala och regionala frihandelsavtal som viktiga komplement till multilaterala handelsliberaliseringar inom ramen för WTO. EU har under 2010 och första halvåret 2011 startat och fortsatt att förhandla om frihandelsavtal med en rad länder i bl.a. Nordamerika, Asien, Latinamerika, Mellanöstern och vårt närområde. Förhandlingarna med Sydkorea kunde avslutas under det svenska EU-ordförandeskapet. Under 2010 avslutades även förhandlingar med Colombia och Peru samt Centralamerika, och förhandlingar inleddes med Singapore och Malaysia.

Sverige har fortsatt verkat för en mer restriktiv användning av EU:s handelspolitiska skyddsåtgärder, särskilt antidumpning. Regeringen anser att EU behöver ett bättre

regelverk på antidumpningsområdet som gynnar världshandeln. Sverige har även i WTO-sammanhang arbetat för att de pågående regel-förhandlingarna i Doharundan ska leda till en påtagligt minskad användning av antidumpningsåtgärder i världshandeln. Resultaten både inom EU och WTO har dock hittills uteblivit på grund av oenighet mellan olika medlemsstater.

Sverige stödjer fortsatt EU:s arbete för att säkerställa en balanserad immaterialrättslig lagstiftning och efterlevnad av denna lagstiftning i olika delar av världen, bl.a. genom förhandlingarna om ACTA (Anti Counterfeiting Trade Agreement). Förhandlingarna som förts mellan EU och dess medlemsstater samt ett tiotal andra länder avslutades under 2010 och nu återstår undertecknande och ratificering av avtalet.

Regeringen arbetar även aktivt för att EU:s gemensamma politik på området för investeringar ska skapa bästa möjliga förutsättningar för EU:s näringsliv. En utgångspunkt är att investeringsskyddet inte ska försämrats i förhållande till det skydd som ges idag genom de bilaterala investeringsskyddsavtalen.

Tjänstesektorn har stor betydelse för tillväxt och sysselsättning, Sverige återfinns bland världens 20 största tjänsteexportörer, både svensk tjänsteexport och tjänsteimport har ökat markant under 2000-talet. Vidare fortsätter utvecklingen mot ett allt starkare samband mellan varu- och tjänstehandel, där tjänstedelen stadigt växer i betydelse och bör synliggöras. Regeringen verkar aktivt för gynnsamma villkor för tjänstehandeln, både inom ramen för EU:s bilaterala frihandelsavtal och i det multilaterala arbetet.

EU:s marknadstillträdesstrategi ska hjälpa EU:s företag att lösa olika handelshinder i tredje land. Det är viktigt att strategin tillämpas på ett sådant sätt att den blir ett effektivt hjälpmedel för EU:s företag. Under det svenska ordförandeskapet i EU 2009 utvecklades och systematiserades formerna för samarbetet runt marknadstillträdesfrågorna i EU. Detta arbete är fortsatt prioriterat för Sverige.

Regeringen har drivit arbetet vidare med att utveckla användandet av handelspolitiska instrument för att stävja klimatförändringarna. Syftet var bl.a. att bidra till ett ambitiöst resultat i FN:s klimatförhandlingar i Mexiko i november 2010. Regeringen har särskilt fokuserat på att

argumentera för en friare handel med klimatvänliga varor, tjänster och teknologier samt för att utveckla internationella system för standarder, märkning och certifiering.

I förhandlingarna mellan EU och AVS-länderna (ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet) om ekonomiska partnerskapsavtal har arbetet fortsatt under året för formella undertecknanden av interimsavtal, samt förhandlingar mot fullödiga, regionala avtal. Dialogen och förhandlingarna kommer att fortsätta under 2011.

Sverige har inom EU tillsammans med ett antal likasinnade länder argumenterat för betydelsen av enklare och mer utvecklingsvänliga ursprungsregler. Reviderade ursprungsregler för EU:s handel inom ramen för Allmänna preferenssystemet antogs i september 2010. Regeringen välkomnar dessa nya och enklare regler.

Regeringen bedömer att Kommerskollegium genom sin verksamhet som expertmyndighet på området på ett bra sätt har bidragit till regeringens mål om en väl genomförd internationell handelspolitik.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Handel är en förutsättning för att skapa hållbar tillväxt, ökat välstånd och för att bekämpa fattigdom. Den finansiella krisen understryker vikten av att stödja fattiga länders näringsliv och deltagande i internationell handel. För att tillvarata Kommerskollegiums expertkunskaper på handelsområdet har särskilda medel fortsatt avsatts för denna myndighets medverkan i utvecklingssamarbetet.

Frågor som berör företagens samhällsansvar, Corporate Social Responsibility (CSR), är sedan 2002 ett arbetsområde inom Utrikesdepartementet under enheten för internationell handelspolitik, sekretariatet för Global Ansvar (GA). CSR berör alla Utrikesdepartementets politikområden: handels-, bistånds- och utrikespolitik. Sekretariatet Globalt Ansvar ska vara en naturlig plattform för samverkan om frågor som berör företagens samhällsansvar. GA ska vidare sprida kunskap om CSR och verka för att svenska företags och aktörers perspektiv och samlade intressen får genomslag. Under våren 2008 initierades en referensgrupp med företagsföreträdare kring CSR-relaterade frågor. Referensgruppen har tilldragit sig stort intresse och högt deltagande. Därtill har en samråds-

grupp om CSR bidragit till ett ökat informations- och erfarenhetsutbyte mellan departement och myndigheter. Samarbetet med Kina kring CSR har vidareutvecklats och bl.a. har utbildningsprogram genomförts som även innefattade studiebesök i Sverige.

På antikorrupsionsområdet har bl.a. samarbete med Ryssland fördjupats. Inom OECD har riktlinjer tagits fram till stöd för utveckling av företagsinterna antikorrupsionsregler.

4.5 Politikens inriktning

Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet ska stärka svenska företags förmåga att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen medför. Människor, kapital, varor, tjänster och information rör sig gränslöst i allt snabbare takt och i allt större omfattning. Förändringstakten ökar och de geografiska begränsningarna för såväl utbud som efterfrågan minskar i betydelse. Konkurrensen hårdnar och behovet av kontinuerlig förnyelse och utveckling ökar.

De möjligheter som globaliseringen medför ska tas tillvara för att stärka svensk ekonomi och handel. Inom handels- och investeringsfrämjandet sker detta genom att främja svenska små och medelstora företags export och internationalisering samt svenska företags affärer på viktiga marknader. Det sker också genom att attrahera utländska direktinvesteringar. Arbetet med att stärka bilden av Sverige i utlandet underlättas genom en gemensam plattform utarbetad inom ramen för Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU).

I den ekonomiska krisens spår riskerar trösklarna för svenska företag att handla med omvärlden att öka. När villkoren för den globala handeln försämras eller snedvrids är det särskilt angeläget att insatserna för en stärkt frihandel kompletteras med ett effektivt handels- och investeringsfrämjande.

Svaga statsfinanser hos ett antal EU-länder kommer att fortsätta att påverka EU:s köpkraft. Detta är särskilt allvarligt med hänsyn till att EU-området står för drygt 70 procent av vår export. Regeringen arbetar för att skapa förutsättningar för att stödja svenskt näringslivs diversifiering till andra marknader. Ökat fokus kommer att läggas på tillväxtmarknaderna.

Regeringen fäster stor vikt vid ett internationellt affärsfrämjande som skapar förutsättningar för marknads- och företagsutveckling, och ämnar fortsätta att effektivisera och vidareutveckla denna verksamhet. De regionala exportrådgivarna har en viktig roll för att stärka små och medelstora företags internationalisering och är därför en prioriterad aktör i främjandet av internationalisering. Den potential som finns bland småföretag att ta steget ut på exportmarknaden ska tas tillvara genom att underlätta deras förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet ska göra det enklare för svenska företag att växa internationellt. Exportrådet ska inom ramen för sitt statliga uppdrag erbjuda goda förutsättningar för internationell affärsutveckling med grundläggande exportservice, kompetensutveckling och kunskapsspridning om internationella marknader. Förstärkta insatser genomförs för små och medelstora företag på tillväxtmarknader och affärsområden där det finns outnyttjad potential.

För att de offentliga insatser som görs på området ska nå så många företag som möjligt, och ha förutsättningar att uppnå största möjliga effekt, krävs en ökad samverkan, inklusive mellan statliga, regionala och lokala främjandeaktörer. Genom förstärkt samordning kan konkreta nya förslag om insatser och samverkansmöjligheter identifieras samt luckor och överlappningar motverkas. Det ska ske genom att insatserna genomförs nära företagen, genom insatser för förbättrad information och rådgivning, genom ökad fokusering och samverkan inklusive vissa riktade satsningar på prioriterade områden och marknader. I syfte att stärka företagets förmåga att växa och verka på den globala marknaden avser regeringen inom ramen för statens åtaganden att fortsätta arbetet med att främja internationalisering med fokus på små och medelstora företag t.ex. genom de regionala exportrådgivarna.

Den svenska handeln förändras över tiden. Ett effektivt handels- och investeringsfrämjande anpassar sig till dessa förändringar. Det är viktigt att identifiera var tillväxtssektorer, outnyttjad potential och tillväxtmarknader kan finnas. Regeringen har i olika sammanhang specifikt lyft fram bl.a. miljöteknik, hälso- och sjukvård samt omsorg, tjänster, företagare med utländsk bakgrund och kreativa näringar. Projektet "Kosmopolit" ska vidareutvecklas för att ta tillvara den resurs som företagare med utländsk

bakgrund och utländsk kompetens innebär.

Utrikesdepartementet avser att utarbeta ett handels- och främjandeprogram för att stödja handelsministerns vision att den svenska exporten ska fördubblas under femårsperioden 2010–2014. Samtidigt påverkas exporten starkt av utvecklingen i omvärlden och den nuvarande marknadsoron, vilket gör att utvecklingen av handeln i världen är svår att bedöma.

Exportrådet ska liksom Kommerskollegium och de svenska utlandsmyndigheterna aktivt arbeta med att hjälpa företag i alla delar av landet och utomlands att hantera hinder i handeln. Företagsspecifik affärsutveckling med skraddarsydda lösningar ska erbjudas företagen på marknadsmässiga villkor.

Trots återhämtningen på finansmarknaden är det på grund av den internationella marknadsoron fortfarande centralt för exportföretagen med stöd för att få finansiering eller riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

Exportkreditnämndens verksamhet bedrivs med målet att den totalt sett ska vara självbärande över tiden. Myndigheten tar ut premier som ska täcka såväl risk som kostnader för administration och erforderliga investeringar.

Svenska exportföretag söker efter och gör affärer på hela världsmarknaden. En av EKN:s viktigaste uppgifter är att ständigt göra analyser av affärsklimatet på dessa marknader. EKN ska medverka till att exportaffärer görs möjliga även där förhållandena är svårbedömda och att med garantier som verktyg stimulera till att affärer blir av.

En bibehållen ram för exportkreditgarantier är avgörande för EKN:s möjligheter att möta exportföretagens efterfrågan på garanti mot bakgrund av den internationella marknadsoron.

Per den 30 juni 2011 uppgick riskreserveringarna totalt till 13,5 miljarder kronor och myndighetskapitalet till 12,1 miljarder kronor. För 2012 beräknas riskavsättningarna uppgå till 1,5 miljarder kronor och skadeutbetalningar till 475 miljoner kronor. Likvida medel uppgick per den 30 juni 2011 till 20,3 miljarder kronor, vilket tillsammans med premier, återvinningar och finansiella intäkter framgent bedöms utgöra en tillräcklig täckning för skadeutbetalningar. Om skadeutbetalningar mot förmodan skulle överstiga likvida medel

måste EKN utnyttja sin låneram hos Riksgäldskontoret mot ränta. Sannolikheten att ett sådant upplåningsbehov skulle uppstå bedöms som liten.

Den låneram och den kreditgarantiram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) som beviljades enligt propositionen ”Åtgärder för förstärkt exportfinansiering” (prop. 2008/09:86) och i budgetpropositionerna för 2010 och 2011 (prop. 2009/10:1 och prop. 2010/11:1) har hittills inte behövt användas, men de har en avgörande betydelse för SEK:s möjligheter att kunna ställa ut långfristiga lån. Detta innebär i sin tur att svenska exportföretag kan konkurrera i fler exportaffärer. Ramarna ger ingen belastning på statsbudgeten, men om de skulle utnyttjas ökar statens lånebehov.

Efterfrågan på exportkrediter är fortsatt hög och SEK behöver även 2012 ha möjlighet att erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar. Även om den finansiella och ekonomiska situationen har stabiliserats sedan finanskrisen bör dessa kreditfaciliteter finnas kvar med tanke på den internationella marknadsoron.

Arbetet med att anpassa exportfinansieringen till kundernas behov fortsätter att utvecklas, vilket även inkluderar små och medelstora företags möjligheter till exportfinansiering.

Internationella projektinvesteringar inom bland annat energi-, miljö- och klimatområdet förväntas öka. Särskilda projektförberedande och -understödjande insatser ska fortsatt genomföras genom Utrikesdepartementet. ”Strategisk projektutveckling” bör ses som ett konkret instrument för att öka ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Regeringen avser att vidareutveckla instrumenten för att bättre möta marknadens behov och efterfrågan. Insatserna bör utgå från ömsesidiga intressen och koncentreras främst till tillväxt- och utvecklingsländernas behov av hållbara infrastruktur-satsningar som också kommer fattiga människor till del med hänsyn till ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter. Här ligger Sverige långt framme internationellt sett och har ofta världsledande kompetens och tekniska lösningar.

Arbetet med en vidareutveckling av kommunikationsplattformen ”SymbioCity” ska fortsätta i samverkan mellan berörda departement och utgiftsområden. Det handlar bl.a. om att vidareutveckla ”SymbioCityAcademy”, som kan erbjuda utländska myndigheter och

organisationer utbildning om hållbar stadsutveckling med utgångspunkt från svenska erfarenheter. I linje med initiativet ”Kosmopolit” ska kompetensen hos aktörer i Sverige med utländsk bakgrund också tas tillvara, med målet att öka handelsutbytet.

Satsningen på miljö- och energiteknik-samarbete och export till Kina fortsätter och har från den 1 januari 2011 förlängts till och med 2014 och utvidgats till att omfatta också Indien och Ryssland. Satsningen som bedrivs av regeringens särskilde samordnare tillsammans med ambassaderna i de tre länderna och övriga berörda myndigheter förväntas bidra till en ökad export av svensk miljöteknik. Satsningen är ett led i regeringens miljöteknikstrategi med finansiering från verksamhetsområdet Näringspolitik inom utgiftsområdet.

Ytterligare riktade exportfrämjade insatser kommer att genomföras, däribland en satsning på tillväxtländer och andra prioriterade marknader. Satsningen inriktas särskilt på viktiga framtidsbranscher.

Svenska företags upphandlingsandelar i internationella finansinstitutioner, EU och FN, är låga. En strategisk främjandesatsning på detta område är angelägen. Exportrådet har givits en operativ roll att 2011–2012 genomföra ett åtgärdsprogram i enlighet med handlingsplanen för Regeringskansliets agerande på upphandlingsområdet i de internationella finansinstitutionerna samt EU och FN.

Utländska direktinvesteringar är viktiga för svensk ekonomi. De fördelar som ökade flöden av varor, kapital, tjänster och arbetskraft erbjuder ska tas tillvara. Utländska investeringar skapar nya affärsmöjligheter, öppnar nya marknader, tillför ny kompetens och ökar utbytet av teknik och tekniskt kunnande, vilket leder till ekonomisk tillväxt. För att det samlade svenska näringslivet ska kunna tillvarata globaliseringens möjligheter är det även viktigt att attrahera utländska investeringar. Därför är investeringsfrämjande ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken, och det är viktigt att det offentliga åtagandet inom investeringsfrämjandet inte urholkas. Samtidigt är det viktigt att det statliga åtagandet inom investeringsfrämjandet förtydligas. Utländska intressenter ska ges kvalificerad information om investeringsmöjligheter i Sverige med syfte att underlätta valet av investering. Investeringsfrämjandet bygger på ett nära samspel mellan nationella,

regionala och lokala aktörer. Arbeta med att identifiera investeringsmöjligheter liksom investeringshämmande faktorer ska fortsätta.

Svenska ambassader och konsulat ska aktivt medverka till ett effektivt exportfrämjande, att skapa goda förutsättningar för svenskt näringsliv i utlandet samt att marknadsföra Sverige som investeringsland.

De goda erfarenheterna från deltagandet i världsutställningen Expo 2010 i Shanghai med den framgångsrika gemensamma satsningen av staten och näringslivets intressenter på temat "Spirit of Innovation" ska tas tillvara i framtida främjandesatsningar.

Främjande av utrikeshandeln innefattar även import, som är viktig för att skapa välbefinnande och sysselsättning. När svenska företag får bra insatsvaror till konkurrenskraftiga priser ökar deras konkurrenskraft. Sveriges konsumenter är beroende av en effektiv import som bidrar till ökat utbud, sund konkurrens och lägre priser. En viktig del av importfrämjandet är att vidareutveckla EU:s inre marknad. Handelen spelar även en viktig roll för utvecklingsländerna. I det internationella utvecklingssamarbetet spelar ömsesidig ekonomisk integration en allt viktigare roll. Genom att öppna marknader för import av produkter som utvecklingsländerna kan producera ökar deras möjligheter till utveckling. Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium, som finansieras över biståndsbudgeten, är en viktig resurs för att främja import från utvecklingsländerna.

Den inom Utrikesdepartementet beslutade översynen av myndighetsstrukturen för Sverige-, handels- och investeringsfrämjandet har överlämnats den 15 september 2011. Översynen innehåller förslag avseende uppgifts- och ansvarsfördelning mellan de handels- och investeringsfrämjande samt Sverigefrämjande verksamheterna på Sveriges exportråd (Exportrådet), Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) och Svenska institutet (SI).

Regeringen fortsätter arbetet med att förbättra förutsättningarna för att tillvarata näringslivets erfarenheter och kompetens i genomförandet av politiken för global utveckling. Med utgångspunkt i principen om obundet bistånd kan det svenska näringslivet bidra till en rättvis och hållbar global utveckling på flera sätt, bl.a. genom handel och investeringar som främjar ekonomisk tillväxt

genom ökad sysselsättning, teknik och kunskapsutveckling, ökade skatteintäkter samt främjande av ansvarsfullt företagande.

En tydlig dialog med näringslivet och ett bättre tillvaratagande av näringslivets erfarenheter och kompetens bidrar till ökad relevans, effektivitet och resultat i det svenska utvecklingssamarbetet. I syfte att skapa ett forum för en sådan dialog har regeringen inom ramen för utvecklingssamarbetet inrättat ett särskilt råd.

EU:s inre marknad

EU:s inre marknad är grundstenen i det europeiska samarbetet. En väl fungerande inre marknad är avgörande för unionens tillväxt och därmed ökad sysselsättning och välfärd. I den globala ekonomin blir detta än viktigare. Den inre marknaden intar en central plats i den övergripande EU-politiken för både hållbar tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning. För att den inre marknaden ska kunna fungera som en hemmamarknad för svenska företag krävs att de 500 miljoner konsumenter och cirka 20 miljoner företag har enkel och problemfri tillgång till den. Det är därför av stor vikt att arbetet med att förvalta och utveckla de system och regelverk som utgör ramen för den inre marknaden utvärteras väl. Då finns förutsättningar för en ökad export, konkurrenskraft och tillväxt.

År 2012 firar den inre marknaden 20 år. Inför jubileet har kommissionens ordförande José Manuel Barroso satt igång ett arbete för att stärka den inre marknaden; 2012 ska ett inre marknadspaket presenteras. I syfte att öka tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden antog kommissionen den 13 april 2011 ett meddelande, *Inre marknadsakten* "Gemensamma insatser för att skapa ny tillväxt – Tolv åtgärder för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden". I meddelandet presenteras tolv nyckelåtgärder, i form av lagstiftningsförslag, som ska beslutas av EU:s institutioner före utgången av 2012, dvs. till 20-årsjubileet av den inre marknaden.

Som komplement till de konkreta lagstiftningsförslagen presenteras även förutsättningar för att de föreslagna åtgärderna ska kunna utvecklas och genomföras på ett effektivt sätt, genom en tydligare styrning av den inre marknaden. Att i Sverige ha en god samordning av och kunskap om de horisontella instrumenten på den inre marknaden blir allt viktigare. I detta avseende är de konkreta verktyg som används

avgörande för att den inre marknaden ska kunna fungera bra.

Kommerskollegium har till uppgift att administrera flera av de horisontella instrumenten på den inre marknaden. Det gäller dels de anmälningsprocedurer för förslag till regler om varor och tjänster som syftar till att förebygga att handelshinder uppkommer. Det gäller vidare funktionen som Solvit-center där Kommerskollegium arbetar för att lösa redan uppkomna hinder på den inre marknaden. Genom funktionerna som kontaktpunkt för varor och tjänster sprider kollegiet information om den inre marknads principer och i egenkap av samordnare för IMI underlättar myndigheten samarbete mellan svenska myndigheter och myndigheter från andra medlemsstater. Kommerskollegium har genom dessa funktioner en allt större betydelse när det gäller att förbättra den inre marknads funktion i Sverige. Kommerskollegium kommer också att fortsätta stödja övriga myndigheter i deras arbete med att förbättra den inre marknaden. Dessutom ska Kommerskollegium fortsätta att vidareutveckla arbetet med att sprida information om den inre marknaden i syfte att få fler svenska företag att tillvarata de möjligheter som finns att sälja sina varor eller tjänster på den inre marknaden.

Tjänstesektorn blir allt viktigare för handeln och bidrar till tillväxt och sysselsättning. Regeringen anser att ett väl genomfört tjänstedirektiv kan bidra till en ökad tjänstehandel i Europa. En viktig komponent framöver är att säkra nyttjandet av de gemensamma kontaktpunkterna, och det därtill kopplade informationssystemet IMI, vilket kommer att leda till förenklade administrativa förfaranden för tjänsteutövare, tjänstemottagare och myndigheter. Fortsatta informationsinsatser inom Regeringskansliet och gentemot berörda myndigheter kring de skyldigheter som följer av tjänstedirektivet är viktigt. Samråd inom den sedan tidigare inrättade referensgruppen för direktivet bidrar till ett ökat informations- och erfarenhetsutbyte med bl.a. myndigheter, näringsliv, fackliga och andra berörda intresseorganisationer kring konkreta tillämpningsfrågor rörande tjänstedirektivet.

En av åtgärderna i inre marknadsakten är det s.k. standardiseringspaketet, som innefattar ett meddelande och en förordning. Förordningen ersätter delar av direktiv 98/34/EG och utvidgas

till att omfatta även tjänsteområdet. Paketet, som för närvarande förhandlas i rådet, innebär bl.a. en revidering av den horisontella lagstiftningen på standardiseringsområdet för att modernisera, effektivisera och bredda användningen av standardisering i EU:s policyinstrument och lagstiftning. Det är regeringens målsättning att paketet ska leda till en bredare användning av standarder bl.a. på tjänsteområdet, där regeringen ser stor potential till ökad svensk kunskapsbaserad export.

Kommerskollegium har vidare fått i uppgift att i samarbete med svenska intressenter följa utvecklingen av EU:s standardiseringspolitik och hålla regeringen underrättad om viktiga skeenden och utvecklingstendenser inom standardiseringen som är av betydelse för svensk ekonomi.

Direktivet 98/34/EG innehåller även en procedur för anmälan av nationella tekniska föreskrifter. Proceduren bidrar i hög grad till att nya handelshinder inte skapas på den inre marknaden. Kommissionen har aviserat ett förslag till översyn av denna del av direktivet under 2012. Både standardisering och anmälningsproceduren för tekniska föreskrifter har använts med stor framgång i inre marknadsarbetet.

I samarbete med Sveriges Standardiseringsråd (SSR) tillsattes 2010 ett projekt, lett av en koordinator i Regeringskansliet, för att under två år skapa en plattform för att effektivisera Regeringskansliets arbete med standardiseringsrelaterade frågor. Projektet kommer under 2012 att avsluta sitt arbete och lämna efter sig en etablerad organisation med ett kontaktnät i Regeringskansliet som har möjlighet att i det löpande arbetet bevaka och följa upp frågor kopplade till standardisering.

Under 2012 väntas ett lagstiftningspaket antas av EU där tio olika EU-direktiv revideras i enlighet med den modell som följer av det så kallade varupaketet. Syftet med revideringen är att rättsakter som innehåller krav på produkter ska bli mer enhetliga. När paketet har beslutats vidtar arbetet med att genomföra direktiven i svensk rätt. Det är viktigt att verka för att direktiven genomförs på ett konsekvent sätt i Sverige för att revideringen ska få önskad effekt.

Swedac kommer att spela en viktig roll vid genomförandet av de reviderade direktiven som samrådsmyndighet för de myndigheter som kommer att arbeta med att genomföra dessa

reviderade direktiv. Målet i övrigt för Swedac är att myndigheten med fortsatt hög kompetens ska utöva och utveckla sin verksamhet som ansvarig myndighet för ackreditering och teknisk kontroll, som samordnare av marknadskontroll samt som ansvarig myndighet för reglerad mätteknik och kontroll av ädelmetaller. Utvecklingen av Swedac:s verksamhet beror till stor del på utvecklingen inom ackrediteringsområdet, t.ex. om ackreditering införs för något nytt område. Swedac:s verksamhet har stor betydelse för att säkerställa att varor och tjänster på marknaden uppfyller gällande krav. Swedac har därmed en nyckelroll när det gäller att uppnå regeringens mål om en väl fungerande inre marknad.

Som ett led i att modernisera den svenska standardiseringen genomförde Sveriges Standardiseringsråd (SSR) under 2011 en översyn av sin verksamhet och organisation. Det resulterade i att SSR förändras till ett nytt förbund för de tre svenska standardiseringsorganen, Sveriges Standardiseringsförbund (SSF). Förbundet övertar flertalet av SSR:s uppdrag, varav uppgiften att främja standardisering är den viktigaste. Statsbidraget till standardiseringen kommer att kanaliseras via Sveriges Standardiseringsförbund.

Såvitt avser EU:s strategi för Östersjöregionen har Swedac och Kommerskollegium fått ansvar att leda tre flaggskeppsprojekt inom prioriteringsområde 6 avseende den inre marknaden. Projekten ska slutrapporteras i juni 2012 och därefter utvärderas.

De horisontella instrumenten för en väl fungerande inre marknad är inom vissa sektorer mycket väl utvecklade, medan utvecklingen pågår och ständigt förändras inom nyare områden. I takt med att nya marknader och teknik utvecklas kommer nya behov att uppstå. Ett exempel är den digitala agendan, där den inre marknadens instrument, bl.a. standardisering, är viktiga för att åstadkomma en god utveckling inom nya områden. E-handel utgör en viktig del av den inre marknaden. Samtidigt framgår det att EU:s inre marknad för e-handel – den s.k. digitala inre marknaden – lider av stora brister. Den stora outnyttjade potential som gränsöverskridande e-handel erbjuder bör utnyttjas. Ett annat exempel är arbetet med att inom EU skapa ett enhetligt patentskydd och en enhetlig patentdomstol, som regeringen även fortsatt kommer att prioritera. Nya samarbeten är också nödvändiga. Det är avgörande att de myndig-

heter och regioner som arbetar med att främja Sveriges konkurrenskraft och tillväxt från olika utgångspunkter samarbetar och skapar synergieffekter som bidrar till att åstadkomma en utveckling av den inre marknaden genom bland annat ökad export och tillväxt.

Internationell handelspolitik

Globaliseringen innebär stora möjligheter men också utmaningar. Handelspolitiken kan utgöra ett viktigt instrument för att tillvarata globaliseringens möjligheter och hantera dess möjliga avigsidor. Tydliga, icke-diskriminerande, globala regler för internationell handel är avgörande för hållbar tillväxt och utveckling. Också de fattiga länderna måste kunna skörda globaliseringens frukter.

Regeringen har ambitionen att fortsatt stimulera till en fortlöpande dialog, i EU och internationellt, om de handelspolitiska perspektiven i den förändrade globala kontexten. Detta är viktigt inte minst i ljuset av internationaliseringen och företagens ökande fragmentisering, men också därför att handelspolitiken aktivt måste bidra till vår tids stora globala utmaningar såsom klimatförändringarna och fattigdomsbekämpningen. *Transatlantic Task Force*, ett samarbetsprojekt på svenskt initiativ mellan europeiska och amerikanska tankesmedjor och experter på handelspolitik, är ett exempel. *Transatlantic Task Force* leds av handelsministern tillsammans med den f.d. ledamoten av amerikanska representanthuset Jim Kolbe, och har uppdraget att se på handelspolitiken i ett längre perspektiv. Slutrapport väntas vid årsskiftet 2011/2012.

Lissabonfördraget innebär betydande förändringar för handelspolitiken, främst vad gäller beslutsprocedurer. Dels har EU-kommissionen fått ökade befogenheter, dels har Europaparlamentet fått en mer framträdande roll. Dessutom innebär fördraget en förändrad struktur för det löpande arbetet med att genomföra handelspolitiken, men de exakta formerna för denna struktur återstår att besluta om. Regeringen avser att aktivt bidra till genomförandet av Lissabonfördraget på det handelspolitiska området, inte minst vad gäller besluts- och genomförandeprocedurer.

Som ett öppet och handelsberoende land lägger Sverige stor vikt vid det multilaterala handelssystemet. WTO är grundbulten i detta system och Sverige arbetar aktivt för att värna

WTO som organisation både vad gäller regler och som handelspolitiskt organ. Mot bakgrund av den senaste tidens svårigheter i Doharundan är regeringens prioritet i detta skede att förhandlingarna inte faller samman samt att alla förhandlingsområden finns med även i fortsättningen. På längre sikt skulle ett lyckat avslut på Doharundan stärka WTO, ge världsekonomin en positiv injektion samt bidra till ökad handel och tillväxt, inte minst för utvecklingsländerna. Ett lyckat avslut på rundan är också den bästa försäkringen mot ökad protektionism.

Regeringen arbetar för att en översyn ska komma till stånd av WTO:s informations-teknikavtal, ITA. Tullfrihet för elektronikvaror är viktigt för både svenska konsumenter och exportintressen.

Regeringen lägger stor vikt vid att utvecklingsländernas intressen och särskilda behov tillvaratas i såväl WTO som i andra handelsrelaterade organisationer och förhandlingar. Här är målet att stärka fattiga människors och länders möjligheter att ta del av globaliseringens fördelar. En ökande handel, med ett allt större mått av frihandel, är avgörande i detta sammanhang. Regeringen driver konsekvent linjen att EU ska visa största möjliga öppenhet gentemot fattiga länder, särskilt vad gäller varor och tjänster som fattiga människor producerar. Sverige har ett gott anseende och förtroende i många fattiga länder. Förutom ömsesidiga handels- och utvecklingsvinster har Sverige och EU här en viktig roll att spela som brobyggare mellan olika kulturer och samhällssystem. Under 2011 ska EU ta fram en ny förordning för det Allmänna preferenssystemet. Sverige kommer att verka för att förordningen ger ökade möjligheter för fattiga länder att nyttja internationell handel som ett verktyg för utveckling. Samstämmighet mellan handel och utveckling lyfts fram i EU 2020. Ett särskilt meddelande om handel och utveckling ska tas fram under 2011, där EU närmare ska specificera hur man ser på sambandet mellan handel och utveckling, och hur EU ska främja samstämmighet mellan dessa områden. Till sammans med likasinnade länder för Sverige en diskussion med kommissionen om utformningen av meddelandet för att få ett framåtblickande instrument som kan tillämpas vid utformningen av EU:s handelspolitik.

Vid sidan av multilaterala förhandlingar kan bilaterala och regionala initiativ spela en viktig

kompletterande roll. I förhandlingar mellan en mindre grupp av länder är möjligheterna också större att nå ett mer omfattande resultat – både i form av vilka handelshinder som ingår i ett avtal, och hur långtgående liberaliseringar som görs. Regeringen verkar fortsatt för att EU driver förhandlingar om bilaterala och regionala frihandelsavtal med en rad länder och regioner i världen, och att svensk industris intressen tas tillvara både i urvalet av länder/regioner som EU förhandlar med och i specifika delar av avtalen. För att skapa bättre förutsättningar för svenska företag att konkurrera på världsmarknaden är det viktigt att frihandelsavtalen, utöver avveckling av tullar, också innehåller effektiva regler som rör t.ex. ursprungsregler, icke-tariffära handelshinder, investeringar och immaterialrätt.

Förhandlingarna om ett frihandelsavtal med Singapore väntas avslutas under 2011. Även förhandlingarna med Indien och Kanada har kommit långt, och kan förhoppningsvis avslutas kring årsskiftet 2011/2012. Båda dessa förhandlingar rymmer komplexa frågor som troligen inte kommer kunna lösas ut förrän i ett slutskede. Ukraina är en viktig strategisk partner för Sverige och EU, och ett snart avslut av förhandlingarna med detta land är av hög prioritet. Mercosur utgör en stor och växande marknad. Sverige verkar för att förhandlingarna med denna region, vilka återupptogs 2010, ska kunna slutföras i närtid. Förhandlingarna med Gulfstaternas samarbetsråd har pågått under mycket lång tid. Sverige söker bidra till att lösa de få återstående frågorna. I och med utvecklingen i EU:s södra grannskap har handelsrelationen fått ökad strategisk vikt. EU bör stödja demokratiprocessen och ekonomiska reformer i regionen genom att utveckla strukturerna för handelsutbytet. I det östliga partnerskapet driver Sverige på för att EU ska ingå frihandelsavtal med Georgien och Moldavien. Förhandlingarna med Malaysia gör framsteg och ytterligare förhandlingar med fler ASEAN-länder väntas inledas under 2011–2012. En process har även inletts mellan EU och Japan med ambitionen att den ska utmynna i förhandlingar om ett frihandelsavtal.

I EU:s förhandlingar om ekonomiska partnerskapsavtal är Sverige en stark röst för en konstruktiv dialog med de s.k. AVS-länderna, dvs. ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet. Regeringen eftersträvar utvecklingsfrämjande, breda och fullödiga regionala avtal

med alla AVS-länder samt att samarbetet kring handelsrelaterade biståndsinsatser kopplade till partnerskapsavtalen konkretiseras.

De internationella handelspolitiska regelverken ska utvecklas för att främja den fria handeln, internationella investeringar, undanröja handelshinder samt underlätta och bana väg för svensk industri på den globala arenan. Regeringen anser att EU behöver ett bättre regelverk på antidumpningsområdet som gynnar världshandeln och avser fortsatt arbeta aktivt för detta tillsammans med likasinnade medlemsländer. Även EU:s användning av s.k. antisubventionsåtgärder behöver ses över. Sverige stödjer fortsatt EU:s arbete för att säkerställa immaterialrättslig lagstiftning och efterlevnad av denna lagstiftning i olika delar av världen. Även genom förhandlingarna om Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA) verkar EU för att förbättra respekten för existerande immateriella rättigheter. Förhandlingarna avslutades under 2010 och nu återstår undertecknande och ratificering.

Sverige fortsätter också att verka för att EU:s marknadstillträdesstrategi ska utvecklas och tillämpas på ett sådant sätt att den blir ett effektivt hjälpmedel för EU:s företag att tackla handelshinder i tredje land. Marknadstillträdesstrategin ska genom öppen och fri handel säkra tillgången på råvaror och för industrin strategiskt viktiga insatsvaror. Ambitionen är att det råvaruinitiativ som EU antog i mars 2011 ska bli ett effektivt komplement i detta arbete. Likaså verkar Sverige, främst inom EU, för att lyfta fram råvarornas men även andra insatsvarors betydelse för handeln och vikten av att dessa inte belägs med olika typer av handelshinder.

Regeringens ambition för offentlig upphandling är att åstadkomma förbättrat marknadstillträde på internationella upphandlingsmarknader. Det är också viktigt att tillträdet till europeiska upphandlingsmarknader inte begränsas.

På området för investeringar stödjer Sverige framtagandet på EU-nivå av en gemensam investeringspolicy för EU men månar samtidigt om att det existerande skyddet för investeringar inte försämras.

Regeringen ser även fortsatt handelspolitiken som ett viktigt instrument för att möta olika mål på miljö- och klimatområdet. Handeln med utrotningshotade växter och djur omsätter mycket stora belopp och hotar jordens ekosystem. Sverige arbetar genom olika instrument

för att motverka denna handel, t.ex. genom att verka för åtaganden i EU:s frihandelsavtal, samt riktade biståndsinsatser för att utbilda tulltjänstemän. Klimatansträngningarna stöds genom att Sverige verkar för nedmontering av tullar och andra handelshinder på klimat- och miljövänliga varor, tjänster och teknik. Ett annat bidrag är att göra handeln med – och även produktionen av – icke-fossila drivmedel effektivare, enklare och mindre kostsam. Möjligheten för konsumenter och företag att ta ett större ansvar för klimatutmaningen kan underlättas genom tydligare och mer samordnade certifierings- och märknings-system. Regeringen fortsätter även arbetet med att förhindra att det växande klimatengagemanget används som en ursäkt för att bibehålla eller införa nya handelshinder. Protektionistiska åtgärder skulle minska utrymmet för mer effektiva lösningar som t.ex. rör teknologiöverföring och en mer hållbar resursanvändning.

FN:s konferens om hållbar utveckling i Rio de Janeiro i juni 2012 utgör ett viktigt forum för regeringen att driva prioriterade frågor kring handeln och handelspolitikens bidrag till hållbar utveckling. Företagens samhällsansvar, inklusive bekämpandet av korruption, är en central del.

OECD har en viktig uppgift i att föra den internationella handelspolitiska agendan framåt gällande tillväxt- och globaliseringsfrågor. År 2011 firar OECD 50 år vilket innebär ett ökat fokus på organisationens arbete. Under 2011 avses OECD:s riktlinjer för multinationella företag att revideras.

Inom ramen för Globalt Ansvar bedriver Utrikesdepartementet ett angeläget arbete kring frågor om företagens samhällsansvar, Corporate Social Responsibility (CSR), för att stärka företagens möjligheter att hantera utmaningar kring mänskliga rättigheter, miljö, arbetsvillkor och korruption. Regeringen uppmuntrar företagen att i sin verksamhet tillämpa OECD:s riktlinjer för multinationella företag och följa de tio principerna i FN:s ”Global Compact”.

Ansvarstagande företag främjar Sverigebilden och ökar därmed Sveriges konkurrenskraft. Detta är viktigt också när det gäller främjandet av svenska företag och investeringar i utlandet.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
2010	Utfall	21 554	Anslags-sparande	335
2011	Anslag	22 759 ¹	Utgifts-prognos	22 611
2012	Förslag	22 997		
2013	Beräknat	23 465 ²		
2014	Beräknat	23 920 ³		
2015	Beräknat	24 545 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 23 005 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 22 973 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 22 973 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) myndighetsverksamhet, dvs. att utveckla ordningar för teknisk provning och kontroll, samordna marknadskontroll m.m.

Huvuddelen av Swedac:s omsättning kommer ifrån ackrediteringsverksamheten som finansieras via avgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m.

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	131 266	129 386	1 880
(varav tjänsteexport)	32 424	31 650	774
Prognos 2011	134 600	132 440	2 160
(varav tjänsteexport)	38 600	38 440	160
Budget 2012	124 500	121 650	2 850
(varav tjänsteexport)	25 000	24 350	650

Under 2010 uppgick resultatet från uppdragsverksamheten (ackreditering m.m.) till 1 880 000 kronor. För 2011 beräknas resultatet till 2 160 000 kronor. Under 2012 förväntas intäkterna ifrån tjänsteexporten minska något till följd av att ett internationellt utvecklingsprojekt som Swedac medverkar i kommer att avslutas. Totalt sett förväntas inga större intäkts-

förändringar från ackrediteringsverksamheten under 2012.

Tabell 4.4 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi m.m.

Tusental kronor

Metrologi (Offentligrättslig verksamhet)	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	-	5 343	4 510	833
(varav anslag/bidrag) ¹	-	950	0	0
Prognos 2011	-	6 464	7 406	-942
(varav anslag/bidrag) ²	-	950	0	0
Budget 2012	-	6 550	6 550	0
(varav anslag/bidrag) ³	-	950	0	0

¹ Från Vägverket och Energimarknadsinspektionen (enligt resp. regleringsbrev).

² För att täcka kostnader för legal metrologi tillfördes i Statens budget 2011 (prop. 2010/11:1) anslaget permanent 950 000 kronor vilket finansierades genom en minskning av anslaget 1:2 Våghållning inom utgiftsområde 22 med 450 000 kronor samt 1:10 Energimarknadsinspektionen inom utgiftsområde 21 med 500 000 kronor.

³ Avser kostnader för legal metrologi.

Swedac har rätt att ta ut avgifter inom den reglerade mättekniken (legal metrologi). Avgifterna ska endast finansiera själva tillsynen och inte relaterad myndighetsverksamhet, vilken finansieras med anslag. Under 2012 förväntas inga större intäktsförändringar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 22 997 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)* för 2012. För 2013 och 2014 beräknas anslaget till 23 465 000 kronor respektive 23 920 000 kronor.

Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	22 759	22 759	22 759	22 759
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	235	695	1 183	1 808
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	3	11	-22	-22
Förslag/ beräknat anslag	22 997	23 465	23 920	24 545

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas från och med 2014 även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.6.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2010	Utfall	76 756		4 966
2011	Anslag	79 920 ¹	Utgifts- prognos	79 089
2012	Förslag	80 651		
2013	Beräknat	82 337 ²		
2014	Beräknat	83 936 ³		
2015	Beräknat	86 128 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 80 729 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 80 617 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 80 617 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Kommerskollegiums verksamhet rörande utrikeshandel och handelspolitik samt för vissa särskilda handelspolitiska insatser exkl. Open Trade Gate Sweden och insatser avseende handelsrelaterat utvecklings-samarbete.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 80 651 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för

2012. För 2013 och 2014 beräknas anslaget till 82 337 000 kronor respektive 83 936 000 kronor.

Tabell 4.7 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	79 920	79 920	79 920	79 920
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	711	2 317	4 031	6 223
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	20	100	-15	-15
Förslag/ beräknat anslag	80 651	82 337	83 936	86 128

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas från och med 2014 även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2010	Utfall	203 597		25 149
2011	Anslag	216 189 ¹	Utgifts- prognos	227 582
2012	Förslag	245 889		
2013	Beräknat	243 889		
2014	Beräknat	243 889		
2015	Beräknat	163 889		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar det statliga uppdraget till Sveriges exportråd (Exportrådet), exportfrämjande insatser, särskilda främjande- och handelspolitiska insatser samt Sverigeprofilering till stöd för främjande.

Exportrådets verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening (SAU).

Regeringens överväganden

Regeringen prioriterar ett aktivt exportfrämjande som möter de små och medelstora företagens behov. Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer på både nationell, regional och lokal nivå som arbetar med företagsutveckling och internationalisering.

Under mandatperioden görs genom en överenskommelse mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna en särskild satsning på riktade exportfrämjande åtgärder. Satsningen ska inriktas på att främja exporten i små och medelstora företag och att främja handeln med BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) samt Irak. Satsningen riktas särskilt mot viktiga framtidsbranscher.

Genom överenskommelsen avsätts under innevarande år 25 miljoner kronor i samband med höstens ändringsbudget. År 2012 höjs nivån med 50 miljoner med anledning av satsningen relativt vad som anslogs i budgetpropositionen för 2011 och vidmakthålls under resten av mandatperioden.

Prioriterade insatser inom exportfrämjandet är regional exportrådgivning liksom projektet ”Kosmopolit”.

Regeringen anser det angeläget att de goda erfarenheterna av samarbete mellan staten och näringslivets intressenter i den framgångsrika gemensamma satsningen i världsutställningen Expo 2010 i Shanghai tas tillvara.

Regeringen föreslår att 245 889 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2012. För 2013 och 2014 beräknas anslaget till 243 889 000 kronor respektive 243 889 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Något bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden har inte tidigare lämnats i statens budget för anslaget.

Vissa medel under anslaget *Exportfrämjande verksamhet* avser finansiering av projektexportfrämjande insatser. Medlen utgår till myndigheter i samarbetsländerna och avser i huvudsak kontraktfinansierat samarbete. Utbetalningsplanen anpassas till den reella utvecklingen av projektet. Medlen är därmed bundna av åtaganden och/eller juridiska avtal. Projekten utmärks av långa ledtider, ofta flera år för projektutveckling, upphandling och implementering.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2012 för anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* besluta om bidrag för projektexportfrämjande som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 för ramanslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2013–2014.

Tabell 4.9 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Ingående åtaganden			0	20 000	-10 000	-
Nya åtaganden			20 000	-	-	-
Infriade åtaganden			0	-10 000	-10 000	-
Utestående åtaganden			20 000	-10 000	0	-
Erhållet/förslaget bemyndigande			20 000	-	-	-

Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	193 889	193 889	193 889	193 889
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut ²	52 000	50 000	50 000	-30 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	245 889	243 889	243 889	163 889

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Inklusive engångsanvisning om 2 miljoner kronor 2012.

4.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	58 371	1 733	
2011	Anslag 58 863 ¹		59 328
2012	Förslag 56 920		
2013	Beräknat 58 744 ²		
2014	Beräknat 59 849 ³		
2015	Beräknat 61 333 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 57 371 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 57 289 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 57 288 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för verksamheten rörande investeringsfrämjande åtgärder i Sverige vid Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden).

Regeringens överväganden

Regeringen ser investeringsfrämjandet som ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken. Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer på olika nivåer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering. Vissa möjligheter till effektivisering beräknas föreligga avseende investeringsfrämjandets utlandsorganisation.

Regeringen föreslår att 56 920 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande*

för 2012. För 2013 och 2014 beräknas anslaget till 58 744 000 kronor respektive 59 849 000 kronor.

Regeringen anser det viktigt att det offentliga åtagandet inom investeringsfrämjandet förtydligas.

Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	58 863	58 863	58 863	58 863
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	657	2 081	3 317	4 859
Beslut ³	-2 600	-2 200	-2 245	-2 301
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴			-86	-88
Förslag/beräknat anslag	56 920	58 744	59 849	61 333

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas med anledning av beräknade effektivitetsvinster i utlandsorganisationen.

⁴ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	18 970	447	
2011	Anslag 19 467 ¹		19 871
2012	Förslag 21 317		
2013	Beräknat 20 517		
2014	Beräknat 20 517		
2015	Beräknat 20 517		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella närings- och handelspolitiska organ.

Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta och valutakursernas utveckling. Anslaget belastas främst

för avgifter och bidrag till nedanstående organ. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan och ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för att Sverige ska kunna dra nytta av det internationella regelverket på handelspolitikens område. Anslaget täcker avgifter till följande organisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO).
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO).
- Internationella tulltariffbyrån (I.C.T.B.).
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 21 317 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2012. För 2013 och 2014 beräknas anslaget till 20 517 000 kronor respektive 20 517 000 kronor. Anslaget höjs med tanke på avgifternas utveckling i aktuell valuta, framförallt avgiften till WTO.

Tabell 4.14 Härlledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	15 417	15 417	15 417	15 417
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut ²	5 900	5 100	5 100	5 100
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	21 317	20 517	20 517	20 517

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Anslaget ökar för att täcka kostnader för avgifternas utveckling i aktuell valuta.

4.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	31 074	Anslags-sparande	0
2011	Anslag	31 512 ¹	Utgifts-prognos	31 512
2012	Förslag	30 719		
2013	Beräknat	31 677 ²		
2014	Beräknat	32 246 ³		
2015	Beräknat	32 983 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 30 754 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 30 710 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 30 710 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund (SSF), som övertar flertalet av det tidigare Sveriges Standardiseringsråds (SSR) uppdrag, varav uppgiften att främja standardiseringen är den viktigaste. Bidraget används även för att skapa en fastare struktur för samordning av statens deltagande i standardiseringsarbetet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 30 719 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2012. För 2013 och 2014 beräknas anslaget till 31 677 000 kronor respektive 32 246 000 kronor. Anslaget minskar något då särskilda tidsbegränsade insatser övergår i annan form.

Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	31 512	31 512	31 512	31 512
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	407	1 365	2 003	2 769
Beslut ³	-1 200	-1 200	-1 223	-1 251
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴			-46	-47
Förslag/ beräknat anslag	30 719	31 677	32 246	32 983

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskar något då tidsbegränsade insatser övergår i annan form.

⁴ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskar från och med 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.6.7 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2011 till 280 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier (varav 193 miljarder kronor är garantier). Obundna utfästelser medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna utfästelser och förbindelser medräknas till 100 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.17 Uppdragsverksamhet

Miljoner kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010 (varav tjänsteexport)	3 841	3 846	-5
Prognos 2011 (varav tjänsteexport)	2 681	2 547	134
Budget 2012 (varav tjänsteexport)	2 167	2 181	-14

Intäkterna disponeras av Exportkreditnämnden. Budgeten är upprättad enligt riskmässiga principer, som även belastas för reservationer för riskerna i engagemang och skadefordringar. Resultatet för första halvåret 2011 visar på ett överskott på 1 066 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av 500 000 000 000 kronor för exportkreditgarantier.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av 10 000 000 000 kronor för investeringsgarantier.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning.

Exportkreditnämndens verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet haft en avgörande betydelse för att motverka den ekonomiska krisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är på grund av den internationella marknadsoron fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto inte gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

En oförändrad nivå på ramen för exportkreditgarantier och ramen för investeringsgarantier samt en obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalningar för EKN är därför av stor vikt.

4.6.8 Låneram för kreditgaranti för Aktiebolaget Svensk Exportkredit

SEK tillhandahåller som marknads-kompletterande aktör krediter med främst en långsiktig löptid för exportaffärer. På uppdrag av staten administrerar SEK det svenska systemet för statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIR-systemet.

Baserat på regeringens förslag i propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) beslutade riksdagen den 15 december 2008 om utökade möjligheter för SEK och Exportkreditnämnden att tillhandahålla exportfinansiering för att stärka företagens konkurrenskraft med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen.

SEK ska inom systemet för statsstödda exportkreditgivning (det s.k. CIR-systemet) främja svensk exportindustri och svenskt näringsliv. De statsstödda exportkrediterna ska lämnas till för staten lägsta kostnad och risk samt med villkor som motsvarar vad företag i konkurrentländer kan erhålla, baserat på internationella överenskommelser inom EU och OECD. SEK administrerar de statsstödda exportkrediterna enligt avtal med staten. Systemet med statsstödda exportkrediter har historiskt oftast uppvisat överskott, men systemet går med underskott vissa år. Det är dessutom svårt att prognostisera utfallet.

Det är fortfarande centralt för exportföretagen att få stöd med finansiering för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Även om den ekonomiska och finansiella situationen har stabiliserats sedan finanskrisen föreslår regeringen att den nuvarande låneramen om högst 100 000 000 000 kronor och den nuvarande kreditgarantiramen om högst 250 000 000 000 kronor behålls med tanke på den internationella marknadsöron. Kreditfacilititeterna har fortsatt betydelse för SEK:s möjligheter att lämna statsstödda exportkrediter till fast ränta, s.k. CIR-finansiering, och är därmed viktiga för SEK:s möjligheter att kunna erbjuda långfristiga lån.

Som ett led i den översyn av de statliga bolagen som regeringen beslutat om i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1) och mot bakgrund av Riksrevisionens granskningsrapport *AB Svensk Exportkredit (RiR 2010:15)* har en genomgång av SEK genomförts. Detta har lett till en fokusering av SEK:s verksamhet, vilket förtydligas i ägaranvisningen till SEK som beslutades vid bolagets årsstämma den 29 april 2011.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 besluta om lån till Aktiebolaget Svensk Exportkredit intill ett belopp av 100 000 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 besluta om en kreditgaranti till Aktiebolaget Svensk Exportkredit intill ett belopp av 250 000 000 000 kronor.
